

4.3
Laurids Søndergaard
Munkbrovej 8
7500 Holstebro

Dato: 01-02-2011
Sagsnr.: 041498-2008
Henv. til: Brian Daniel Bak
Tlf.: 96117795

§12 MILJØGODKENDELSE

Munkbro Svineavl A/S

Munkbrovej 8, 7500 Holstebro
Beliggende på matr. nr. 1m Munkbro, Tvis m.fl.

**MILJØGODKENDELSE ER MEDDELT I
HENHOLD TIL LOV NR. 1486 AF
04.12. 2009 OM
MILJØGODKENDELSE M.V. AF
HUSDYRBRUG.**

Indholdsfortegnelse

STAMBLAD FOR VIRKSOMHEDEN	4
IKKE TEKNISK RESUMÉ	5
MEDDELELSE OM GODKENDELSE	6
MILJØGODKENDELSENS VILKÅR	7
GENERELLE FORHOLD.....	7
<i>Dokumentation</i>	7
<i>Frist for udnyttelse af godkendelse</i>	7
<i>Ansøger og ejerforhold</i>	7
<i>Ophør af husdyrbruget</i>	7
HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	7
<i>Landskabelige og kulturhistoriske forhold</i>	7
<i>Det ansøgte husdyrhold</i>	8
<i>Stalde</i>	8
<i>Ventilation</i>	8
<i>Rengøring af staldanlæg</i>	8
<i>Foder</i>	8
<i>Døde dyr</i>	9
<i>Gødningsproduktion og håndtering</i>	9
<i>Opbevaring af flydende husdyrgødning</i>	9
<i>Påfyldning af gyllevogne</i>	10
<i>Opbevaring af dybstrøelse og fast husdyrgødning</i>	10
FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	10
<i>Lugt</i>	10
<i>Transport</i>	11
<i>Støj</i>	11
<i>Støv</i>	12
<i>Lys</i>	12
<i>Spildevand</i>	12
<i>Skadedyr</i>	12
<i>Driftsforstyrrelser eller uheld</i>	12
<i>Miljø- og ressourcestyring</i>	12
OFFENTLIGGØRELSE OG GENERELLE FORHOLD	14
KLAGEVEJLEDNING	14
OFFENTLIGGØRELSE	14
RETSBESKYTTELSE	16
UDNYTTELSE AF GODKENDELSEN	17
OPLYSNINGER OM GRUNDLAG FOR MILJØGODKENDELSEN	18
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	19
GENERELLE FORHOLD.....	19
<i>Ansøger og ejerforhold</i>	19
<i>Lokalisering og planmæssige forhold</i>	20
<i>Landskabelige og kulturhistoriske områder</i>	21
<i>Ophør af husdyrbruget</i>	21
<i>Alternative muligheder</i>	22
HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	22
<i>Det ansøgte husdyrhold</i>	22
<i>Produktionsniveau</i>	22
<i>Stalde</i>	23
<i>BAT i staldanlæg</i>	24
<i>Ventilation</i>	28
<i>Rengøring af staldanlæg</i>	28
<i>Foder</i>	29

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802

Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk

CVR: 29189927

<i>Fyringsanlæg</i>	31
<i>Håndtering og opbevaring af olie, spildolie og brændstof</i>	31
<i>Affald og kemikalier</i>	32
<i>Døde dyr</i>	33
<i>Sprøjtemidler og medicin</i>	33
<i>Opbevaring af flydende husdyrgødning</i>	35
<i>Påfyldning af gyllevogne</i>	36
<i>Opbevaring af dybstrøelse og fast gødning</i>	36
FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	36
<i>Ammoniak</i>	36
Tør natur påvirkning	38
<i>Generelle betragtninger for Natura 2000-områder</i>	40
<i>Beskrivelse af Natur 2000-vandopland Nissum Fjord og Udpegningsgrundlag</i>	41
<i>Husdyrlovens beskyttelsesniveau - næringsstoffer</i>	42
Nitrat.....	43
<i>Lugt</i>	46
<i>Transport</i>	49
<i>Støj</i>	50
<i>Støv</i>	52
<i>Lys</i>	52
<i>Spildevand</i>	53
<i>Skadedyr</i>	53
<i>Driftsforstyrrelser eller uheld</i>	54
<i>Renere teknologi og ressourcestyring</i>	55
HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF HUSDYRBRUGET	58
BILAG	59
BILAG 1 – HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED	59
BILAG 2 – SITUATIONSPLAN	60
BILAG 3 – LOKALISERING I FORHOLD TIL OMKRINGBOENDE.....	61
BILAG 4 – PLANMÆSSIGE, LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE INTERESSER	62
BILAG 5 – NATUROMRÅDER OG N-DEP. BEREGNINGSPUNKTER	63
BILAG 6 – PLACERING AF GYLLEBEOLDERE OG VANDLØB	64
BILAG 7 – GYLLETRANSPORTRUTER	65
BILAG 8 – OMKRINGBOENDE – EJENDOMME MED LANDBRUGSPLIGT	66
BILAG 9 – DRIFTSJOURNAL.....	67
BILAG 10 - REDUCERET LUGTEMISSION FRA SLAGTESVINESTALD VED HYPPIG GYLLEUDSLUSNING	69
BILAG 11 - OVERSIGT OVER INDKOMNE INDSIGELSER	82
BILAG 12 – MILJØSTYRELSENS NOTAT AF 22. DECEMBER 2011	86

Stamblad for virksomheden

Godkendelsesdato:	01.02.2011
Godkendelse hjemmel, lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	§ 12 over 210 DE i slagtesvin
Husdyrbrugets navn, jf. CVR	Munkbro Svineavl A/S
CVR-nr. / P-nr.	27674534 /1010492544
Husdyrbrugets adresse	Munkbrovej 8, 7500 Holstebro
Husdyrbrugets telefonnumre	97435037/24240537
Husdyrbrugets kontaktperson(er)	Laurids Søndergaard
Matrikel nr. og ejerlav	1m Munkbro, Tvis m.f.
CHR	64301
(i)-mærket, bek. 1640 / 13/12-2006	Ja
Ejendomsnr.	6610048778
Husdyrbrugets konsulent	Helle Borum, Heden og Fjorden, Birk Centerpark 24, 7400 Herning. E-mail: hbo@hflc.dk
Godkendelses- og tilsynsmyndighed	Holstebro Kommune Nupark 51, 7500 Holstebro E-mail: naturogmiljo@holstebro.dk Tlf. 96 11 75 63

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Ikke teknisk resumé

Husdyrbruget er ikke tidligere miljøgodkendt. Der er søgt om miljøgodkendelse efter § 12 i Lov nr. 1486 af 04.12.2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Ringkøbing Amt har i 2003 meddelt screeningsafgørelse om ikke VVM-pligt. Holstebro Kommune har den 17.12.2008 modtaget ansøgning om udvidelse af husdyrbruget på Munkbrovej 8, 7500 Holstebro.

Der er ansøgt om udvidelse af svineproduktionen på husdyrbruget på Munkbrovej 8 fra en årlig produktion af 300 søer, 6.600 smågrise, 4.139 polte-/slagtesvin samt 2 ammekøer med opdræt svarende til 209,28 DE til en årlig produktion af 8.650 smågrise, 8.500 polte-/slagtesvin samt 2 ammekøer svarende til 286,55 DE.

Udvidelsen foregår i de eksisterende stalde, der renoveres. Herudover etableres en ny gyllebeholder på 400 m³, der omgives af en bevokset jordvold, der afskærmer beholderen og forhindrer evt. spild i at løbe til grøft.

Det generelle ammoniakreduktionskrav samt de vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af BAT er overholdt. Niveauet for ammoniak opnås ved fast overdækning af gyllebeholdere, renovering af staldsystemer samt optimering af fodringen.

Al gylle fra produktionen på Munkbrovej 8 afsættes og udbringes på udbringningsarealer drevet af virksomheden LAURIDS SØNDERGAARD under CVR nr. 72630211, der er selvstændigt godkendt i henhold til husdyrlovens § 16 i 2010. Husdyrbruget samarbejder om dele af produktionen via et A/S selskab med Munkbrovej 7. Ejendommene fungerer som individuelle husdyrbrug som til hver en tid kan frasælges. Ejendommen drives ikke i samdrift med andre ejendomme.

Meddelelse om godkendelse

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der gælder for udvidelse af husdyrbruget.

Husdyrbruget er større end 210 DE i slagtesvin over 30 kg eller mere end 2.000 stipladser og er derfor omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Husdyrbruget er dermed omfattet af reglerne for IPPC, jvf. IPPC-direktivet. Holstebro Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for virksomhedens forhold til det eksterne miljø. Godkendelsen omfatter alle aktiviteter, der hører under husdyrbruget. Der drives ikke bivirksomhed på husdyrbruget.

På baggrund af de foreliggende oplysninger i ansøgningen og den miljøtekniske beskrivelse og vurdering meddeler Holstebro Kommune hermed godkendelse til den ansøgte produktion af 8.650 smågrise, 8.500 polte-/slagtesvin samt 2 ammekøer med opdræt svarende til 286,55 DE, på husdyrbruget matr. nr. 1m m.fl., Munkbro, Tvis, beliggende på Munkbrovej 8, 7500 Holstebro.

Godkendelsen bygger på virksomhedens ansøgning, tilsyn på husdyrbruget og supplerende oplysninger samt kommunens konkrete vurdering støttet af Miljøklagenævnets afgørelser og Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer.

Miljøgodkendelsen omhandler udelukkende godkendelse af anlæg (bygninger, dyrehold, gødningsanlæg og andre faste installationer). Da al gylle afsættes til arealer tilhørende andet CVR nummer, og dermed omfattet af selvstændig miljøgodkendelse. Husdyrbruget skal fremover drives efter disse vilkår.

På Holstebro Kommunes vegne

Brian Daniel Bak

Fagkoordinator

Miljøgodkendelsens vilkår

Generelle forhold

DOKUMENTATION

---

1. Husdyrbruget skal etableres og drives, som det er beskrevet i ansøgningen og de supplerende oplysninger, og som det er sammenfattet i godkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne godkendelse eller senere afgørelser foreskriver andet.
2. På tilsynsmyndighedens forlangende skal husdyrbruget dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Opgørelse af f.eks. husdyrholdets størrelse, affaldsregistrering og -bortskaffelse samt mark- og gødningsplaner m.v., samt driftsjournaler (jvf. bilag 9), skal efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden. Der skal på forlangende fremvises dokumentation herfor for de seneste fem år.

FRIST FOR UDNYTTELSE AF GODKENDELSE

---

3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 4 år fra godkendelsesdatoen.
4. Det ansøgte skal etableres som et samlet projekt, og delvis udnyttelse af miljøgodkendelsen kan kun ske efter afgørelse fra Holstebro Kommune.

ANSØGER OG EJERFORHOLD

---

5. Ændringer i ejerforhold eller ændringer i, hvem der er ansvarlig for driften, skal meddeles til kommunen senest 14 dage efter at ændringen har fundet sted.

OPHØR AF HUSDYRBRUGET

---

6. Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholderen fjernes og husdyrgødningen skal bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Omkostninger i forbindelse hermed påhviler husdyrbruget.

Husdyrbrugets anlæg

LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE FORHOLD

---

7. Omkring den nye gyllebeholder, skal der, samtidig med opførelsen heraf, etableres og stedse vedligeholdes en bevokset jordvold, der er placeret som på bilag 2. Jordvolden skal minimum har samme højde som gyllebeholderen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

DET ANSØGTE HUSDYRHOLD

Den godkendte produktion gælder antallet af dyr (indenfor de angivne alders- eller vægtintervaller) fordelt på dyretyper. Antallet af dyreenheder er således kun retningsgivende for godkendelsestypen.

8. Husdyrbruget har pr. planår (1/8-31/7) maksimalt godkendelse til følgende dyrehold på følgende antal stipladser:

Dyreart og dyretype	Stipladser	Dyrehold	
		Antal	DE
Smågrise (7,3-30 kg)	1.215	8.650	39,75
Slagtesvin/polte (30-108 kg)	2.304	8.500	243,81
Ammekvæg over 600 kg.		2	1,43
Småkalve (0-6 mdr.), tung race		2	0,54
Kvier (6-27 mdr.), tung race		2	1,02
I alt			286,55

Dyreholdet skal etableres i de staldanlæg, der er angivet i skema 2. Dyreholdet skal opgøres for hvert planår.

STALDE

9. Implementering af miljøteknologi samt renoveringen af staldanlæggene skal være gennemført i takt med, at dyreholdet udvides. Renoveringerne skal være gennemført i 2015.
10. Smågrisestalden (1.1.2) samt sygeafdelingen for smågrise (1.1.5) skal fortsat være to-klimastald jf. BAT-byggeblad 106.03-52. Staldanlæggene renoveres i forbindelse med udvidelsen.
11. Afdelingerne med slagtesvin (1.1.1) og (1.1.3) skal etableres/renoveres med delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv i henhold til BAT-byggeblad 106.04-52.

VENTILATION

12. Ventilationsanlæggene skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for de pågældende anlæg. Anlægget skal dog som minimum rengøres minimum en gang om året. Rengøring skal fremgår af driftsjournalen.

RENGØRING AF STALDANLÆG

13. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres at staldafsnit holdes tørre, samt at staldene og fodringsanlæg holdes rene.

FODER

14. Korrektionsfaktor vedr. kvælstof for slagtesvin må højst være **1,078** beregnet følgende

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

formel:

$$\frac{((\text{FEsv pr. kg tilvækst} \times (\text{slutvægt-startvægt}) \times \text{g råprotein pr. FEsv} / 6250) - ((\text{Afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,028 \text{ kg N pr. kg tilvækst}))}{3,19}$$

15. Der skal anvendes mindst 2 faset fodring til slagtesvinene.
16. Der skal tilsættes fytase til foderet med en dosering på mindst 450 FYT, 300 FTU eller 300 PPU (afhængig af fytaseleverandørens specifikationer).
17. Ved tilsyn kan Holstebro Kommune kræve fremlagt dokumentation, f.eks. i form af foderrecepter, e-kontrol eller prøver af det færdigblandede foder, fytaseindhold, råproteinindhold mv.
18. Der skal foreligge en logbog, der dokumenterer indhold af råprotein i foderet til søer og smågrise i de enkelte foderblandinger samt vægtintervaller og antal af foderenheder. Der skal endvidere foreligge en produktionskontrol med oplysninger om fravænnede grise pr. årssø, fravænningsvægt og foderforbrug pr. årssø.

DØDE DYR

---

19. Døde dyr skal opbevares overdækket, i en til formålet egnet container, således at der ikke opstår risiko for uhygiejniske forhold. Containeren skal placeres og indrettes således, den ikke er synlig i landskabet ved færdsel på offentlig vej.

GØDNINGSPRODUKTION OG HÅNDTERING

---

20. Al gylle fra produktionen på Munkbrovej 8 svarende til 286,55 DE, skal afsættes til udbringning på godkendte udbringningsarealer under virksomheden Laurids Søndergaard, Bispebuen 3, 7500 Holstebro, CVR nr. 72630211.

OPBEVARING AF FLYDENDE HUSDYRGØDNING

---

21. Husdyrbruget skal have mindst 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning.
22. Den nye gyllebeholder på 400 m³ skal overdækkes med fast betonoverdækning i henhold til byggeblad 103.04-29 af 23.06.2009.
23. Gyllebeholderne skal minimum en gang om året - f.eks. i forbindelse med forårstømning - inspiceres for revner/utætheder mv. og vedligeholdes. Inspektion og evt. vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal, jf. bilag 9.
24. Husdyrbrugets eksisterende gyllebeholdere jf. bilag 2 (1.1.6, 1.1.7) skal være forsynet med fast overdækning med korrosionssikring, som sikrer mod indvendig korrosion af gyllebeholderen.
25. Åbningen i teltoverdækning må kun stå åben i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder. Teltoverdækningen må dog højst stå åben i et døgn.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

26. I tilfælde af skader på teltoverdækningen/betonlåget skal disse repareres inden 2 dage efter skadernes opståen. Såfremt dette ikke kan overholdes, skal en montør rekvireres inden 2 hverdage efter skadens opståen. Såfremt dette ikke kan overholdes, skal en montør rekvireres inden 2 hverdage efter skadens opståen.
27. Eventuelle skader på teltoverdækningen/betonlåget noteres i logbog med dato for skaden og dato for reparation af denne. Såfremt teltoverdækningen/betonlåget står åben længere end angivet i vilkår 27 noteres dette i logbogen med angivelse af årsag til dette.

PÅFYLDNING AF GYLLEVOGNE

28. Ved anvendelse af traktorpumpe skal påfyldning af gyllevogn foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Alternativt skal der anvendes gyllevogne med egen påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.
29. Såfremt Holstebro Kommune skønner, at der opstår spild fra påfyldning af gyllevogne ol. kan der stilles krav om, at påfyldning ol. skal foregå på en plads, med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning.

OPBEVARING AF DYBSTRØELSE OG FAST HUSDYRGØDNING

30. Dybstrøelse skal placeres på møddingsplads eller i gyllebeholder.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

LUGT

31. Vinduer og døre i stalde skal altid være lukkede under normal drift af staldene, således at ventilationsanlægget i staldene fører udblæsningsluft fra staldene til tagafkast.
32. Der skal foretages udslusning af gylle hver uge fra alle stalde, jvf. bilag 10.
33. Såfremt miljømoduler og afksthøjden kan forhøjes i det eksisterende loft skal det i forbindelse med renoveringen monteres.
34. Der må kun undtagelsesvist (3-4 gange årligt) foretages håndtering, herunder omrøring og udkørsel af husdyrgødning fra anlægget lørdag eller søn- og helligdage. Aktivitet lørdag eller søn- og helligdage skal fremgå af driftsjournalen.
35. Tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelser af lugtkilder og/eller behandling af afkastluften, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra husdyrbruget er velbegrundede. Hvis der er væsentlige gener, kan tilsynsmyndigheden kræve, at der udtages en måling af lugt. Målingerne skal udføres efter gældende retningslinjer fra miljøstyrelsen (referencelaboratoriet). Udgifter i forbindelse med

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

undersøgelser og målinger afholdes af husdyrbruget. Med mindre tilsynsmyndigheden skønner, at generne er væsentlige, vil der højst blive krævet én måling pr. år.

36. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra stalde, gødningssoplæg m.v., der vurderes at være væsentligt større end, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

TRANSPORT

37. Transport til og fra ejendommen skal af hensyn til støj- og støvgener foregå ved hensynsfuld kørsel.
38. Transport til og fra husdyrbruget, herunder transport af f.eks. gylle til Munkbrovej 6, skal foregå inden for normal arbejdstid kl. 06.00-18.00. Undtagelsesvis kan transport foregå udenfor normal arbejdstid.

STØJ

39. Støjbidraget fra staldene sammenlagt med bidraget fra husdyrbrugets øvrige aktiviteter - målt udendørs - til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A), må ved nabobeboelse* ikke overstige nedenfor anførte værdier.

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

*) Ved nabobeboelse defineres som opholdsarealer ved nærmeste nabo. Ved tvivlsspørgsmål er det tilsynsmyndigheden, der definerer, hvor støjgrænsen gælder. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tidsintervallerne i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

40. Ved klage over støj fra husdyrbruget, kan kommunen anmode om, at der indsendes dokumentation for overholdelse af støjkrav. Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i husdyrbrugets omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjklender kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.
41. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkår 39 ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjbergningsvejledning og foretages i punkter som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

STØV

---

42. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyrbrugets eget areal.
43. Fodersiloer skal være forsynet med melcykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning for at sikre mod støvgener ved indblæsning af foder.

LYS

---

44. Udendørs arbejdslys i forbindelse med husdyrproduktionen må kun være tændt i arbejdstiden. Lys skal være styret med bevægelsessensorer.

SPILDEVAND

---

45. Al vask af maskiner, redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, og sprøjtemiddelrester skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder eller gyllesystem. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af husdyrgødning.
46. Befæstede arealer omkring husdyrbrugets bygninger skal altid holdes rene for affald, foderrester, gødningspild m.v., således, at der ikke er risiko for udvaskning af organisk materiale og næringsstoffer til vandløb, grøfter og dræn ved overfladeafstrømning.

SKADEDYR

---

47. Husdyrbruget må ikke medføre væsentlige fluegener for omgivelserne, og der skal på husdyrbruget foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.
48. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at risikoen for tilhold af skadedyr (rotter m.v.) minimeres.
49. Hvis Holstebro Kommune finder det nødvendigt kan det forlanges, at der føres journal over fluebekæmpelsen/skadedyrbekæmpelsen på husdyrbruget. Journalen skal føres efter kommunens anvisninger.

DRIFTSFORSTYRELSE ELLER UHELD

---

50. Beredskabsplanen skal være kendt af alle personer, der arbejder på husdyrbruget og skal ophænges synligt, hvor den er let at komme til. Beredskabsplanen skal løbende holdes opdateret.

MILJØ- OG RESSOURCESTYRING

---

51. Husdyrbruget skal minimum en gang om året føre journal/opgørelse over forbrug af el, vand og brændstof, samt andre relevante ressourcer.
52. Husdyrbruget skal arbejde på at nedbringe ressourceforbruget og affaldsmængden samt udledning af forurenende stoffer til omgivelserne, så der på en økonomisk forsvarlig måde opnås en reduktion i miljøbelastningen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

53. Husdyrbruget skal arbejde på at nedbringe ressourceforbruget og affaldsmængden samt udledning af forurenende stoffer til omgivelserne, så der på en økonomisk forsvarlig måde opnås en reduktion af miljøbelastningen. Tilsynsmyndigheden kan i forbindelse med tilsyn stille krav om, at husdyrbruget skal redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nyt materiel, ny management eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen. Følgende områder forventes at indgå i redegørelsen:
54. Metoder/management til reducere af fordampningen af kvælstof fra stalde og opbevaringsanlæg samt i forbindelse med udbringning.
- Tiltag til reducere af kvælstofudledning og fosforoverskud.
  - Redegørelse for ressourceforbrug og tiltag til minimering heraf.
  - Reparations- og vedligeholdelsesplaner
  - Affaldsreducerede tiltag
55. Hele husdyrbruget skal senest 1 år efter ibrugtagning af miljøgodkendelsen være gennemgået af en energifaglig konsulent med det formål at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget. Gennemgangen skal som minimum indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskiner og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc.
56. Husdyrbruget skal efter ovenstående gennemgang gennemgås minimum hvert 5. år. Som udgangspunkt skal 5-års lønsomme teknologier indføres. Kontroller inkl. rapport skal vedlægges driftsjournalen.

Offentliggørelse og generelle forhold

Klagevejledning

Afgørelsen om godkendelse er truffet i medfør af § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 04.12.2009.

Afgørelsen om godkendelse kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. inden den 29-02-2012 påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Ved klage over godkendelsen kan Natur- og Miljøklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning.

Klageberettigede er ansøger, Miljøministeren og enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Klageberettigede er orienteret ved annonce i Holstebro Onsdag den 01-02-2012.

Eventuel klage over miljøgodkendelsen, skal indgives skriftligt og skal stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men skal indsendes til Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Nupark 51, 7500 Holstebro eller pr. mail til teknik.miljoe@holstebro.dk. Klagen videresendes derefter til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med sagens akter og kommunens bemærkninger til sagen.

Natur- og Miljøklagenævnet sender en opkrævning, når nævnet har modtaget klagen. Klagegebyr for privatpersoner er 500 kr. Hvis klage indgives af andre, herunder af virksomheder, organisationer eller offentlige myndigheder, er gebyret 3.000 kr. Gebyret tilbagebetales, hvis du får helt eller delvis medhold i din klage.

Der gøres opmærksom på, at en klage ikke har opsættende virkning for udnyttelsen af godkendelsen, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jvf. lovens § 81. Udnyttelse af godkendelsen sker dog på eget ansvar, og indskrænker ikke klagemyndighedens ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

Søgsmål til prøvelse af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal i henhold til § 90 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsestidspunktet. I tilfælde af at afgørelsen påklages, regnes fristen først fra det tidspunkt, hvor der foreligger en endelig afgørelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen sendes til:

- Munkbro Svineavl A/S Laurids Søndergaard, Bispebuen 3, 7500 Holstebro (ansøger).

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse:

- Helle Borum, Heden og Fjorden, E-post: hbo@hflc.dk (ansøgers rådgiver)
- Annette Semann Skytte, Kidbækvej 6, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Ulla Lunde, Munkbrovej 5, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Johanne Marie Hvass, Munkbrovej 9, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Niels Peter Steensberg Øgelund, Munkbrovej 10, 7500 Holstebro (Høringspart)

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- Freddy Sarup Dam, Munkbrovej 11, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Susanne Gammelgaard, Munkbrovej 13, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Oliver Morgan, Munkbrovej 17, 7500 Holstebro (Høringspart)
- John Linde Nielsen, Munkbrovej 19, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Mette Thordal Christiansen, Munkbrovej 21, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Kirsten Elise Miltersen, Munkbrovej 23, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Ib Johannes Andreasen, Munkbrovej 27, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Solvejg Marie Balleby, Munkbrovej 29, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Stine-Grete Thorlø Gundersen, Munkbrovej 31, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Erik Kristensen, Munkbrovej 35, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Else Andersen Munkbrovej 41, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Allis Vestergaard Nielsen, Munkbrovej 6, 7500 Holstebro, (Høringspart)
- Oluf Klinkby Østergaard, Munkbrovej 25, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Tina Trinderup, Munkbrovej 33, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Erik Kristensen, Munkbrovej 35, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Jens Jørgen Mundbjerg, Herningvej 104, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Danmarks Naturfredningsforening – Holstebro – V/Ole Primdahl, Vindelevgård 192, 7830 Vinderup
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk;
- Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø. E-post: nst@nst.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov. Epost: enie@eaaa.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Jens K. Thygesen, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen v/ Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V, E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland), E-post: holstebro@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Holstebro Museum. E-post: niels.terkildsen@holstebro-museum.dk

I perioden 25.05.2011 til 06.07.2011 har forslag til afgørelse været sendt i offentlig høring. Forslaget er annonceret i Holstebro Onsdag, på Holstebro Kommunes hjemmeside og er sendt til nedenstående:

- Munkbro Svineavl A/S, Laurids Søndergaard, Bispebuen 3, 7500 Holstebro (ansøger).
- Helle Borum, Heden og Fjorden, E-post: hbo@hfic.dk (ansøgers rådgiver)
- Annette Semann Skytte, Kidbækvej 6, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Ulla Lunde, Munkbrovej 5, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Johanne Marie Hvass, Munkbrovej 9, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Niels Peter Steensberg Øgelund, Munkbrovej 10, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Freddy Sarup Dam, Munkbrovej 11, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Susanne Gammelgaard, Munkbrovej 13, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Oliver Morgan, Munkbrovej 17, 7500 Holstebro (Høringspart)
- John Linde Nielsen, Munkbrovej 19, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Mette Thordal Christiansen, Munkbrovej 21, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Kirsten Elise Miltersen, Munkbrovej 23, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Ib Johannes Andreasen, Munkbrovej 27, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Solvejg Marie Balleby, Munkbrovej 29, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Stine-Grete Thorlø Gundersen, Munkbrovej 31, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Erik Kristensen, Munkbrovej 35, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Else Andersen Munkbrovej 41, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Allis Vestergaard Nielsen, Munkbrovej 6, 7500 Holstebro, (Høringspart)
- Oluf Klinkby Østergaard, Munkbrovej 25, 7500 Holstebro (Høringspart)

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

- Tina Trinderup, Munkbrovej 33, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Erik Kristensen, Munkbrovej 35, 7500 Holstebro
- Jens Jørgen Mundbjerg, Herningvej 104, 7500 Holstebro (Høringspart)
- Danmarks Naturfredningsforening – Holstebro – V/Ole Primdahl, Vindelevgård 192, 7830 Vinderup
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk;
- Naturstyrelsen - Vestjylland, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing. E-post: ves@nst.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Erik Schou Nielsen, Rosenvvej 18, 8240 Risskov, enie@akademiaarhus.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Jens K. Thygesen, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen v/ Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V, E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland), E-post: holstebro@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Holstebro Museum. E-post: niels.terkildsen@holstebro-museum.dk

I forbindelse med at forslag til miljøgodkendelse var i 6 ugers høring, indkom der adskillige indsigelser fra lokalområdet og DN. Herudover er der afholdt to borgermøder, hvor konsekvenserne af udvidelserne har været diskuteret. En oversigt over indsigelserne samt Holstebro Kommunes bemærkninger hertil er vedlagt i bilag 11.

Inddragelse af offentligheden er sket gennem annoncering af modtagelse af ansøgning i Holstebro Onsdag i perioden 29.03.2010 til den 14.04.2010.

I forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen om etablering af husdyrbrug på Munkbrovej 8 indkom der flere bemærkninger samt en underskriftindsamling indeholdende flere klagepunkter som er indgået i Holstebro Kommunes sagsbehandling af ansøgningen.

Retsbeskyttelse

Godkendelsen omfatter hele produktionen på adressen Munkbrovej 8, 7500 Holstebro.

I 8 år efter godkendelsens offentliggørelse, er godkendelsen omfattet af retsbeskyttelse. Holstebro Kommune kan derfor ikke tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år.

Holstebro Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, jf. § 40 stk. 2 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug nr. 1486 af 04.12.2009, hvis der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

Godkendelsen skal, jf. § 17 i bekendtgørelse nr. 294 af 31/03 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år - dvs. i år 2019.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Det skal bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse, jf. lovens § 53 stk. 2, for at forbedre husdyrbrugets egenkontrol eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Godkendelsen træder i kraft den 01.02.2012. Opmærksomheden henledes på, at såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

Udnyttelse af godkendelsen

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Munkbro Svineavl A/S ansøger om udvidelse af svineproduktionen på Munkbrovej 8 til en årlig produktion af 8.650 smågrise og 8.500 polte/slagtasvin. Selskabet planlægger udvidelsen udført i etaper og den samlede tidsplan for udvidelsen strækker sig over en 4 år fra opstart til fuld produktion på begge adresser. Renoveringen af staldanlæggene på Munkbrovej 8 til slagtesin skal påbegyndes i takt med, at dyreholdet udvides og renoveringen skal være gennemført senest i 2015.

Tidsplan for byggeriet på Munkbrovej 7:

Miljøgodkendelse 1. februar 2012

Detailtegning, projektering og indhentning af tilbud 1. februar 2012 - 1. juli 2012

Udskydelse af projektstart pga. af problemer med indkøb af dyr ca. 8 mdr.

Byggeri af første etape juli 2012 - januar 2014 (550 søer)

Søer flyttes til Munkbrovej 7, januar 2014

Byggeri af anden etape 2. april 2014 - 1. januar 2015 (1.100 søer)

Renovering/ ombygning af stalde Munkbrovej 8, 1. januar 2015 - 1. oktober 2015

Ansøger har ønsket at anlæggene på de 2 adresser skal etableres/udvides i perioden fra 2012 frem til 2015, det er ansøgers ønske at ejendommene miljøgodkendes særskilt, da det giver større fleksibilitet i de enkelte produktioner, med mulighed for evt. salg af ejendommene til forskellige ejere.

Holstebro Kommune vurderer, at koordineringen med udvidelsen på Munkbrovej 7 gør, at etablering skal have samme udnyttelsesvilkår, da etableringerne er betinget af hinanden i rel. til bl.a. flytningen af dyr. Det stilles derfor vilkår om, at miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden for 4 år, men at renoveringen sker i takt med at dyreholdet ændres, og at renovering senest er gennemført i 2015.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Oplysninger om grundlag for miljøgodkendelsen

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og bl.a. følgende af Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer:

- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen,
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder,
- Vejledning nr. 4/1997 om miljøgodkendelse af husdyrbrug,
- Vejledning nr. 97/2002 om husdyrhold og arealkrav,
- Vejledning nr. 9795/2005 om rotter,
- Vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. (Wiki-vejledning)

samt

- Miljøcenter Fyn/Trekantområdets "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde". 2. udgave udarbejdet maj 2002.
- IPPC Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, juli 2003.
- Statens Skadedyrslaboratorium rapport nr. 3 / 2002. Retningslinier for fluebekæmpelse på gårde med husdyr.

Udover vilkårene i nærværende miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt bestemmelserne i gældende love og anordninger – hvis disse regler er skærpede i forhold til vilkårene i denne godkendelse.

Husdyrbruget har pligt til at kende og overholde gældende lovgivning, samt eventuelle revisioner og ændringer i den gældende lovgivning. Gældende love og regler kan bl.a. findes på www.retsinfo.dk.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Generelle forhold

Den miljøtekniske beskrivelse er fra den fremsendte ansøgning herunder fremsendte supplerende oplysninger. Den miljøtekniske vurdering er Holstebro Kommunes redegørelse for, og vurdering af, om forudsætningerne for at meddele miljøgodkendelsen er opfyldt, dvs. at godkendelsen er ledsaget af sådanne vilkår, at risikoen for forurening eller ikke-uvæsentlige gener for omgivelserne begrænses.

Godkendelsesmyndigheden kan meddele miljøgodkendelse efter lovens § 12, hvis den finder det godtgjort, at husdyrbruget

- har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Ved vurderingen af, om husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen, skal det bl.a. sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde,

- at beskyttelsen af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbar over for næringsstofpåvirkning, finder sted,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.),
- at hensynet til de landskabelige værdier er varetaget,
- at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- at mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- at produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt,
- at affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet,
- at til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Nedenstående vil bedriftens aktiviteter blive vurderet iht. ovenstående i det omfang det er relevant.

ANSØGER OG EJERFORHOLD

Munkbro Svineavl A/S ejer og driver husdyrbruget på Munkbrovej 8, 7500 Holstebro under CVR nr. 27674534. Husdyrbruget drives, som et selvstændigt husdyrbrug, der modtager

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

smågrise fra Munkbrovej 7. Den drifts- og miljøansvarlige på husdyrbruget er Laurids Søndergaard. Den drifts- og miljøansvarlige har pligt til at informere personer og virksomheder, der arbejder på husdyrbruget om godkendelsens vilkår for den del af driften, som de arbejder med.

Der stilles vilkår om, at hvis der sker ændringer af ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal dette meddeles til Holstebro Kommune inden for 14 dage.

LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.
 Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet.
 Kommuneplan: Husdyrbruget er beliggende i jordbrugsområde.

Afstand fra staldanlæg og lign. til nærmeste naboer og byzone m.v.	Afstand
Nærmeste nabo – krav 50 meter	> 280 m
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde - krav 50 meter, vurdering indenfor 300 meter	> 830 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende - krav 50 meter, vurdering indenfor 300 meter	>1,5 km
En beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren, - vurdering indenfor 300 meter	> 405 m

Afstand fra hele anlægget til nærmeste naturområder:	Afstand
Højmose	> 23 km
Lobeliesø	> 23 km
Hede større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder	> 4 km
Overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder	> 3 km
Hede, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder	> 8 km
Overdrev, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder	> 20 km
Ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer* og vandhuller med kransnålalger og brunvandede søer og vandhuller, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder	> 9 km
*) Disse søtype er endnu ikke fuldstændigt kortlagt, hvorfor den nærmeste § 3 sø indenfor internationalt beskyttelsesområde er angivet.	

Afstand fra alle nye anlæg til:	Afstand
Ikke almene vandforsyningsanlæg (krav 25 m) - ny gyllebeholder	> 275 m
Almene vandforsyningsanlæg (krav 50 m) - ny gyllebeholder	> 300 m
Vandløb, grøft, dræn, søer (krav 15 m) - ny gyllebeholder	105 m
Offentlig vej og privat fællesvej (krav 15 m) - ny gyllebeholder	330 m

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Afstand fra alle nye anlæg til:	Afstand
Levnedsmiddelvirksomhed (krav 25 m) - ny gyllebeholder	> 25 m
Beboelse på samme ejendom (krav 15 m) - ny gyllebeholder	182 m
Naboskel (krav 30 m) - ny gyllebeholder	35 m

Svinebruget er beliggende i ca. 850 m syd for Holstebro By. Den nærmeste samlede bebyggelse er landsbyen Munkbro, der ligger over 400 meter sydvest for Munkbrovej 8. Ejendommene Munkbrovej 5, 6, 9, 10 og 11 er alle omfattet af landbrugspligt, og den nærmest er Munkbrovej 11, der er beliggende ca. 280 meter mod syd. Husdyrbrugets beliggenhed lokaliserings fremgår overordnet af bilag 1 og afstand til omkringboende fremgår af bilag 3, mens situationsplanen fremgår af bilag 2.

Det vurderes, at husdyrbruget, inkl. den nye gyllebeholder på 400 m³ opfylder afstandskravene i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

- §§ 6 og 20: Afstande til nabobebyggelse, byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- § 7: Afstande til beskyttede naturtyper (højmoser, lobeliesø, hede større 10 ha, overdrev, større end 10 ha, heder, overdrev og ammoniakfølsomme søer) beliggende indenfor international naturbeskyttelsesområder).
- § 8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindingsanlæg offentlig og privat fællesvej og egen beboelse.

LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE OMRÅDER

Der er ved ejendommen ikke kulturhistoriske bevaringsværdier, herunder kirkebyggelinier, fredninger, beskyttelseszoner for gravhøje, kulturhistoriske områder mv. Det bestående byggeri skærmes af diverse læhegn. Det vurderes på baggrund heraf, at der ikke er behov for at stille yderligere vilkår til beskyttelse af kulturværdier.

Gyllebeholderen vil blive opført i tilknytning til eksisterende byggeri med en bevokset jordvold mod vest, nord og syd, jvf. bilag 2. Placeringen i forhold til planmæssige, landskabelige og kulturhistoriske interesser fremgår af bilag 4.

Holstebro Kommune vurderer, at etablering af en ny gyllebeholder ikke vil medføre en væsentlig forringelse af de kulturhistoriske eller landskabelige værdier.

OPHØR AF HUSDYRBRUGET

Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes og indholdet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Der stilles vilkår til sikring af ovenstående.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

ALTERNATIVE MULIGHEDER

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres: 0-alternativet til dette projekt er, at driften vil forsætte uændret indtil andet besluttet. Anlægget vil ikke blive reguleret mht. ammoniak, affald, lugt og støj m.m. som er hensigten med husdyrloven. Dvs. at der hverken vil blive brugt foderoptimering, indført BAT, stillet vilkår til renere teknologi eller udvikling af arbejdspladser.

Et andet alternativ ville være at købe en anden ejendom og placere udvidelsen her. Miljøpåvirkningen vurderes at være nogenlunde den samme som ved denne udvidelse, eller måske endda øget, da der her vil være en større driftsmæssigt afhængig belastning fra f.eks. maskiner.

Der vurderes ikke at være væsentlige landskabelige forringelser som følge af projektet, da udvidelsen etableres i eksisterende bygninger. Opførelsen af gyllebeholderen vurderes ikke at forringe de landskabsmæssige forhold.

Husdyrbrugets anlæg

DET ANSØGTE HUSDYRHOLD

Husdyrbruget drives konventionelt med nedenstående produktionsstørrelse i de staldsystemer, der er angivet i Skema 2:

Skema 1. Ejendommens produktion før og efter udvidelsen

Dyreart/type	Tilladt produktion		Ansøgt drift	
	Antal	DE	Antal	DE
Årsso	300	69,76		
Slagtesvin (30-108 kg.)	4.130	106,07	8.500	243,81
Smågrise (7,3-30 kg)	6.600	30,46	8.650	39,75
Ammekvæg over 600 kg.	2	1,43	2	1,43
Småkalve (0-6 mdr.), tung race	2	0,54	2	0,54
Kvier (6-27 mdr.), tung race	2	1,02	2	1,02
I alt		209,28		286,55

Produktionsniveau

Der er ansøgt om fleksibilitet til at ændre ind- og afgangsvægten på smågrisenes og slagtesvinene, samt fordeling mellem dyregrupperne, så længe det maksimale antal DE og genekriteriet for lugt ikke overskrides.

Holstebro Kommune vurderer, at dette ikke er hensigtsmæssigt ud fra de beregninger hvorpå ansøgningen er vurderet. Ved ændring af dyretype og vægtintervaller kan eksempelvis lugtberegningen og ammoniakberegningen blive ændret. Almindelige sæsonudsving, naturlige produktionsudsving samt tilpasninger pga. sygdom og lignende kan ske og accepteres. Der stilles vilkår om, at der maksimalt på produceres det ansøgte dyrehold som beskrevet i skema 1 indenfor hvert planår.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Udnyttelse af produktionsniveau

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

STALDE

Udvidelsen af dyreholdet fremgår af skema 2, hvor antallet af dyr i nudrift og ansøgt drift samt staldsystem fremgår. Situationsplan over husdyrbrugets stalde og gødningsopbevaringsanlæg fremgår af bilag 2.

Skema 2. Husdyrholdets sammensætning i relation til dyretyper, antal, stipladser og staldsystem.

Stald nr. i ansøgnings skemaer	Staldnavn	Dyreart/type og evt. vægt-korrektion	Nudrift drift		Ansøgt drift			Staldsystem
			Antal	DE	Stipladser	Antal	DE	
1.1.1. ST-27622	Slagtesvi- nestald	Årsso	300	48,73				Løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv
		Årsso	300	21,03				Farestald, kassestier, delvis spaltegulv
		Slagtesvin (30-108 kg.)			832	3.070	88,06	Delvis spaltegulv, 50-75% fast gulv
		Slagtesvin (30-108 kg.)			80	295	8,46	Delvis spaltegulv, 50-75% fast gulv
1.1.2. ST-27627	Smågrise- stald (10)	Smågrise (7,3-30 kg)	6.500	30,00	1200	8.550	39,29	Toklimastald, delvis spaltegulv
1.1.5 ST-51878	Sygestald (smågrise) (20)	Smågrise (7,3 - 30 kg)	100	0,46	15	100	0,46	Toklimastald, delvis spaltegulv
1.1.3. ST-27628	Polte- /slagtesvine stald (1-9)	Slagtesvin (30-108 kg.)	4.130	106,07	1392	5.135	147,29	Delvis spaltegulv, 50-75% fast gulv
1.1.4. ST-27964	Dybstrøel- sesstald	Ammeko over 600 kg	2	1,43		2	1,43	Dybstrøelse (hele arealet)
		Småkalve, tung race (0-6 mdr)	2	0,54		2	0,54	Dybstrøelse (hele arealet)
		Kvie/stud, tung race (6 mdr-kælving)	2	1,02		2	1,02	Dybstrøelse (hele arealet)
				209,28			286,55	

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Udvidelsen foregår i eksisterende bygninger, jvf. bilag 2. Samlet vurderes det, at gødningshåndtering i eksisterende stalde m.v. er tilfredsstillende, såfremt denne til enhver tid følger bestemmelserne i lovgivningen. Ovenstående giver ikke anledning til fastsættelse af vilkår, der ligger ud over de generelle bestemmelser i lovgivningen. Det vurderes, at husdyrbrugets staldindretning overholder reglerne i henhold til lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v., miljøbeskyttelsesloven og heraf afledte bestemmelser. På den baggrund vil der ikke blive stillet skærpende vilkår for staldgulve og gyllekanaler ud over det ovenfor nævnte.

I det følgende afsnit (BAT) i staldanlæg) er beskrevet de punkter, som ansøger har anført i forbindelse med valget af de enkelte respektive tiltag til både kommunes niveau for BAT og det generelle ammoniakreduktionskrav, samt fralaget af andre generelle virkemidler i forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse af husdyrbruget.

BAT I STALDANLÆG

Renere teknologi og bedste tilgængelige teknik (BAT) er ifølge Miljøstyrelsens vejledning om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug at betragte som en generel ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlige følsomme eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT. Særligt med begrebet "tilgængelig teknik" menes, at teknikken under afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. Der ligger her i termen 'tilgængelig' indbygget en afvejning mellem mål og midler, men vel og mærke afvejet på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau.

Ansøger valg af BAT - Staldafsnit i stald 1.1.2 og 1.1.5 for smågrise

Det eksisterende staldssystem i 1.1.2 og 1.1.5 lever i dag op til BAT kravene jf. Bredokumentet og BAT-byggebladet 106.02-52. En to-klimasti består af fast gulv i lejearealet og spaltegulv i gødearealet. Over grisenes lejeareal er der en overdækning. To-klimahulen opvarmes normalt af grisenes egen varmeproduktion, hvilket medfører en temperatur i hulen er 4-6 grader over staldtemperaturen. Selve spaltegulvet i stien udgør maksimalt halvdelen af stiaarealet.

Smågrisestalden er fra 1998 og al staldinventar er rustfrit og renoveres efter behov i forbindelse med udvidelsen.

Ansøgers valg af BAT - stalde 1.1.1 og 1.1.3 for slagtesvin

I BREF står der, at følgende staldsystemer er BAT:

- Et fuld- eller delspaltegulv med et vakuumsystem nedenunder til hyppig fjernelse af gylle
- et delspaltegulv og en reduceret gødningskanal
- et fuldspaltet gulv med et vakuumsystem til hyppig fjernelse, eller
- et delvist spaltet gulv med reducerede gødningskanaler, med hældende vægge og et vakuumsystem, eller
- et delvist spaltet gulv med et centralkonvekst fast gulv eller et hældende fast gulv foran stien, en gødningsrende med hældende sidevægge og en hældende gødningsbeholder.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

I følge Dansk Svineproduktion er de 2 sidstnævnte staldtyper hollandske typer, som ikke har fundet indpas herhjemme. En sti med delvist spaltegulv består af fast gulv i lejearealet og spaltegulv i gødearealet. Typisk vil spaltegulvet udgøre 30-67 % af stiens samlede bruttoareal og bør samtidig udgøre mindst 1,40 meter af stiens længde. Spaltegulvet er oftest af beton. Anbefalingerne med hensyn til spalte-åbning og bjælkebredde skal overholdes. Det faste gulv skal have en hældning på ca. 3 % ned mod gødearealet for, at gødning og urin afsat på det faste gulv kan glide ned i gødearealet. Overskriften på BAT-byggebladet stemmer altså ikke overens med beskrivelsen. Dette BAT-blad er ydermere jf. vurderingsskemaet til slagtesvin kun betegnet som BAT-kandidat pga. den lave ammoniakreduktion.

Fra de 3 ovennævnte gulvtyper er en lavere ammoniakfordampning end fra et fuldspaltet gulv. Da et fuldspaltet gulv jf. BREF-dokumentet fra 2003 er at betragte som BAT vil de 3 ovennævnte gulvtyper til fulde opfylde BAT-kravet om anvendelse af teknologi med lavere NH₃-fordampning.

Den eksisterende sostald renoveres i forbindelse med udvidelsen til en stald med delvist spaltegulv, som lever op til BAT-kravene jf. BAT-byggebladet delvist spaltegulv med 1/3 spaltegulvsareal (106.04-52). Gulvene i staldene er således drænedede gulve og lever dermed op til BAT-kravene i henhold til BREF-dokumentet. Se ovenfor.

Ansøgers valg af BAT - stald 1.1.4 for ammekøer

Stalden er en dybstrøelsesstald med naturlig ventiltion. Kreaturerne går på dybstrøelse når de er på stald. Dyrene kan gå ind og ud på græs hele året. Det er BAT til ammekøer.

Renovering af stalde

Sostaldene renoveres i denne forbindelse, så der kan gå polte/slagtesvin i stierne fremadrettet. De øvrige stalde renoveres efter behov. De lever alle i dag op til BAT kravene (jf. BREF-dokumentet og BAT-byggebladene delvis spaltegulv med 1/3 spaltegulvsareal (106.04-52) og to-klimastald med delvist spaltegulv (106.03-52)).

Valg af teknologier:

Der er over 50 % fast gulv i hovedparten af staldanlægget og det bevares.

Ansøgers begrundelse for fravalg af BAT

Forsuring

Rørføringen i de eksisterende stalde betyder, at der ikke umiddelbart vil kunne etableres gylleforsuring på det eksisterende anlæg. Indenfor slagtesvinebrug er der en teknologibeskrivelse af teknologien svovlsyrebehandling af gylle jf. Sl.St.01:v1.05-09.

Udgiften til anlægget inkl. overdækning af gyllebeholdere vil være min. ca. 1.000.000 kr i anlægsudgift (anlæg + overdækning af min. 1 gyllebeholder). Driftsomkostning (syre, el, service) udgør teoretisk set ca. 7 kr. pr. ton behandlet gylle svarende til ca. 51.000 kr pr år. I praksis ser vi flere steder en udgift der er dobbelt så stor. I forbindelse med endeligt krav om omfang af BAT skal der være proportionalitet mellem udgift og effekt. Miljøeffekten i forhold til udgiften er meget lille.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Disse ting tilsammen medfører, at der ikke er tale om proportionalitet ved indførelse af denne teknologi på ejendommen, og teknologien kan derfor ikke betegnes som BAT på denne ejendom.

Luftrensning

Der er 2 kemiske luftrensere på miljøstyrelsens teknologiliste.

Bovema S:_Air (Bovema), som er en Hollandsk syrevasker og Scan Airclean, som nu er overtaget af MHJ Agroteknik A/S. Begge kan reducere ventilationsluftens ammoniakindhold med op til 90%.

Danske undersøgelser viser, at syrerenserne ikke har nogen lugtreducerende effekt.

Danske undersøgelser har vist, at tilstopning af filtret forekommer mere eller mindre hyppigt. Tilstopning er kritisk, idet det påvirker renseseffektiviteten, energiforbruget og øger risikoen for driftsproblemer i stalden i form af bl.a. dårligt indeklima og forringet dyrevelfærd.

De danske forsøg med kemiske luftrensere viser at der fortsat er problemer med driften, hvilket indikerer, at anlæggene ikke er færdigudviklede. Centrale udsugningskanaler skal dimensioneres korrekt for at undgå problemer med styringen af ventilationen og dermed klimaet i de enkelte staldsektioner. Kanalerne skal udformes korrekt med hensyn til materialevalg og konstruktion for at sikre holdbarhed og minimere tryktab ved flytning af store mængder af luft fra de enkelte staldsektioner til den centrale luftrenser.

Der er teknologibeskrivelse på luftvaskere med syre i slagtesvinestalde og beregninger er udelukkende foretaget for slagtesvin.

Der er optaget Biologisk luftrensning på teknologilisten.

FarmAirClean BIO (Skov) samt Dorset Biological Combi Aircleaner (Rotor A/S).

Begge systemer har vist ammoniak- samt lugtreducerende effekt.

I den konkrete ansøgning er Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier ved implementering af BAT overholdt.

Lugtgenegrænserne er overholdt med mere end 1,2 x lugtgenegrænserne.

Der er frit teknologivalg, og luftrensning er fravalgt til fordel for ændring af staldtype til f.eks. 50-75 % fast gulv. Luftrensning er vurderet for dyrt og på Munkbrovej 8 er spærkonstruktionen heller ikke udformet til at kunne bære luftrensere.

Gyllekøling

Det vil ikke være økonomisk rentabelt ud fra et proportionalitetssynspunkt, at etablere gyllekøling i eksisterende stalde, da gulvet i gyllekanalerne skal brydes op.

Gyllekøling er beskrevet i teknologibeskrivelsen (Sv.St.01)

Holstebro Kommunes vurdering af ansøgers valg og Fravalg af BAT

Med de ansøgte fodertilpasninger, staldtypergulvtyper samt overdækning af gyllebeholdere overholder husdyrbruget overholder kommunens BAT-krav for ammoniak, samt det generelle ammoniakreduktionskrav der politisk er vedtaget og indarbejdet i

www.husdyrgodkendelse.dk, Der er nærmere redegjort herfor under afsnittet omkring ammoniak.

Fravalg af BAT-teknologi

Forsuring

Ansøger har fravalgt gylleforsuring med henvisning til at gyllesystemet ikke understøtter forsuring. I henhold til teknologibladet vil gylleforsuring medføre en samlet meromkostning pr. produceret slagtesvin inkl. værdi af sparet N på 3 % af produktionsomkostningerne på et slagtesvinebrug på 250 DE ved implementering af forsuring i et nyt anlæg. Holstebro Kommune vurderer derfor, at forsuring ikke lever op til BAT på det pågældende husdyrbrug, og vil derfor ikke stille krav om et ammoniakemissionsniveau svarende til implementering af forsuring.

Luftrensning

I henhold til teknologibladet vil 20 % delvis kemisk eller biologisk luftrensning medføre en samlet meromkostning pr. produceret slagtesvin inkl. værdi af sparet N på 2 % af produktionsomkostningerne på et slagtesvinebrug på 250 DE ved implementering af den luftrensning i et nyt anlæg. Ved implementering på et eksisterende anlæg skal ventilationssystemet omlægges, hvilket ikke er inkluderet i ovenstående beregning. Holstebro Kommune vurderer derfor, at kemisk/biologisk luftrensning ikke lever op til BAT på det pågældende husdyrbrug, og vil derfor ikke stille krav om et ammoniakemissionsniveau svarende til implementering af kemisk eller biologisk luftrensning.

Gyllekøling

Gyllekøling vil kræve, at gyllekanaler brydes op. Herudover er der implementeret gyllekøling på Munkbrovej 7, hvor overskudsvarmen ledes til Munkbrovej 8. Ved gyllekøling på Munkbrovej 8 vil overskudsvarmen ikke kunne anvendes til opvarmning af f.eks. smågrisestalden. Holstebro Kommune har derfor ikke vurderet videre på teknologien.

Valg af staldteknologi til opnåelse af BAT-kravene omkring ammoniak:

- Der anvendes gulvtyper i staldene der lever op til BAT-byggebladene "to-klimastald med delvist spaltegulv (106.03-52)" og "delvist spaltegulv med 1/3 spaltegulvsareal (106.04-52)".

Holstebro Kommune vurderer, at staldene lever op til kommunes niveau for BAT. Der er stillet vilkår om, at sostalden skal renoveres til en stald med delvist spaltegulv, som lever op til BAT-kravene jf. BAT-byggebladet delvist spaltegulv med 1/3 spaltegulvsareal (106.04-52). Som tiltag for ammoniakreduktion er der stillet vilkår om, at der skal iværksættes tiltag i staldene til minimering af søletilfælde/svineri i staldene.

Samlet vurderes det, at gødnings håndtering i eksisterende stalde m.v. er tilfredsstillende, såfremt denne til enhver tid følger bestemmelserne i lovgivningen. Ovenstående giver ikke anledning til fastsættelse af vilkår, der ligger ud over de generelle bestemmelser i lovgivningen.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

VENTILATION

Der er naturlig ventilation i dybstrøelsesstald til ammekøer med opdræt. I det staldventilationen er naturlig er den kun forbundet med et minimalt energiforbrug. Holstebro Kommune vurderer naturlig ventilation som værende BAT i den pågældende stald.

Der er undertryks ventilationsanlæg i alle svinestalde, som styres efter princippet med multi-step. Herved sikres en højere afkasthastighed og opblanding af luften. Afkasthøjden fra staldbygningerne er på mellem 6 og 11 meter. Anvendelsen af undertryksventilation medfører, at vinduer i stalden er lukkede hele året.

Al ventilation er styret af et temperatur- og fugtighedsreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og elforbruget. I forbindelse med ventilationsanlægget er der monteret overbrusningsanlæg i alle staldafsnit. Overbrusningsanlægget anvendes i dagtimerne om sommeren og styres af ventilationsanlæggets styreboks.

Holstebro Kommune vurderer at afkastene såfremt det er muligt i det eksisterende loft og ventilationsanlæg, på renoveringstidspunktet, forsynes med ekstra højde samt miljømodul, som får luften i afkastet til at cirkulere rundt, og derved får luften en højere hastighed, hvilket bevirker, at afkastluften forventes at blive højere op. Dette medvirker således til en effektiv spredning / fortynding af staldlugten, hvilket er en fordel for især nærmiljøet. Dette sikres ved vilkår.

I det der er naboer tæt på svinebruget vurderes det, at den højere afkasthastighed og afkasthøjderne fra staldene vil medføre mindst mulige gener for de omkringboende. Ventilationsafkast fremgår af bilag 2. Der stilles vilkår om, at ventilationssystemet løbende og minimum en gang om året skal efterses og evt. repareres af ventilationsfirma ved konstaterede fejl og mangler.

Ventilation på husdyrbruget forventes dermed ikke at kunne give anledning til gener for de omkringboende. Såfremt der senere ønskes ændring i ventilationsformen på husdyrbruget, skal dette forinden vurderes iht. principperne for BAT, og forhold omkring bl.a. støj og energiforbrug m.v. skal gennemgås.

RENGØRING AF STALDANLÆG

Ansøger oplyser, at staldene/stierne og udstyr rengøres med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch. Bl.a. rengøres stierne inden indsætning af et nyt hold grise dvs. 3-4 gange årligt. Der er et iblødsætningsanlæg, hvormed der spares yderligere på vandet. Efter hver vask desinficeres med Vircon S.

I det erfaring viser, at en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde ofte har en gunstig indflydelse på ammoniaktab, staldlugtemission, støvgener og fluegener, stilles der vilkår om, at der opretholdes en god staldhygiejne.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

FODER

Fodring

Der anvendes fasefodring ved fodring af grisene, hvilket lever op til BAT-kravene (jf. BREF). Foderblandingerne er afstemt næringsstofmæssigt, så grisenes behov på det enkelte vækststadium tilgodeses, og der samtidig ikke sker en overdosering med enkelte næringsstoffer. Dette er med til at sikre, at der ikke sker en unødigt stor udledning af næringsstoffer i gødningen, som derefter ender i naturen.

Smågrise

Fodringsanlægget i smågrisestalden og i smågriseafdelinger i eksisterende stald kører med jævne mellemrum.

Slagtesvin

Der fodres ad libitum med visse restriktioner. Foderrationen sættes op via computerstyring i takt med at grisene vokser.

Fasefodring og foderkorrektioner

Mængden af kvælstof (N) i den producerede husdyrgødning kan nedsættes ved foderkorrektioner. Total-N i husdyrgødning beregnes normalt ud fra normtal. I de tilfælde, hvor den aktuelle produktion afviger fra kriterierne for normtallene, kan mængden af total-N i gødningen beregnes ud fra de faktiske produktionsforhold. Ved en type-2-foderkorrektion beregnes mængden af total-N ud fra de faktuelle produktionsforhold i forhold til foderforbrug og fodersammensætning samt ind- og afgangsvægt m.v.

Stald nummer	Staldafsnit	Dyretype	Ansøgt Gram råprotein pr. FE	Beregnet Type 2 korrektionsfaktor
1.1.1 ST-27622	Slagtesvinestald	Slagtesvin (30-108 kg)	157,0	1,078
1.1.3 ST-27628	Polte-/slagtesvinestald	Slagtesvin (30-108 kg)	157,0	1,078

Ved opgørelse af foder mængde, indhold af råprotein i foderet, indgangsvægt og slagtevægt skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes ved hjælp af formlen:

$$\left((FE_{sv} \text{ pr. kg tilvækst} \times (\text{slutvægt} - \text{startvægt}) \times \text{g råprotein pr. FE}_{sv} / 6250) - ((\text{Afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,028 \text{ kg N pr. kg tilvækst}) \right) / 3,19$$

$$\left((2,87 \text{ FE}_{sv} \text{ pr. kg tilvækst} \times (108 \text{ kg} - 30 \text{ kg}) \times 157 \text{ g råprotein pr. FE}_{sv} / 6250) - ((108 - 30 \text{ kg}) \times 0,028 \text{ kg N pr. kg tilvækst}) \right) / 3,19 = 1,078$$

Ved fodring af slagtesvin (30-108 kg) på husdyrbruget anvendes 2,87 FE_{sv} pr kg tilvækst pr produceret svin og 157,0 gram råprotein pr FE_{sv} således, at korrektionsfaktoren beregningsmæssigt er på 1,078.

En type 2 korrektion bruges dermed til at dokumentere de afvigelser, der kan være i mængden af total-N i produceret husdyrgødning, når produktionen afviger i forhold til

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

kriterierne for normtalsberegningerne. Type-2 korrektionsberegningerne er beskrevet i Plantedirektoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler.

Type-2 korrektioner mindsker mængden af total-N i gødningen, hvilket medfører, at fordampningen af ammoniak fra gødningen nedsættes i forhold til normtal for de tunge svin i ansøgningen. Herved opnås ammoniakreduktionen. Foderets råproteinindhold ligger indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF). På den baggrund vurderes det, at 20 % ammoniakreduktionskravet, sammen med de anførte staldsystemer og overdækning af gyllebeholdere er overholdt og at husdyrbruget lever op til kravet om renere teknologi mht. ammoniakreduktion.

Der stilles vilkår til at der til enhver tid kan dokumenteres en type-2 korrektionsfaktor på 1,078 for husdyrbruget og til det totale forbrug af råprotein på husdyrbruget.

Der stilles ligeledes vilkår om, at der på kommunens forlangende skal udtages e-kontrol samt at der skal forelægge følgesedler og optimeringer for indhold i foderblandingerne.

Fytase tilsætning

Fosfor er et livsnødvendigt næringsstof for svin. Samtidig udgør fosfor et stigende miljøproblem i vandmiljøet.

Fordøjeligheden af fosfor i foderblandinger til svin er ofte lav, hvorved en betydelig mængde fosfor udskilles via gødningen. Ved at tilsætte enzymet fytase til svinenes foder, kan fosfor, der er bundet som fytase i korn og olieholdige frø, blive tilgængeligt for slagtesvinene. Fytase er således et enzym, som optimerer svins optagelse af fosfor. Ved tilsætning af enzymet fytase er der dermed et mindre behov for at tilsætte uorganisk fosfor til svinenes foder. Alt i alt vil tilsætning af en mindre mængde uorganisk fosfor og udnyttelse af fosforen, der er bundet i fytat, medvirke til, at der spredes mindre fosfor på markerne og dermed bliver udvaskningen af fosfor fra marken til vandmiljøet forventeligt mindre.

På Munkbrovej 8 anvendes foder baseret på eget korn og indkøbt tilskudsfoder. Foderets fytaseindhold ligger indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF), hvilket svarer til en dosering på mindst 300 FTU, 300 PPU henholdsvis 450 FYT i den færdige blanding, afhængigt af valg af fytaseleverandør. Renere teknologi indenfor slagtesvineproduktion er bl.a. som minimum at kunne opfylde Landsudvalget for Svin's seneste anbefalinger vedrørende anvendelse af fytase.

BAT-emissionsgrænse for fosfor

Miljøstyrelsen har vurderet, at BAT-krav til begrænsning af fosfor skal baseres på omkostningsneutrale teknikker og teknologier. Den vejledende emissionsgrænseværdi er dermed baseret på optimering af fosforudnyttelsen hos svin. Husdyrgødningen af lager må maksimalt have et indhold af fosfor der svarer til 20,5 kg fosfor pr. DE for slagtesvin og 27,8 kg fosfor/DE smågrise.

Antal	DE	BAT-niveau	Kg P ab lager
8650 smågrise	39,75	27,8 kg P/DE	1.105
8500 slagtesvin	243,81	20,5 kg P/DE	4.998
BAT-niveau for mængden af fosfor i gyllen			6.103

Det vurderes, at emissionsgrænseværdien for fosfor for Munkbrovej 8 er i overensstemmelse med det niveau, der betragtes som opnåeligt ved anvendelse af BAT i henhold til Miljøstyrelsens vejledning.

Holstebro Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at forhold vedr. foder og optimering heraf pt. opfylder kravet til BAT.

FYRINGSANLÆG

Der er opvarmning i staldene. Stuehuset opvarmes af oliefyr, jf. bilag 3, som ansøger har oplyst har en indfyringseffekt på <1 MW, og som derfor ikke er miljøgodkendelsespligtigt efter miljøbeskyttelsesloven. Der stilles ingen vilkår vedr. ejendommens fyringsanlæg.

HÅNDTERING OG OPBEVARING AF OLIE, SPILDOLIE OG BRÆNDSTOF

Olietanke

På ejendommen har Holstebro Kommune registreret følgende olietanke:

Type	Placering	Fabrikant	Type nr.	Etableret år	Indhold
Overjordisk	Maskinhuset (Ingen afløb)	Herning	234519	1999	1.800 L, Diesel
Overjordisk	Maskinhuset (Ingen afløb)	Thyholm	51-5023	2004	5.900 L, Diesel
Overjordisk	Stald (Ingen afløb)			1999	1.800 L, Fyringsolie
Overjordisk	Lade (Ingen afløb)			2001	1.200 L, Fyringsolie

De to dieselolietanke er begge placeret indendørs i maskinhuset, der er ikke afløb fra maskinhuset. Den ene er på 1800 l (traktordiesel) og er fra 1999 mens den anden er på 5900 l (generatordiesel) og er fra 2004. Fyringsolien er i to olietanke ejet af Hydro/Texaco, en på 1.800 L fra 1999 som er placeret i stald og en 1.200 L tank (olie til varmekanon) fra 2001 i lade, begge uden afløb.

Olier og kemikalier

På ejendommen opbevares olie og spildolie i egnede beholdere, 200 l tromle samt 2 x 60 l tromle, i maskinhuset. Betongulvet i maskinhuset har ikke fald og er uden afløb. Returolie afleveres på værksted.

Påfyldning af dieselolie på køretøjer foregår i maskinhuset på betongulv uden kloak afløb.

I henhold til miljøbeskyttelsesloven må stoffer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, vandløb, søer eller havet ikke opbevares på en sådan måde, at det fremkalder fare for forurening af disse. Det er derfor Holstebro Kommunes vurdering, at olie og kemikalier skal opbevares i egnede mærkede beholdere på oplagsplads med impermeabel belægning, uden mulighed for afløb. Oplagspladsen skal være under tag og indrettes således, at spild kan opsamles f.eks. ved spildbakke eller betongulv med opkant.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Oplagspladsen/spildbakken have en størrelse, så den kan rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i området, hvis denne lækker.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, hvorfor der ikke stilles skærpende vilkår.

AFFALD OG KEMIKALIER

På husdyrbruget fremkommer der affald i form animalsk affald (døde dyr, se nærmere afsnit), emballage fra foder, udsæd, rengøringsmidler mv. Derudover fremkommer der plastikaffald i forbindelse med fodring m.v.

Skema 3. Affald fra husdyrbruget håndteres iht. nedenstående.

Affaldskode	Type	Mængde / Opbevaring	Bortskaffelse
	Jern	Opsamlingsplads	Produkthandler/kommunal aftageplads
	Brændbart affald	Container i lade	Afhentes af autoriseret firma.
EAK-kode 20-01-18-00	Medicinrester og kanyler	Opbevares i lukket beholder indtil afhentning. Begrænset mængde	Afhentes af autoriseret firma.
EAK-kode 02-01-10	Jern	Variierende	Afhentes af skrothandler
ISAG-kode 50.00	Papir /pap	Container	Afhentes af autoriseret firma.
ISAG-kode 51.00	Glas	Container	Afhentes af autoriseret firma.
EAK-kode 02-01-04	Plast	Container	Afhentes af autoriseret firma.
EAK-kode 13-02-03-00	Spildolie	Max 3 stk. tromler	Afhentes af autoriseret firma.

Der forventes ikke en væsentlig udvidelse af affaldsmængderne i forbindelse med udvidelsen.

Holstebro Kommune har udarbejdet et affaldsregulativ for erhvervsaffald. Dette regulativ er gældende for husdyrbruget. Affald fra produktionen skal opsamles, sorteres og bortskaffes og registreres iht. affaldsbekendtgørelsen og det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald i kommunen. Der gøres opmærksom på, at farligt affald såsom spildolie skal transporteres og afhændes til en af Holstebro Kommune godkendt transportør/modtager. Liste over godkendte transportører/modtagere kan ses på Holstebro Kommunes hjemmeside.

Ønskes det at aflevere enkelte fraktioner til anden bortskaffelsesordning, skal dette ske til godkendte modtagere. Derudover skal husdyrbruget registrere affaldsproduktionen efter de gældende regler.

I henhold til miljøbeskyttelsesloven må stoffer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, vandløb, søer eller havet ikke opbevares på en sådan måde, at det fremkalder fare for forurening af disse. Det er derfor Holstebro Kommunes vurdering, at olie og kemikalier skal opbevares i egnede mærkede beholdere på oplagsplads med impermeabel belægning, uden mulighed for afløb. Oplagspladsen skal være under tag og indrettes således, at spild kan opsamles f.eks. ved spildbakke eller betongulv med opkant. Oplagspladsen/spildbakken have en størrelse, så den kan rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i området, hvis denne lækker.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Indenfor affaldsområdet, er BAT bl.a., at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Affald skal registreres og håndteres iht. gældende lovgivning, og affaldet skal løbende bortskaffes iht. ovenstående uden der sker ophobning. Der stilles ikke skærpede vilkår til opbevaring af affald, da forholdene er omfattet af gældende lovgivning. Det stilles vilkår om, at husdyrbruget skal arbejde for at nedbringe affaldsfrembringelsen, og at husdyrbruget ved tilsyn skal redegøre for tiltag.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT.

DØDE DYR

Animalsk affald opbevares ca. 300 m fra gården. Pladsen er indhegnet med kølerum til smågrise og betonspalteunderlag og kadaverdæksel til slagtesvin.

I henhold til gældende regler skal selvdøde og aflivede dyr straks fjernes fra besætningen og opbevares på en skyggefuld afhentningsplads i tilknytning til den pågældende besætning. Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej. Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet. Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden, og hvor det er nødvendigt, skal afhentningspladsen sikres mod ådselædende dyr. I tilfælde hvor dyrene er overdækket, skal dette ske med en fast overdækning. Alternativt kan dyrene opbevares på frost eller køl.

Selvdøde og aflivede dyr skal inden for 24 timer tilmeldes afhentning til godkendt destruktionsanstalt. Afhentning af dyr opbevaret i container kan afvente, indtil denne er fuld. Dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter, at påfyldning af containeren er påbegyndt. Alternativt kan afhentning udsættes indtil containeren er fuld – dog maks. 3 uger efter påbegyndt påfyldning, såfremt dyrene opbevares på køl.

Ved øget dødelighed i besætningen skal kadaverne opbevares overdækket, i en til formålet egnet container, således at der ikke opstår risiko for uhygiejniske forhold. Der stilles vilkår hertil. Ligeledes stilles der vilkår om, at kadaverpladsen indrettes således, den ikke er synlig i landskabet ved færdsel på offentlig vej.

Holstebro Kommune vurderer, at håndteringen af døde dyr opfylder gældende lovkrav, og derved er der ikke særlige forhold, som taler for vilkår ud over gældende lovgivning. Der gøres opmærksom på, at Fødevarestyrelsen er myndighed på området, og denne kan påbyde, at opbevaringsstedet f.eks. flyttes længere væk fra offentlig vej.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er reguleret tilstrækkeligt igennem gældende lovgivning, og stiller derfor ikke skærpende vilkår.

SPRØJTEMIDLER OG MEDICIN

Opbevaring

Pesticider opbevares forsvarligt i kemikalierum. Kemikalier og rengøringsmidler opbevares på specialplads ved højtryksrensere i stalden se bilag 2. Vask af maskiner og sprøjteudstyr foregår på dertil indrette vaskeplads, der har afløb til gylletank.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Kemikalieaffald, skal opbevares i egnede beholdere (tydeligt mærket med indhold) med tætsluttende låg på tæt bund med opkant og uden mulighed for afløb til kloak, jord, afløb, dræn, vandløb, borer eller brønde. Oplaget skal i henhold til gældende lovgivning opbevares utilgængeligt børn, dyr og uvedkommende. Oplagringspladsen skal være under tag og indrettet således, at evt. spild kan opsamles i f.eks. en spildbakke.

Håndtering af marksprøjte

Påfyldning af marksprøjte foregår i marken. Der er en ekstra rentvandstank på sprøjten, så normalt vaskes den først i marken og derefter på vaskepladsen.

Spild under påfyldning og rengøring af marksprøjter er en væsentlig kilde punktkildeforurening og til pesticider i overfladevand samt forurening af grundvand. Forurening fra punktkilder kan med få enkle tiltag minimeres.

Der er generelt lovkrav om, at tapstedet, hvor sprøjten fyldes med vand, skal være forsynet med kontraventil, der sikrer mod tilbagesugning af væske fra sprøjtetanken. Påfyldningen af vand skal være styret med vandur eller lignende, der forhindrer overløb af sprøjtetanken. I forbindelse med påfyldning af sprøjter må der ikke være direkte kontakt mellem vandslange monteret på tapstedet og væsken i sprøjten.

Påfyldning af bekæmpelsesmidler i marksprøjter skal ske på en vaskeplads med opsamling af vaskevand eller på det areal, der skal behandles. Påfyldning i marken må ikke ske mindre end 300 meter fra vandforsyning til drikkevandsformål eller mindre end 50 meter fra hhv. overfladevande, drænsystemers rense- og samlebrønde eller § 3 beskyttet natur.

Vask skal ske på vaskeplads eller det areal, der er blevet behandlet. Vaskevand fra en vaskeplads skal opsamles i gyllebeholder eller anden beholder og udbringes i henhold til bestemmelserne i husdyrbekendtgørelsen. Vaskepladser må ikke etableres nærmere end 50 meter fra hhv. overfladevande, § 3 beskyttet natur eller almen vandforsyning. Afstandskravet til ikke almen vandforsyning er 25 meter.

Nedbør kan afvaske plantebeskyttelsesmidler, der er afsat på ydersiden af sprøjte og traktor. En uvasket sprøjte eller traktor, som er anvendt til udbringning af plantebeskyttelsesmidler, skal derfor placeres på det behandlede areal, vaskeplads med opsamling til gyllebeholder eller anden beholder, eller under tag, så der ikke sker utilsigtet afstrømning af vand med indhold af plantebeskyttelsesmidler til vandmiljø, jord mv.

Udbringning af gylle med indhold af vaskevand på bedriftens markarealer eller på virksomhedens arealer, skal meddeles til kommunalbestyrelsen. Dette kan ske i forbindelse med byggeanmeldelse ved etablering af vaskeplads.

Ved udbringning af gylle med indhold af vaskevand hos tredje mand, skal der indhentes tilladelse hertil ved kommunalbestyrelsen. Tilladelsen kan søges samtidig med byggeanmeldelse ved etablering af vaskeplads. For eksisterende anlæg indhentes en særskilt tilladelse hos kommunalbestyrelsen.

Gylle med indhold af rester af plantebeskyttelsesmidler, som ikke er godkendt til udendørs anvendelse, skal bortskaffes efter reglerne i bekendtgørelsen om affald.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at kravet om BAT overholdes.

OPBEVARING AF FLYDENDE HUSDYRGØDNING

Det er i ansøgningen oplyst, at:

- Beholdere er stabile og kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- Beholderne tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- Beholdernes bund og vægge er tætte
- Der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- Gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- Beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen
- Beholderne har enten telt eller betonlåg
- Der føres logbog

Af de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet samt beregninger af produceret mængde gylle, bliver der efter udvidelsen opsamlet ca. 6.036 m³ gylle inkl. afløb fra ensilagepladser, vaskevand samt nedbør, hvor sidstnævnte ikke bør inkluderes.

I nedenstående skema angives gylleopbevaringskapaciteten på husdyrbruget:

Opbevaringsanlæg	Byggeår	Sidste 10 års beholderkontrol	Kapacitet [m ³]
Gyllebeholder I	1996	2006	2.400
Gyllebeholder II	1993	2003	1.800
Ny gyllebeholder III	2011		800
Gyllekanaler, fortank		---	948
SAMLET OPBEVARINGSKAPACITET:			5.948

Der er således sammenlagt opbevaringskapacitet på ejendommen på 5.948 m³.

På husdyrbruget er der en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning svarende til ca. 11 måneders produktion. Husdyrbruget skal, i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen, mindst råde over en opbevaringskapacitet svarende til mindst 6 måneders tilførsel, om end opbevaringskapaciteten skal være tilstrækkelig til, at husdyrgødningen kan udbringes miljømæssigt forsvarligt. Dette betyder reelt, at et husdyrbrug skal råde over en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneders produktion for at sikre, at udnyttelsen af husdyrgødningens næringsstofindhold opfylder kravene i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

BAT i forhold til gødningsopbevaring er bl.a. følgende tiltag:

- at udbringningen ikke giver anledning til unødige gener.
- at anlæg til opbevaring af gødning mindst en gang om året tømmes for inspektion for revner/utætheder m.v. og vedligeholdelse.
- at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på husdyrbruget.
- at flydelag på gyllebeholdere opretholdes, og at flydelaget hurtigt reetableres, når det brydes.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår leves op til BAT.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

PÅFYLDNING AF GYLLEVOGNE

Da der kan benyttes gyllevogne, med påmonteret pumpe og returløb, er det ikke fundet nødvendigt at kræve, at påfyldning af gyllevogne og lignende, foregår på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der opstår spild, ved påfyldning af gyllevogne, kan tilsynsmyndigheden kræve, at påfyldning o.l. skal ske på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder.

Erfaringer viser, at gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb ikke medfører spild af husdyrgødning ved påfyldning af gyllevognen. Såfremt påfyldning sker, med en på gyllebeholderen fastmonteret pumpe, skal der forinden etableres en påfyldningsplads med afløb til opsamlingsbeholder. Der stilles vilkår herom.

I henhold til de nye regler skal pumperør monteret på åbne gyllebeholdere enten svinges ind over beholderen og fastlåses i denne position, eller være forsynet med en afspærringsventil til pumperøret eller lignende foranstaltning, når pumpen ikke anvendes, og ikke er under opsyn. Pumper, der anvendes til tømning af gyllebeholdere, skal være forsynet med en timer eller lignende foranstaltning, der sikrer, at der ikke kan pumpes mere gylle fra beholderen ad gangen end hvad der svarer til indholdet i en gyllevogn. Pumper skal være forsynet med en afbryder, som sikrer, at pumpen ikke kan sættes i gang utilsigtet. Eldrevne pumper skal, når de ikke anvendes, og ikke er under opsyn, f.eks. ved arbejdsdagens ophør, afbrydes ved hovedtavlen. Afbryderen skal aflåses eller opbevares under aflåste forhold.

Holstebro Kommune vurderer, at forhold omkring pumper er tilstrækkeligt reguleret igennem de generelle regler, og der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

OPBEVARING AF DYBSTRØELSE OG FAST GØDNING

Der produceres og opbevares en mindre mængede dybstrøelse fra de 2 ammekøer med opdræt som smides i gylletanken.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

AMMONIAK

Den samlede ammoniakfordampning fra anlægget forventes at være på 3.358 kg/år, hvilket er en meremission på 626 kg N / år i forhold til førsituationen.

Skema 4. Ammoniakfordampning fra husdyrbrugets staldanlæg.

Beskrivelse	N-emission
Emission fra stalde omfattet af kravet om 20 % reduktion, men eksisterende uændret produktion (Staldafsnit for eksisterende produktion)	1.425 kg N / år
Emission fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav (staldafsnit hvor udvidelse foregår)	1.469 kg N / år
Emission fra stalde m.v., der ikke er omfattet af det generelle krav	0 kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af flydende gylle	463 kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af fast gødning	0 kg N / år
Samlet emission efter udvidelse og min 20 % reduktion	3.358 kg N / år
Meremission	626 kg N / år

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Det generelle krav om ammoniakreduktion – 20 %

Krav om 20 % ammoniakreduktion i forhold til referencesystemet gælder for stalde, hvor der sker etablering, udvidelse eller ændring. Kravet er opfyldt jvf. IT-ansøgningen. Virkemidler, som er anvendt til at opnå reduktionen, er staldtypen delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv, to-klimastalde for smågrise, fasefordring, reduceret indhold af protein i foderet samt overdækning af alle gyllebeholdere. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrlovens beskyttelsesniveau for ammoniak er overholdt.

BAT-vurdering i forhold til det samlede anlæg

Ifølge IPPC-direktivets artikel 9, stk. 4, skal miljømyndighederne almindeligvis ikke i forhold til den enkelte virksomhed stille krav om anvendelse af en bestemt teknologi. Udgangspunktet er, at der i vilkårene i en godkendelse skal fastsættes emissionsgrænseværdier, der afspejler det forureningsniveau, der kan opnås gennem anvendelse af BAT. Grænseværdier kan eventuelt suppleres eller erstattes med tilsvarende parametre eller tekniske foranstaltninger, jf. direktivets artikel 9, stk. 3, 2. punktum.

Renere teknologi og bedste tilgængelige teknik (BAT) er ifølge Miljøstyrelsens vejledning at betragte som en generel ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlig følsomme eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT. Særligt med begrebet "tilgængelig teknik" menes, at teknikken under afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. Der ligger her i termen 'tilgængelig' indbygget en afvejning mellem mål og midler, men vel og mærke afvejet på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau.

Derudover henvises mht. argumentation for ovenstående BAT-niveau til tidligere afsnit (stalde, foder, opbevaring af flydende husdyrgødning) herom. Det resulterende ammoniakemissionsniveau kan gå videre end det generelle ammoniakreduktionskrav, da BAT ses som en branchenorm, som er uafhængig af det i husdyrloven fastsatte beskyttelsesniveau for ammoniak.

BAT-niveauet er fundet på baggrund af ovenstående i IT-ansøgningsystemet, og svarer til en ammoniakemission fra anlægget på max. 3.358 kg N/år jf. nedenstående skema. Ansøger har efterfølgende haft mulighed for at opnå dette BAT-niveau ved brug af andre teknikker, som kompensation for eventuelle fravalg af de listede staldsystemer m.v.

Teknologivalg	Årlig ammoniakemission fra stald + lager
Ansøgt	3.358
BAT	3.364

Samlet set ligger ammoniakemissionen 6 kg N under den af Holstebro Kommune vurderede BAT emissionsgrænse. Holstebro Kommune vurderer derfor, at det ansøgte projekt lever op til BAT mht. ammoniakemissionen fra anlægget.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

I henhold til Miljøstyrelsens høringsudkast til "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik (BAT)" for henholdsvis polte/slagtesvin samt produktion af smågrise 7-30 kg er de vejledende emissionsgrænseværdier for Munkbrovej 8:

Anlægs størrelse		Emissionsgrænseværdi (Kg N/år)
Stald	Antal	
Smågrise (7,2-30 kg)	Under 50.000	0,071
Slagtesvin/polte	Under 7.560	0,29

Eftersom både smågrise og polte/slagtesvinestalden renoveres regnes denne som ny stald hvor emissionsgrænseværdien er på hhv. 0,071 og 0,29 kg NH₃ ud fra Miljøstyrelsens emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af BAT. Korrektionsfaktoren ved polte/slagtesvin 30-108 kg er 1,11.

Stald	Antal	Emissionsgrænseværdi (Kg N/år)	Total emission (kg N/år)
Slagtesvin/polte	8.500	0,29*1,11 = 0,322	2.737
Smågrise, eksisterende stald	8.650	0,071	612
Total			3.349

Den samlede årlige ammoniakemission på anlægget relateret til svineholdet må i henhold til miljøstyrelsesvejledning vil således maksimalt være på 3.349 kg N/år.

Den ansøgte årlige ammoniakemission er på 3.358 kg N/år, hvoraf 14 kg N/år skyldes dyreholdet af ammekvæg, hvorfor denne ligger 5 kg N/år under niveauet som fastlagt af Miljøstyrelsens vejledning. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til BAT-emissionsgrænseværdien for ammoniak.

Der er stillet vilkår til staldindretning, fodring samt overdækning af gyllebeholder.

Tør natur påvirkning

Ammoniakdeposition er en af de forureningsparametre, der kunne vægte kumulativt, hvorfor husdyrbrugene på Munkbrovej 7 og 8 er beregnet enkeltvis og som en samlet bedrift for at sikre, at husdyrbrugene vil kunne godkendes selvstændigt og som en samlet bedrift. Udvidelsen af husdyrbruget på Munkbrovej 8 medfører en meremission fra anlægget på 626 kg N/år, således at den samlede emission bliver på i alt 3.358 kg N/år. Mer- og totalemissionen fra Munkbrovej 7 er på 2.396 kg N/år.

Der findes ikke indenfor en afstand af 1000 meter fra ejendommene naturtyper, som er omfattet af § 7 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug. Det nærmeste Natura 2000 område nr. 64 - Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede er beliggende ca. 9 km vest for ejendommene. Holstebro Kommune vurderer pga. emissionerne og afstanden, at husdyrbrugene ikke påvirker Natura 2000 området negativt.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

De naturarealer, som ligger nærmest ejendommene og som er forholdsvis højt målsatte i den gældende naturplan (B-målsatte), er nogle eng-, mose- og overdrevarsarealer ca. ½ - 1½ km nord for ejendommene, jvf. N-dep. pkt. 1 på bilag 5. Ammoniakdepositionen i det nærmeste punkt øges 0,1 kg N/ha/år fra begge husdyrbrug. Totalt set belaster husdyrbruget på Munkbrovej 8 området med 0,4 kg N/ha/år, mens Munkbrovej 7 belaster området med 0,1 kg N/ha/år. Samlet belaster husdyrbrugene området med 0,2 kg N/ha/år i merpeposition og 0,5 kg N/ha/år i totaldeposition. Vegetationen i dette område er dog domineret af højstauder og en del forstyrretbundsarter, og er næppe særlig følsomt overfor atmosfærisk kvælstof. Det temmelig artsfattige overdrev ligger i betydelig større afstand fra ejendommene, og vurderes pga. depositionsregningerne ikke at blive væsentligt påvirket af udvidelserne.

Omkring Munkbrovej 8 ligger en række C-målsatte naturområder. Ca. 150 meter vest for Munkbrovej 8 ligger et temmelig stort område med overdrevarsvegetation, som kommunen i forbindelse med sagsbehandlingen har gennemgået grundigt med henblik på at afgrænse overdrevet, jvf. N-dep. Pkt. 2 på bilag 5. Kommunen har truffet afgørelse om at overdrevet er under 2,5 ha, og denne afgørelse er siden stadfæstet af naturklagenævnet (NKN afgørelse 131-00547). Florasammensætning er bestående af forholdsvis almindelige arter såsom Alm. hvene, rød svingel, fløjlsgræs, rapgræs sp., alm. røllike, blåklokke, alm. torskemund, blåhat, håret høgeurt, alm. kongepen, lancet-vejbred, gul-, rød- og harekløver, engelskgræs, gul snerre, alm. syre, rødknæ, muse-vikke, vild gulerod. *Spredt eller sjældent forekommende arter:* Alm. hundegræs, rajgræs sp., pimpinelle, vild kørvel, hejrenæb, blåmunke, ager-tidsel, prikbladet perikum, gyvel, hvid okseøje, brandbæger sp., rejnfan., kruset skræppe, pil (et højt træ). Det skønnes, at der er tale om et overdrevarsareal på sur bund (muligvis tidligere omlagt), som har en tålegrænse overfor atmosfærisk kvælstof på 10-20 kg N/ha/år. Projektet vil medføre en merbelastning på 0,1 kg N/ha/år fra Munkbrovej 8 og 0,2 kg N/ha/år fra Munkbrovej 7. Totalbelastningen fra de to husdyrbrug vil stige til 0,7 kg N/ha/år efter udvidelsen. Med en baggrundsbelastning på 17 kg N/ha/år er der betydelig risiko for, at tålegrænsen for overdrevet er eller vil blive overskredet, hvilket vil begunstige kvælstofelskende og kulturbetingede arter som hundegræs, vild kørvel og ager-tidsel på bekostning af den mere oprindelige flora. Holstebro Kommune finder imidlertid ikke, at en merdeposition på 0,3 kg N/ha/år på et C-målsat overdrev vil bevirke en tilstandsændring.

I en afstand af ca. 600 meter vest for Munkbrovej 8 ligger et botanisk betydeligt mere værdifuldt overdrev, jvf. N-dep. pkt. 3 på bilag 5, som dog også er C-målsat idet det ikke tidligere har været gennemgået. En artsliste fra 2010 omfatter følgende arter: Mark-frytle, lav skorsoner, håret høgeurt, krat-fladbælg, smalbladet vikke, engelsk visse, cypresvortemælk, engelskgræs, lancet-vejbred, kornet stenbræk, knold-ranunkel, hvid anemone, forskelligfarvet forglemmigej, tormentil, mælkebøtte sp., alm. syre, rødknæ, blåhat, vellugtende gulaks. Der er også her tale om et overdrevarsareal på sur bund (ikke tidligere omlagt), som har en tålegrænse overfor atmosfærisk kvælstof på 10-20 kg N/ha/år. Projekterne vil medføre en merbelastning på 0,1 kg N/ha/år fra hhv. Munkbrovej 7 og 8, mens totalbelastningerne vil være på 0,1 og 0,3 kg N pr/ha/år fra hhv. Munkbrovej 7 og 8. Totaldepositionen fra bedrifterne vil være 0,4 kg N/ha/år. Med en baggrundsbelastning på 17-18 kg N/ha/år er der betydelig risiko for, at tålegrænsen for overdrevet er overskredet, hvilket vil begunstige kvælstofelskende og kulturbetingede arter på bekostning af den

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802

Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk

CVR: 29189927

oprindelige flora. Holstebro Kommune vurderer ikke, at en merdeposition på 0,2 kg N/ha/år og en totalbelastning på 0,4 kg N/ha/år vil kunne medføre et tilstandsskift i naturområdet.

Langs Vegen Å ligger et moseområde, jvf. N-dep. pkt. 4 på bilag 5. Der er foretaget en beregning af ammoniaknedfaldet i et punkt ca. 400 meter hhv. syd for Munkbrovej 8 og 400 meter vest for Munkbrovej 7. Projekterne vil medføre en merbelastning på 0,5 kg N/ha/år fra Munkbrovej 7 og 0,1 kg N/ha/år fra Munkbrovej 8. Totaldepositionen fra Munkbrovej 7 og 8 vil være 0,9 kg N/ha/år. Vegetationen i området er dog helt domineret af rørgræs, høj sødgræs, lodden dueurt mv., og moseområdet skønnes ikke at være særlig følsomt overfor atmosfærisk kvælstof. Holstebro Kommune vurderer på den baggrund ikke at en samlet merdeposition på 0,6 kg N/ha/år vil medføre et tilstandsskift.

Arter på habitatdirektivets bilag IV

Følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til ejendommen:

Småflagermus: På baggrund af de insektædende småflagermus' livsform vurderes projektet ikke at være til skade for disse.

Birkemus: Arten er ikke registreret i området.

Odder: Lever udbredt i Vestjylland, men er med sin levevis næppe truet af projektet.

Markfirben: Holstebro Kommune har ikke kendskab til forekomster nær ejendommen.

Stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø og strandtudse: Ingen af disse er registreret nær ejendommene. Stor vandsalamander kendes dog fra området ved Skovlund Naturskole, men vil næppe blive negativt påvirket.

Grøn kølleguldsmed: Forekommer udbredt i Storåen, men vil næppe blive negativt påvirket af projektet.

Natura 2000 områders påvirkning

Det nærmest liggende Natura 2000-område i forhold til ejendommen er EF-Habitatområde nr. 225, Idom Å og Ormstrup Hede.

Mindsteafstanden hertil er ca. 9 kilometer i vestlig retning. På grund af afstanden og retningen forventes ingen eller kun en ubetydelig negativ påvirkning af Natura 2000-området.

GENERELLE BETRAGTNINGER FOR NATURA 2000-OMRÅDER

Natura 2000 er en fællesbetegnelse for EU's naturdirektiver; EF-fuglebeskyttelsesdirektiv, EF-habitatdirektiv samt Ramsar-konventionen, der tilsammen beskytter Natura 2000-områderne gennem de i direktiverne opstillede beskyttelseskrav.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Før kommunalbestyrelsen træffer afgørelser i sager iht. husdyrloven §§ 10, 11, 12 eller 16, om etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, skal der, i henhold til § 8, stk. 6, nr. 2-3 i habitatbekendtgørelsen¹, af kommunalbestyrelsen, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil medføre forringelser af internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, eller for arter beskyttet af direktivets bilag IV. Denne vurdering skal foretages ud fra forsigtighedsprincippet jf. EF-domstolen². Dette medfører, at hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre påvirker udpegningsgrundlaget væsentligt eller medfører negativ påvirkning af bevaringsmålsætningen, skal der udarbejdes af en konsekvensvurdering. Derudover er der krav om konsekvensvurderinger, hvis et Natura 2000-område efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt.

I praksis betyder dette udarbejdelse af en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens³ bilag 3. Vurderer kommunalbestyrelsen, at det er nødvendigt at stille skærpede vilkår for, at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område, er kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde forpligtet til at stille skærpede vilkår. Vurderes de skærpede vilkår ikke at være tilstrækkelig til at imødegå en skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, skal kommunalbestyrelsen afslå at godkende ansøgningen.

BESKRIVELSE AF NATUR 2000-VANDOPLAND NISSUM FJORD OG UDPEGNINGSGRUNDLAG

Husdyrbruget er beliggende i oplandet til Nissum Fjord, som er udpeget som Natura 2000-område (N65) på baggrund af Habitatområde (H58), Fuglebeskyttelsesområder (F38) og Ramsarområder (R4). Nissum Fjord, inkl. den yderste del af Storå, samt området omkring Indfjorden og Tangsø er udpeget som Natura 2000-område⁴.

Det fremgår af basisanalysen at Felsted Kog, som er kategoriseret som "kystlagune" (1150) og derfor en del af udpegningsgrundlaget, har ugunstig bevaringsstatus, primært grundet en fortsat høj næringsstofbelastning fra de omkringliggende landbrugsarealer. Belastningen af næringsstoffer er en trussel for naturtypen kystlagune. Felsted Kog er derfor en stærk eutrofieret brakvandslagune, hvor eutrofieringen er slået fuldt igennem. Dette betyder bl.a., at dækningsgraden af bundplanter er vurderet at være langt fra den målsatte udbredelse.

SMV-analysen⁵ for N65 Nissum Fjord anfører, at:

Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for:

- Næringsrige søer og vandhuller.

---

¹ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

² Hjertemuslingedommen fra 2004 danner præcedens for anvendelse af forsigtighedsprincippet.

³ Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

⁴ For yderligere beskrivelse af området henvises til bl.a. basisanalyserne.

⁵ Miljørapport for Natura 2000-planen, bilag 4.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

- Odder, på baggrund af viden om artens forekomst inden for området dels på baggrund af artens positive bestandsudvikling i Jylland de seneste år.
- Bæklampret, på baggrund af en faglig vurdering af vandløbskvaliteten i de pågældende vandløb og på baggrund af viden om artens forekomst i vandløbet/ene.
- Vandranke, da bestanden i kanalen syd for Felsted Kog er stor og i de senere år har været stigende. Vurdering af bevaringsstatus som gunstig er dog under forudsætning af at kanalen fortsat grødeskæres.
- Rørdrum, kortnæbbet gås, bramgås, krikand og rørhøg. Arterne vurderes at have stabile eller stigende yngle/raste bestande i området.

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- Strandeng på grund af dårlig hydrologi og visse steder tilgroning.
- Kystlagune naturtypen (Nissum Fjord) på grund af stor belastning med næringsstoffer fra oplandet og en ikke optimal slusedrift.
- Søbred med småarter (ret næringsfattige søer, Byn og Søndersund og mindre vandhuller) pga. at den højeste tålegrænse for N-deposition er overskredet.
- Vandløb da vandløbene mange steder vedligeholdes for hårdt, der er for stor sandvandring eller strækningerne er regulerede.
- Knopsvane, sangsvane og klyde pga. næringsstofbelastning af fjorden.
- Pibesvane pga. faldende bestande på denne såvel som på øvrige danske rastepladser
- Lysbuget knortegås, spidsand og pibeand pga. næringsstofbelastning af fjorden.
- Klyde som ynglefugl pga. prædation fra rovdyr især på den tidligere største yngleplads på Fjandø
- Almindelig ryle, brushane og hvidbrystet præstekrave pga. tilgroning, dårlig hydrologi og generel tilbagegang for hele bestanden i Danmark. Endvidere fordi at arterne er meget ustabil forekommende i Natura 2000-området.
- Fjordterne, splitterne og havterne som ynglefugle på grund af tilgroning og prædation fra rovdyr i de tidligere største ynglekolonier på Fjandø.
- Dværgterne pga. generel tilbagegang på landsplan.
- Laks. På trods af god vandløbskvalitet i Storå og de store tilløb: Vegem Å, Gryde Å, Idom Å og Råsted Lilleå og gode passageforhold er opgangen af naturlige laks (ikke udsatte) i Storå-systemet kun vurderet til ca. 140 gydemodne fisk årligt (DTU Aqua 2008).

Prognosen er ukendt for:

- Strandvold med enårige planter (ej kortlagt), enårig strandengsvegetation (ej kortlagt), tidvis våd eng (ej kortlagt) og rigkær (ej kortlagt).
- Havlampret, flodlampret og stavsild pga. manglende viden om arternes forekomst i området.
- Plettet rørvagtel, lille kobbersnepe og toppet og stor skallesluger grundet fluktuerende og ustabil forekomst.

HUSDYRLOVENS BESKYTTELSESNIVEAU - NÆRINGSSTOFFER

Husdyrlovens beskyttelsesniveau hviler på en række forudsætninger. Holstebro Kommune skal i forbindelse med godkendelse af husdyrbrug vurdere om forudsætningerne for lovens

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

beskyttelsesniveau er opfyldt for de(t) givne opland(e), hvori husdyrbrugets udbringningsarealer er lokaliseret.

Holstebro Kommune kan kun meddele miljøgodkendelse til en udvidelse af husdyrproduktionen i oplandet til et sårbart Natura 2000 område, hvis bl.a. husdyrtrykket i oplandet ikke er stigende. På dette husdyrbrug afsættes al husdyrgødningen til en anden godkendt virksomhed, der er i besiddelse af en arealgodkendelse efter husdyrlovens § 16 under CVR nr. 72630211, hvori den arealspecifikke vurdering er foretaget. Der vurderes derfor i det følgende kun på kumulative påvirkning af Natura 2000 området.

Nitrat

Kumulativ påvirkning sammen med andre planer og projekter

Det er en forudsætning, at

Pkt. 1A) husdyrproduktionen i oplandet ikke har været stigende siden 1. januar 2007,

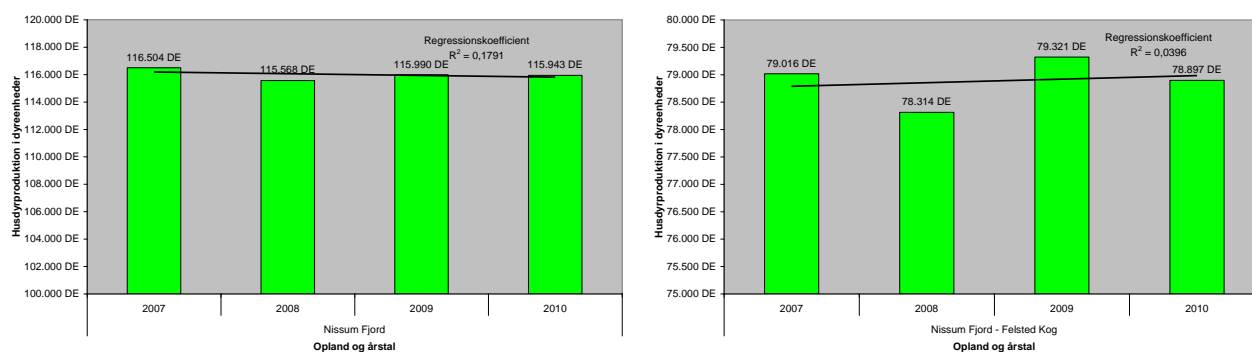
Pkt. 1B) er der andre kilder til nitratudvaskning end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland og

Pkt. 1C) gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, må ikke anvendes til at tillade en øget husdyrproduktion i oplandet

AD pkt. 1A)

Samlet vurderer Holstebro Kommune, at antallet producerede DE i oplandet til Nissum Fjord, herunder Felsted Kog ikke er stigende fra 2007. Holstebro Kommune vurderer derfor, at forudsætning 1A er opfyldt, jvf. nedenstående redegørelse.

Udviklingen i husdyrproduktionen er baseret på CHR-data, der bygger på beregninger udført på de enkelte produktionssteder. Materialet er udarbejdet af Conterra A/S for Miljøstyrelsen. Der er i data foretaget en korrektion af DE i forhold til bl.a. mælkeydelse for at fordele årsagerne til DE ændringer i august 2009 og 2010 over hele perioden.

Figur 1. Udviklingen i dyreenheder (DE) produceret i oplandet til Nissum Fjord i perioden 2007 til 2010 baseret på Miljøstyrelsens ukorrigerede tal.

I henhold til Miljøstyrelsens notat, jvf. bilag 12, skal kommunen ikke anvende lineær regression, hvis korrelationskoefficienten / forklaringsgraden er mindre end 0,5.

Af figur 1 fremgår det, at korrelationskoefficienten for den lineære regression er på 0,18 og 0,04 for hhv. hele Nissum Fjord og for inderfjorden Felsted Kog, hvorfor der ikke skal anvendes lineær regression, men en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår og i 2007.

Fra 2007 til 2010 er antallet af producerede DE i oplandet til Nissum Fjord faldet fra 116.504 til 115.943 DE, hvilket svarer til en relativ ændring på 0 %. Holstebro Kommune vurderer på den baggrund, at antallet af producerede DE i oplandet til Nissum Fjord i perioden 2007 til 2010 har været konstant, og derfor ikke er stigende. Holstebro Kommune vurderer på den baggrund, at forudsætning 1A for husdyrlovens beskyttelsesniveau er opfyldt.

I henhold til analysen fra DMU, der ligger til grund for vejledningen, er det anført, at flyttes nitratudvaskningen fra et delopland til et andet, men inden for oplandet til den samme vandopland, så vurderes det i de fleste tilfælde at være miljømæssigt neutralt for vandområdet, da vandbevægelser i de fleste tilfælde hurtigt vil fordele den tilførte kvælstof i hele fjorden. Nogle vandområder er dog opdelt i adskilte bassiner. I sådanne tilfælde vil det have en negativ effekt på miljøet, hvis tilførslerne flyttes 'indad' i fjorden. I nogle tilfælde kan øgede tilførsler til lavvandede afsnørede dele med ringe vandudskiftning også give problemer.

Felsted Kog, der er den inderste del af Nissum Fjord, er afsnøret fra resten af Nissum Fjord, og Felsted kog er udpeget som "kystlagune" (1150) i forhold til habitatområdet. Området er stærkt belastet med næringsstoffer, og målsætningen er ikke opfyldt. Felsted Kog har en markant lavere salinitet (4 ‰) i forhold til resten af fjorden, der har en salinitet på 12 til 20 ‰. Holstebro Kommune vurderer, at Felsted Kog skal vurderes selvstændigt, da en øget belastning af dette område, vil påvirke området væsentligt negativt.

Oplandet til Felsted Kog er på 120.259 ha, og det samlede landbrugsareal (GLR-areal) udgør ca. 73.913 ha⁶.

⁶ Beregnet af Conterra som gennemsnit af oplysninger fra gødningsregnskaberne 2007-2009.

Fra 2007 til 2010 er antallet af DE i oplandet til Felsted Kog faldet fra 79.016 DE til 78.897 DE, hvilket svarer til en relativ ændring på 0 %. Holstebro Kommune vurderer på baggrund heraf, at antallet af producerede DE i oplandet til Felsted Kog i perioden 2007 til 2010 har været relativt konstant, hvorfor nyetableringer modsvares af nedlæggelser. Holstebro Kommune vurderer på den baggrund, at forudsætning 1A for husdyrlovens beskyttelsesniveau er opfyldt.

Ad pkt. 1B)

Samlet er det Holstebro Kommunes vurdering, at der ikke har fundet en øget nitratudledning sted for andre kilder i oplandet til Nissum Fjord, herunder særskilt til Felsted Kog i perioden 2007 til 2010, jvf. nedenstående redegørelse.

I henhold til vandplanen for Nissum Fjord er fordelingen af andre kilder til nitratudledning til Nissum Fjord primært bestående af renseanlæg (40 %), dambrug (38 %), regnbetingede udløb (12 %) og spredt bebyggelse (10 %).

Renseanlæg

Renseanlæg er efter landbruget, den næststørste udleder af nitrat til Nissum Fjord. Der er 13 renseanlæg, der har udledninger til Nissum Fjord, hvoraf 10 er placeret i oplandet til Felsted Kog. På baggrund af oplysningerne i WINSPV har Holstebro Kommune foretaget en beregning af kildeudledningerne fra renseanlæggene i oplandet til Nissum Fjord. Punktkildeudledninger fra renseanlæg i oplandet til Nissum Fjord er i perioden 2007 til 2010 er faldet fra 123 tons/år til 96 tons/år, mens punktkildeudledningen til Felsted Kog i samme periode er faldet fra 119 tons N/år til 94 tons N/år, jvf. tabel 2.

Tabel 1. N-kildeudledning fra renseanlæg beliggende i oplandet til Nissum Fjord fordelt på udledningen til Felsted Kog samt Mellem- og Yderfjorden. Data er baseret på registreringer i WINSPV for perioden 2007 til 2010.

Opland	Delopland	År	Total	Indekseret	Ændring i kildeudledning
Nissum Fjord	Felsted Kog	2007	119,3 tons N/år	100	0,0 tons N/år
		2008	127,7 tons N/år	107	8,5 tons N/år
		2009	98,7 tons N/år	83	-20,5 tons N/år
		2010	93,9 tons N/år	79	-25,3 tons N/år
	Mellem- og Yderfjord	2007	4,1 tons N/år	100	0 tons N/år
		2008	2,5 tons N/år	61	-1,6 tons N/år
		2009	2,0 tons N/år	48	-2,1 tons N/år
		2010	2,1 tons N/år	52	-2,0 tons N/år

Dambrug

Der er i henhold til vandplanen 16 dambrug i oplandet til Nissum Fjord, hvoraf de 13 afleder til Felsted Kog, mens de resterende afleder til Mellem- og Yderfjorden. Det fremgår af vandplanen, at "Udledningen fra ferskvandsdambrugene i Hovedvandopland Nissum Fjord er siden midten af 1990'erne forblevet stort set uændret, men fra 2005 og frem til 2015, nedlægges og ombygges en del dambrug, med store reduktioner af den organiske udledning, mindre reduktion i fosforudledningen, men stort set ingen reduktion i udledningen af kvælstof. Årsagen til dette er, at der i forbindelse med moderniseringer

og etablering af forbedret rensning på dambrugene, ofte gives tilladelse til et større foderforbrug, og at fodermængden ofte sælges til andre dambrug, når dambrug nedlægges." På baggrund heraf vurderes det, at N-tilførslen fra dambrug til Nissum Fjord samt deloplandet til Felsted Kog vil være relativt uændret.

Regnvandsbetingede udløb

I forhold til de regnvandsbetingede udløb forventes udledningerne herfra at stige som følge af, at fælleskloakerede områder ændres til separatkloakerede områder. Disse ændringer forventes imidlertid, at være af mindre betydning i forhold til udledningerne fra f.eks. renseanlæg.

Spredt bebyggelse

I forhold til den spredte bebyggelse foregår der en løbende ændring af direkte udledninger til godkendte nedsivningsanlæg, hvilket forventes at reducere udledningen til recipienten. I de undersøgelser, der foreligger, reduceres udvaskningen med ca. 85 % ved anvendelse af nedsivningsanlæg i forhold til den direkte udledning. Disse tal er baseret på lerjorde, hvorfor de ikke umiddelbart kan overføres til de lette sandede jorde i oplandet til Felsted Kog, men de illustrerer, at udviklingen vil medføre en reduceret udledning fra den spredte bebyggelse. Herudover kloakeres der løbende nye områder i det åbne land, hvorved spildevandsrensningen til stadighed forbedres.

Ad. pkt. 1C)

Som udmøntning af vandplanerne er der planlagt et vådområde i oplandet til Felsted Kog med et forventet reduktionspotentiale på 40 tons N. Da Holstebro Kommune har vurderet, at dyretrykket ikke er stigende i oplandet til Nissum Fjord, herunder Felsted Kog, er det Holstebro Kommunes vurdering, at der ikke er inddraget initiativer, der er gennemført med henblik på at opfylde vandplanlægningen efter miljømålsloven i opgørelserne under pkt. 1A og 1B.

Det ansøgte projekt

Nærværende miljøgodkendelse omhandler udelukkende anlæg, den arealspecifikke vurdering - punkterne 2A og 2B er derfor ikke udarbejdet.

LUGT

Der udledes lugt fra stalde, gyllebeholdere m.v. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyreholdet er det fx staldindretning, ventilationssystem, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

Reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen har bl.a. til formål at begrænse lugtgener. Normalt vil der ikke forekomme påtaleværdige lugtgener fra aktiviteter vedrørende gødningshåndtering og -opbevaring, når reglerne i denne bekendtgørelse efterleves.

Lugt fra ventilation af stalde udgør et særligt problem, som der ikke fuldt ud tages højde for ved bekendtgørelsens fastsættelse af minimumskrav til afstande mellem stald og naboejendomme.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Lugtmissionen fra husdyrbruget skal vurderes ud fra to modeller der omtales FMK-modellen og Ny Lugtvejledning. Der vælges den metode, der medfører den største beregnede lugtgeneafstand.

Der er på grundlag af "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udarbejdet af MLK Fyn 2002 beregnet en samlet lugtkonsekvensområde. Denne beregnes ved et produktionstidspunkt i sommertiden med maksimalt antal dyr på ejendommen, dvs. under forhold, der resulterer i maksimal lugtafgivelse.

Lugtkonsekvensområdet er i ansøgningen beregnet til 755 meter. Ved lugtberegninger tages der udgangspunkt i afstanden beregnet fra anlæggets vægtede lugtcentrum, hvilket er længere end afstanden fra muren på nærmeste stald, der er den afstand, der anvendes ved vurdering af afstandskrav.

Beregning af geneafstande efter FMK vejledningen og 'Ny Lugtvejledning'

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand ansøgt drift	Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Byzone	554 meter (ny model)				Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet bebyggelse	410 meter (ny model)				Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand
Enkelt bolig (ikke landbrugspligt)	183 meter (ny model)				Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand

Holstebro Kommune har behandlet ansøgningerne separat, selvom de er ansøgt under samme CVR-nr., da ansøger er i gang med et generationsskifte, hvor datter, svigersøn samt fodermester og dennes hustru skal overtage de respektive husdyrbrug. Holstebro Kommune har derfor fundet det mest hensigtsmæssigt, at opretholde byggeklodssystemet, så husdyrbrugene kan afhændes uafhængigt af hinanden. Der kan dog være forureningsparametre såsom lugt, der kan være kumulative. Holstebro Kommune har derfor vurderet om projektet ville kunne realiseres, såfremt bedrifterne skulle godkendes. Beregningerne viser, at lugtgeneafstandene skærpes, men at bedrifterne stadig overholder husdyrlovens beskyttelsesniveau, jvf. nedenstående skema.

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand ansøgt drift	Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Byzone	807 meter (ny model)	807 meter (ny model)	380 meter (ny model)	811 meter (ny model)	Genekriterie overholdt Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand
Samlet bebyggelse	608 meter (ny model)	523 meter (ny model)	265 meter (ny model)	554 meter (ny model)	Genekriterie overholdt Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand
Enkelt bolig (ikke)	276 meter (ny model)	200 meter (ny model)	108 meter (ny model)	310 meter (ny model)	Genekriterie overholdt Korrigeret geneafstand

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802

Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk

CVR: 29189927

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand ansøgt drift	Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
landbrugsplicht)					kortere end vægtet gennemsnitsafstand

Lugt fra opbevaringslagre er ikke medtaget i ovenstående beregninger, da gyllebeholderne er omfattet af de generelle afstandsregler. Der stilles krav til gyllebeholderne, da det ikke kan afvises at der kan forekomme lugtgener herfra i forhold til omkringboende. Det vurderes dog at, eventuelle lugtgener fra tanke ikke er væsentlige såfremt håndteringen sker i henhold til de stillede vilkår.

Gødningshåndtering

Grundet den korte afstand til naboerne på Munkbrovej, er der stillet skærpede vilkår til håndtering, herunder omrøring og udkørsel af husdyrgødning.

Samlet vurdering for lugt

Beregningerne viser, at genekriterierne i forhold til byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er overholdt efter beregningsmodellerne. Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed.

De ejendomme som er beliggende nærmest anlægget vil formodentlig opleve lugt fra anlægget. I ansøgningsmaterialet er det anført, at ventilationssystemet er lavet, så vinduer ikke står åbne om sommeren længere. Der stilles vilkår om lukkede vinduer i sommerperioden.

På de afholdte orienteringsmøder borgere fra lokalområdet blev der udtrykt bekymring vedr. bl.a. fremtidige lugtgener. Ansøger har valgt at gennemføre følgende tiltag – tiltag som alle er med til at reducerer lugtgenerne.

- Hyppig udslusning der sikrer en kort opholdstid af gødning i staldene på Munkbrovej 8.
- Etablering af biologisk luftrensning på drægtighedsstalden på Munkbrovej 7, der reducerer lugtemissionen med 18-73 % afhængig af årstiden/temperaturen.
- Påvirkning af især slagtesvinenes adfærd, som f.eks. i perioder med høje temperaturer ændrer adfærd og afsætter gødning i lejearealet med deraf følgende øget lugtmængde. Periodevis overbrusning i stierne kan normalisere svinenes adfærd.
- Opadrettet luftafkast placeret over tag.
- Etablering af miljømodul i ventilationsafkastene, som sikrer en højere lufthastighed.
- Forhøjelse af ventilationsafkastene.
- Fast overdækning på alle gyllebeholdere på Munkbrovej 8

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at den lugtreducerende effekt der kan opnås ved hjælp af disse tiltag gør, at svinebrugene ikke vil give anledning til væsentlige gener hos de omkringboende.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Til sikring af, at der ikke sker en uacceptabel lugtemission fra anlægget, stilles der vilkår om, at såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra stalde, gødningsoplæg m.v., der vurderes at være væsentligt større end, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

Ligeledes stilles der vilkår om, at såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om lugtmålinger.

TRANSPORT

Det fremgår af ansøgningen, at transporter på offentlig vej til og fra ejendommen sker i forbindelse med levering og afhentning af dyr, levering af olie, afhentning af gylle og døde dyr m.v.

De daglige transporter foregår fortrinsvis indenfor normal arbejdstid – dvs. i perioden 6.00 til 18.00. Transport af grise kan dog forekomme ugens første 5 dage i perioden fra 04.30-18.00 af hensyn til transportørens arbejdsrutiner. Ansøger er dog bevidst om beliggenheden tæt på nabo og tilstræber at transporterne i videst mulig omfang sker efter 6.00.

Sæsonbetonede transporter kan dog foregå hele døgnet, f.eks omkring forårs- og høstarbejde vil markarbejdet betyde intensiveret traktorkørsel på og omkring anlægget

Skema 5. Oversigt over antallet af årlige transporter:

Type	Antal transporter	
	før udvidelse	efter udvidelse
Indkøbte foderstoffer	30	30
Fyrings- og dieselolie	17	17
Husdyr til/fra husdyrbruget	156	260
Husdyrgødning	233	299
Afhentning af husdyrgødning (Måbjerg Bioenergy A/S)	0	185
Grovfoder / ensilage	33	33
DAKA	78	39
Dyrlæge	24	24
Antal transporter i alt	571	887

Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet og henhører under færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet. Husdyrbrugets trafikale belastning af omgivelserne skal vurderes i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse, inden afgørelse om godkendelse træffes. Efter dette tidspunkt kan selve trafikken ikke reguleres af miljømyndigheden. Ved vurdering af hensigtsmæssig lokalisering af husdyrbruget indgår til- og frakørselsforholdene for husdyrbruget. Hvis kørsel forbundet med husdyrbruget medfører væsentligt øgede trafikale- og miljømæssige gener i nærområdet (f.eks. mange transporter igennem landsbyområder m.v.), og hvis disse gener ikke kan afhjælpes ved valg af alternative til- og frakørselsforhold, kan det indgå i overvejelserne,

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

hvorvidt kommunalbestyrelsen skal meddele afslag på godkendelse til etablering af udvidelse af et eksisterende husdyrbrug.

Foder- og gødningstransporter vil blive forøget. I det transporterne normalt ligger i dagtimerne og ikke har karakter over, hvad der er normalt forekommende for lastvogne og traktorer, forventes det, at støjen ikke vil være væsentligt belastende for omgivelserne.

Det samlede antal transporter øges med ca. 55 % eller svarende til i gennemsnit 3 pr. dag. Holstebro Kommune vurderer, at antallet af transporter ikke ligger over, hvad man kan forvente.

Holstebro Kommune har ikke vurderet, at transportbelastningen som følge af udvidelsen ligger over det niveau vejnettet i området kan klare. Holstebro Kommune kan kun regulere transporter fra eksterne transportører, såsom foderleverancer, ved at meddele afslag på ansøgning om godkendelse, hvilket efter Holstebro Kommunes vurdering ikke er proportionalt i den konkrete sag. Hovedparten af den øgede transportbelastning til og fra husdyrbruget sker som følge af flere gylletransporter fra husdyrbrugets anlæg. Disse er hovedsageligt knyttet til husdyrbrugets arealdrift. Holstebro Kommune vurderer, at transportbelastningen forbi naboer ikke vil øges væsentligt. Herudover skal det påpeges, at det ved regulering af husdyrbrug er praksis, at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

Ved hensynsfuld kørsel til og fra husdyrbruget kan støjen herfra minimeres. For at mindske gener skal transport primært foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Rengøring af offentlig vej

Herudover skal det bemærkes, at der, ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsel, skal opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørsels ophør, jvf. færdselslovens kapitel 14. Politiet er myndighed herfor, hvorfor forholdet ikke reguleres i denne miljøgodkendelse.

BAT i forbindelse med transport er bl.a.:

- at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel,
- at transport primært foregår indenfor normal arbejdstid.

Det vurderes, at transport til og fra husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til kravet om BAT, og at transporterne kan foregå uden væsentlige miljømæssige gener for de omkringboende.

STØJ

Støjklender på husdyrbruget består primært af transport, intern transport i forbindelse med tilkørsel af foder, af- og pålæsning af grise og ventilationsanlæg. Derudover vil der være kørsel med landbrugsmaskiner og øvrig transport til og fra ejendommen samt i nogen udstrækning kørsel mellem ansøgers to andre ejendomme på Munkbrovej 6 og 7 i

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

forbindelse med flytning af dyr og gylle. Produktionen foregår i lukkede stalde og der er etableret en vis afskærmende beplantning omkring anlægget mod øst.

Transport og indblæsning af foder sker periodisk og primært i dagtimerne. Ventilation vil være i drift hele døgnet. Ved så- og høsttid vil aktivitetsniveauet mht. transporter og forekomsten af støv og støj følgelig være højere end den øvrige del af året.

Nærmeste naboer uden landbrugspligt ligger over 200 meter (Munkbrovej 10 og 11) fra ejendommens bygninger. Der har ikke tidligere været klager over støj fra ejendommen.

Miljøstyrelsen har udarbejdet en række vejledende støjgrænser for virksomheder i det åbne land. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen, og det faktuelle støjniveau kendes derfor ikke, og kan ikke sammenholdes med de vejledende støjgrænser. For at imødekomme eventuelle støjgener for de omkringboende fastsættes der vilkår om, at de vejledende støjgrænser skal overholdes. Såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/beregninger efter nærmere definerede anvisninger, så det kan godtgøres, at støjgrænserne overholdes.

Ventilationsanlæg

Ventilationsanlægget kører i døgndrift. Der køres med støjsvage ventilatorer. Der er bevidst valgt støjsvage ventilatorer. Yderligere kører ventilationsanlægget mindre i aften- og nattetimerne, da temperaturen er lavere her. Da vinduer og døre er lukkede i stalden vurderes støjniveauet fra dyr i stalden m.v. at være lavt.

Korntørringsanlæg

Korntørringsanlægget anvendes potentielt i døgndrift i høstsæsonen. Anlægget er placeret i laden. Placeringen forventes at medvirke til at anvendelsen af anlægget ikke medfører gener for de omkringboende.

Kompressor

Kompressoren i stalden anvendes dagligt til foderfremstilling og kompressoren i maskinhuset anvendes primært i august og september, hvor anlægget bruges ca. 15 min dagligt, ellers 1 gang om ugen. Brugen af kompressor i maskinhuset som beskrevet vurderes ikke at medføre gener for de omkringboende, såfremt kompressoren ikke bruges om natten.

Foderlevering

Der vil forekomme støj fra ejendommen i forbindelse med foderlevering. Der leveres ikke foder om natten. Der leveres foder ca. 30 gang om året imellem kl. 06-18. Desuden vil der være støj ved ind- og udlevering af dyr, hvilket sker 260 gange om året imellem kl. 06-18.

Levering og afhentning af dyr, samt levering af gylle

Der forekommer støj fra ejendommen i forbindelse med ind- og udlevering af dyr, hvilket primært sker i ugens første 5 dage. Levering af gylle sker i tidsrummet 06-18.

Samlet vurdering af støj

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Korntørringsanlæg, transport, fodring og støj fra dyrene og ventilationsanlæg er sædvanligvis de væsentligste støjkloder fra husdyrbrug. Der er ikke tidligere klaget over støj fra husdyrbruget.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at støj fra husdyrbruget ikke vil medføre ikke-uvæsentlige gener for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelsen.

Der fastsættes vilkår om, at såfremt der opstår gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/beregninger efter nærmere definerede anvisninger. Der meddeles vilkår iht. Miljøstyrelsens vejledende støjkrav.

Ud fra ovenstående vurderes det, at BAT i forbindelse med støj er overholdt. Såfremt der ændres ved eksisterende stalde eller anlæg, der kan medføre ændring i støjniveauet for de omkringboende, skal projektet vurderes iht. principperne for BAT.

STØV

Der kan især i tørre perioder forekomme støvgener fra ejendommen ved færdsel med køretøjer på grusveje og interne transportveje på anlægget. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, og det må forventes, at støvgener fra intern håndtering af foder vil øges. Det vurderes dog primært at være lokalt på ejendommen, og ikke en væsentlig gene for de omkringboende eller trafikanter. Der henvises til god landmandspraksis, dvs., at for at begrænse støvgener skal al transport til og fra bedriften foregå ved hensynsfuld kørsel samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Stalde

Der forventes ikke støvgener fra staldene for de omkringboende. Afkasthøjden fra staldene vurderes at medvirke til, at evt. støv ikke generer naboer.

Generelt forventes der ikke støvgener på eller omkring ejendommen, såfremt de stillede vilkår overholdes.

Der stilles på baggrund af ovenstående ikke specifikke vilkår vedrørende støvgener, og det vurderes, at kravet om BAT er opfyldt ved almindelig god landmandspraksis og den beskrevne håndtering af foder og transport.

Generelt forventes der ikke støvgener på eller omkring ejendommen, såfremt de stillede vilkår overholdes.

LYS

Lys tændes og slukkes manuelt i stalde, lade og maskinhus. Lysstofrør rengøres jævnligt. Der anvendes lavenergilystofrør. Der er lys i staldene i ca. 10 timer i døgnet i vinterhalvåret. Tidspunktet kan dog variere. Vinduer vaskes regelmæssigt.

Udelys er sensorstyret og med ur for natteslukning, se bilag 2 for placering.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

I henhold til BREF-notatet er det BAT for svinestalde at reducere energiforbruget gennem anvendelse af lavenergibelysning. Holstebro Kommune vurderer derfor, at husdyrbruget lever op til BAT.

Det vurderes, at lys ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkring boende, da der er bevoksninger af træer, samt bygninger der skærmer for lyset.

SPILDEVAND

Spildevand, herunder husholdnings- og processpildevand m.v. fra ejendommene håndteres som angivet i nedenstående skema. Spildevand fra produktionen tilledes gyllebeholder. Afløbsplan for overfladevand fra husdyrbruget fremgår af bilag 2.

Spildevand, herunder husholdnings- og processpildevand fra husdyrbruget håndteres som angivet i nedenstående skema:

Spildevandstype	Håndtering
Tag- og overfladevand	Ledes til faskiner og videre til nedsivning
Vand fra ensilage/vaskeplads	Ledes til gyllebeholder
Vaskevand fra stalde	Ledes til gyllebeholder
Husspildevand	Ledes til trixtank

Forhold omkring ejendommens husspildevand reguleres ikke i denne godkendelse. I forbindelse med revision af kommunens spildevandsplan kan ejendommen evt. blive pålagt at forbedre spildevandsforholdene på ejendommen.

Overfladevand fra udenomsarealer ledes primært til overfladisk nedsivning og til dræn. Der vil på udenomsarealerne være risiko for forurening af omgivelserne, hvis arealerne ikke holdes fri for gødnings- og foderspild. Der stilles derfor i miljøgodkendelsen vilkår til renholdelse af udenomsarealerne.

SKADEDYR

Tilstedeværelse af skadegørere forebygges ved god orden og hygiejne i og omkring staldene, og eventuelle problemer bekæmpes omgående.

Rotter

Tilstedeværelsen af skadegørere forebygges ved god orden og hygiejne i og omkring staldene, og eventuelle problemer bekæmpes omgående. Der er tegnet kontrakt med et anerkendt rottebekæmpelsesfirma (Mortalin) om udlægning og udskiftning af gift i dertil indrettede kasser.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, da husdyrbruget, i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, er forpligtiget til at sikre, at bygninger bliver fornuftigt vedligeholdt og fremtræder i gennemført renholdt stand, så rotternes levemuligheder på ejendommen begrænses mest muligt. Dette betyder, at husdyrbruget skal sikre, at affald eller foder ikke er tilgængeligt for f.eks. rotter, undgå rod på husdyrbruget og kontrollere rottesikringen ved døre, vinduer, rørgennemføringer og

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

ventilationsåbninger, riste, lyskasser, skakte etc., bevoksninger, evt. ru mure, tagkonstruktioner, facaden generelt, kloaksystemets tilstand samt anmelde rotter og rette sig efter påbud meddelt af kommunalbestyrelsen.

Fluer

Til flue bekæmpelse anvendes rovfluer i stalde. Flueplage forebygges desuden ved at holde god hygiejne i staldene og omkring foderopbevaring samt ved jævnlig udslusning af gyllen.

Der skal på husdyrbruget foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium. Såfremt husdyrbruget skulle give anledning til fluegener for omkringboende, stilles der vilkår om, at Holstebro Kommune kan forlange, at der føres en journal over fluebekæmpelsen.

DRIFTSFORSTYRELSE ER UHELD

Der vil i miljøgodkendelsen ikke blive stillet vilkår til anvendelse af dødemandsknapper, timere og lign. i forbindelse med gylleanlæg, da det er Holstebro Kommunes opfattelse, at disse forhold er reguleret i eksisterende lovgivning, jvf. afsnit under påfyldning af gyllevogne.

Overpumpning af gylle

Overpumpning sker vha. elpumpe under konstant tilsyn. Der vil i miljøgodkendelsen ikke blive stillet vilkår til anvendelse af dødemandsknapper, timere og lign. i forbindelse med gylleanlæg, da det er Holstebro Kommunes opfattelse, at disse forhold er reguleret i eksisterende lovgivning, jvf. afsnit under påfyldning af gyllevogne.

Gylleuheld

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Såfremt en gyllebeholder eller pumpeledning springer læk eller en pumpe starter utilsigtet vil gyllen pga. terrænets fald, løbe mod nærliggende vandløb, jvf. bilag 6. Nybo Bæk er beliggende ca. 100 meter nord for den nye gyllebeholder. Terrænet er faldende fra gyllebeholderne mod Nybo Bæk, jvf. bilag 6. Et gylleuheld vil derfor potentielt kunne forårsage stor forurening på de omkringliggende naturarealer og vandløbet. På baggrund heraf stilles der vilkår til enten, at der etableres en jordvold der skal sikre, at gyllen ved uheld ikke løber i bækken. Herudover indeholder beredskabsplanen en beskrivelse af gylleuheld i relation hertil.

Bekæmpelsesmidler

Hvis bekæmpelsesmidler ved uheld blandes eller klumper sammen i sprøjtebeholderen, således at de ikke kan anvendes i en afgrøde, skal den ubrugelige sprøjtevæske bortskaffes som affald. Det samme gælder for større spild, som opsamles i forbindelse med uheld. Godkendelsesmyndigheden skal underrettes herom ved uheld. I akutte situationer skal beredskabet underrettes via 112. Godkendelsesmyndigheden skal klassificere affaldet som enten farligt affald eller ikke-farligt affald, og affaldet skal bortskaffes efter reglerne i affaldsbekendtgørelsen, herunder Holstebro Kommunes affaldsregulativ.

Beredskabsplan

En beredskabsplan kan medvirke til at begrænse skadens omfang ved driftsforstyrrelser og uheld, og derigennem mindske risikoen for forurening, såfremt der skulle ske et uheld, herunder mindre uheld som eksempelvis oliespild, og mere alvorlige hændelser som eksempelvis brand etc. Ved brand kontaktes brandvæsnet, og der informeres om placering af flugtveje ved ankomst til husdyrbruget. Ved fare for forurening med olie, kemikalier, husdyrgødning, ensilagesaft m.v. kontaktes kommunen.

Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan er til stor hjælp for landmanden. Beredskabsplanen giver landmanden en mulighed for at gennemgå sin bedrift, og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift således, at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres. I forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse er forslag til beredskabsplan udarbejdet af ansøger.

Beredskabsplanen skal indeholde et oversigtskort over placering af afløb og deres udløbspunkter samt diverse rørforbindelser mellem stalde, fortank/gyllebeholdere, befæstede arealer, opsamlingstank og drænbrønde.

BAT, som anvendes i forbindelse med beredskabsplanen, er blandt andet:

- at husdyrbruget har en beredskabsplan, der kan benyttes i tilfælde af uheld eller lignende,
- at alle, der arbejder på husdyrbruget, er bekendt med beredskabsplanens indhold og véd hvor den findes,
- at beredskabsplanen hænges op flere synlige steder på husdyrbruget,
- at beredskabsplanen løbende holdes ajour i forhold til driften.

Det vurderes, at BAT er anvendt. Der stilles vilkår til sikring af ovenstående.

RENERE TEKNOLOGI OG RESSOURCESTYRING

Miljø- og ressourcestyring bygger på et helhedsprincip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen, herunder at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige stoffer, at gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet, samt at minimere forbruget af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tab til omgivelserne bliver minimeret, under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

På husdyrbruget er der iværksat følgende tiltag for renere teknologi, herunder besparelser på vand og el:

Energi

- Lys tændes og slukkes manuelt i stalde, lade og maskinhus. Lyset i en del af staldene er tændt efter behov og styres af foderstyringssystemet.
- Udendørs belysning er dagslysstyret eller med bevægelsessensorer
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg, er

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

- Efter hvert hold grise vaskes ventilatoren i staldafsnittene sammen med det øvrige staldinventar. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.
- I store dele af den eksisterende produktionen anvendes frekvensstyret ventilation.

Vand

- Rengøring af dyrestald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch.
- Udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- Detektering og reparation af lækager.
- Der rengøres i stalde efter hvert hold grise før indsættelse af nye i stierne ved hjælp af iblødsætning af stierne, som foregår via computerstyring, og som derved medfører lavt vandforbrug. Der køres med effektive højtryksrensere og derved får man igen lavere vandforbrug.

- Gangarealerne rengøres hver uge.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

Management

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Bedriften bortskaffelse af affald registreres på affaldsstamkort.
- Affald bortskaffes i vides mulig omfang til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for ligt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- Medicinforbrug registreres efter gældende love og der udarbejdes ugerapporter med opgørelser over antal døde grise og foderforbrug.

Ammoniak

- Der er reduceret tildeling af protein til slagtesvin, polte og søer.
- Der er efter udvidelsen delvist spaltegulv, 50-75 % fast gulv i slagtesvinestaldene.

Ressourceforbruget vurderes for at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold. Forbruget af ressourcer på husdyrbruget består primært af vand, el og olie:

Skema 6. Husdyrbrugets ressourceforbrug.

Type	Forbrug før udvidelse	Forventet forbrug efter udvidelsen
EL forbrug [kWh]	78.233	220.000
Vand [m ³]	7.288	7.268
Olie [liter]	10.328/59.876	10.328/59.876
Diesel	16.856	16.856

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Det er oplyst, at forbrug af vand, energi og olie registreres i husdyrbrugets driftsregnskab. Desuden udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres. Der vil i overensstemmelse hermed blive stillet vilkår om løbende registrering af ressourceforbruget med henblik på at sikre, at der løbende er fokus på at reducere forbruget.

Ud fra energiguident er det forventede gennemsnitlige energiforbrug 18,6 kWh pr. slagtesvin. Ud fra ovenstående skema fremgår, at ansøgers forventede energiforbrug på bedriften er baseret på et gennemsnitligt energiforbrug, som ligger noget under dette forventede niveau svarende til omkring 13 kWh pr. svin, her både slagtesvin/polte og smågrise. Af ansøgningen fremgår, at elektricitet anvendes til lys, ventilation, fodringsanlæg samt vandingsanlæg, hvor vanding normalt udgør cirka 25 % af det samlede forbrug. Anvendes energiguidentens normtal, kan et forventet samlet energiforbrug pr. slagtesvin (8.500 slagtesvin) beregnes til ca. 158.100 kWh, hertil kommer energiforbruget pr. smågrise (8.650). Holstebro Kommune vurderer, at det opgivne forventede elforbrug umiddelbart er underestimeret ifht. energiguidentens normtal, men finder på baggrund af ansøgningens beskrivelse af energiforbruget og ansøgte produktion, at der med de ansøgte tiltag er redegjort for det lavere energiforbrug.

For at sikre fokus på muligheder for energibesparelser, stilles der vilkår om, at husdyrbruget gennemgås af en energikonsulent med henblik på implementering af lønsomme ressourcebesparende teknologier. Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at en energigennemgang f.eks. skal tage udgangspunkt i Dansk Landbrugsrådgivnings energisparkatalog, og som minimum skal indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskiner og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc. Gennemgangen skal herefter foretages hvert 5. år. Der stilles vilkår om, at 5-års lønsomme teknologier som udgangspunkt skal indføres. En energifaglig person kan f.eks. være en konsulent fra et el-selskab eller. lign.

Management er i henhold til Holstebro Kommunes opfattelse, at der foreligger

- planer for relevant uddannelse og efteruddannelse af personale,
- regnskab med forbrug af vand, energi, dyrehold, affald, gødning og husdyrgødning,
- planer for håndtering af uheld, ulykker og utilsigtede emissioner,
- reparations- og vedligeholdelsesplaner for udstyr,
- plan for rengøring af område og planer for minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning.

I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat en lang række krav til anlæg, indretning og drift af husdyrbrug, som gælder for alle husdyrbrug. En lang række af disse anlæg og indretninger bygger på anvendelse af renere teknologi eller den bedst tilgængelige teknologi (BAT).

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT bl.a. følgende:

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

- at husdyrbruget gennemgås med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, evt. sammen med husdyrbrugets energiselskab/konsulent.
- at der føres regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning.
- at vandingssystemet vedligeholdes, således at vandspild undgås.
- at der anvendes energibesparende belysning.
- at opdage og reparere eventuelle lækager hurtigst muligt.
- at anlæg og maskiner til stadighed renholdes og vedligeholdes, således at de fungerer optimalt.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget, med de stillede vilkår, lever op til BAT på management. Herunder skal det påpeges, at tiltag til minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning er behandlet senere i miljøgodkendelsen.

Holstebro Kommunes samlede vurdering af husdyrbruget

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

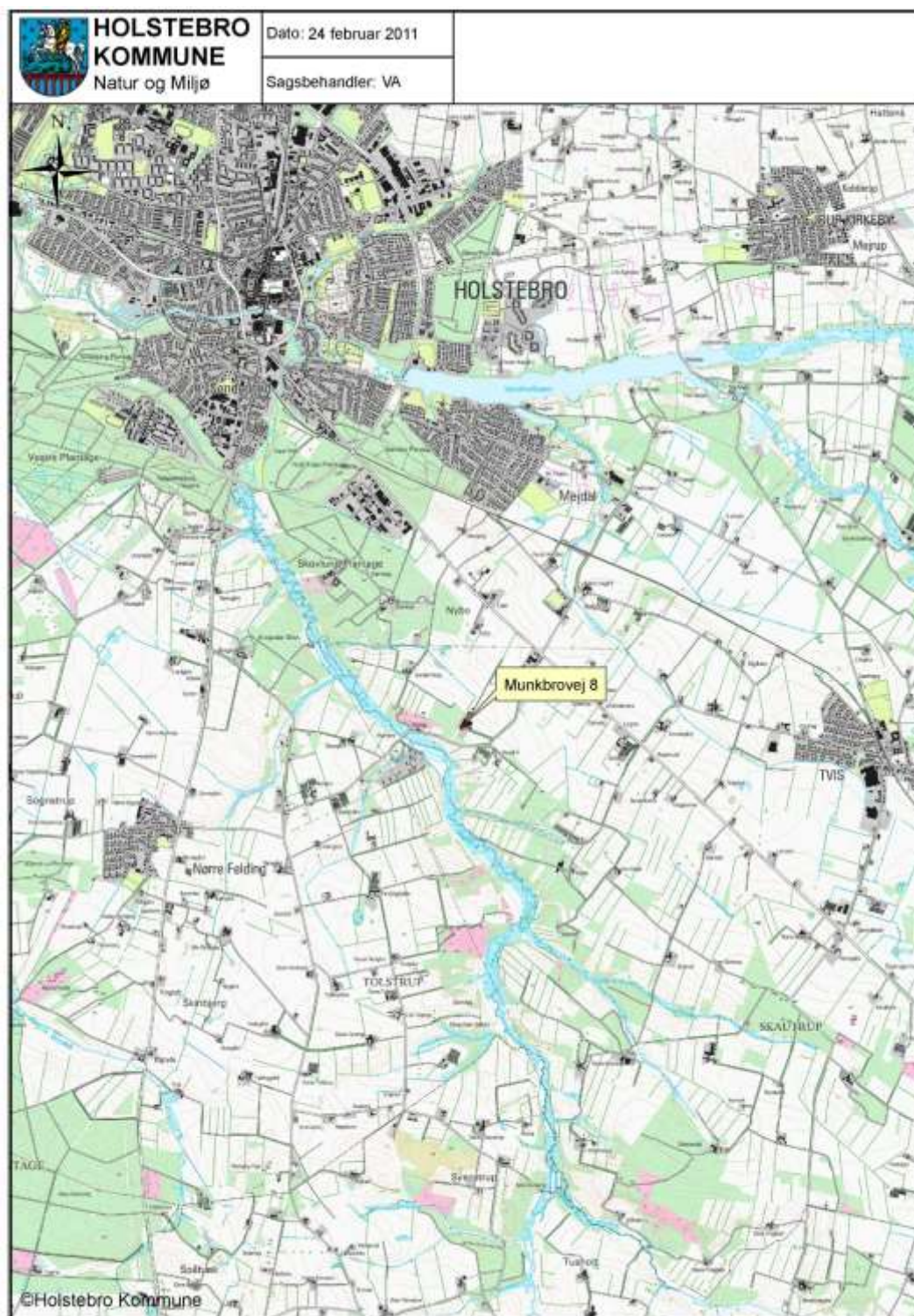
Husdyrbrugets forenelighed med naturområdets sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet og sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af virksomhedens drift.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

Bilag

Bilag 1 – Husdyrbrugets beliggenhed

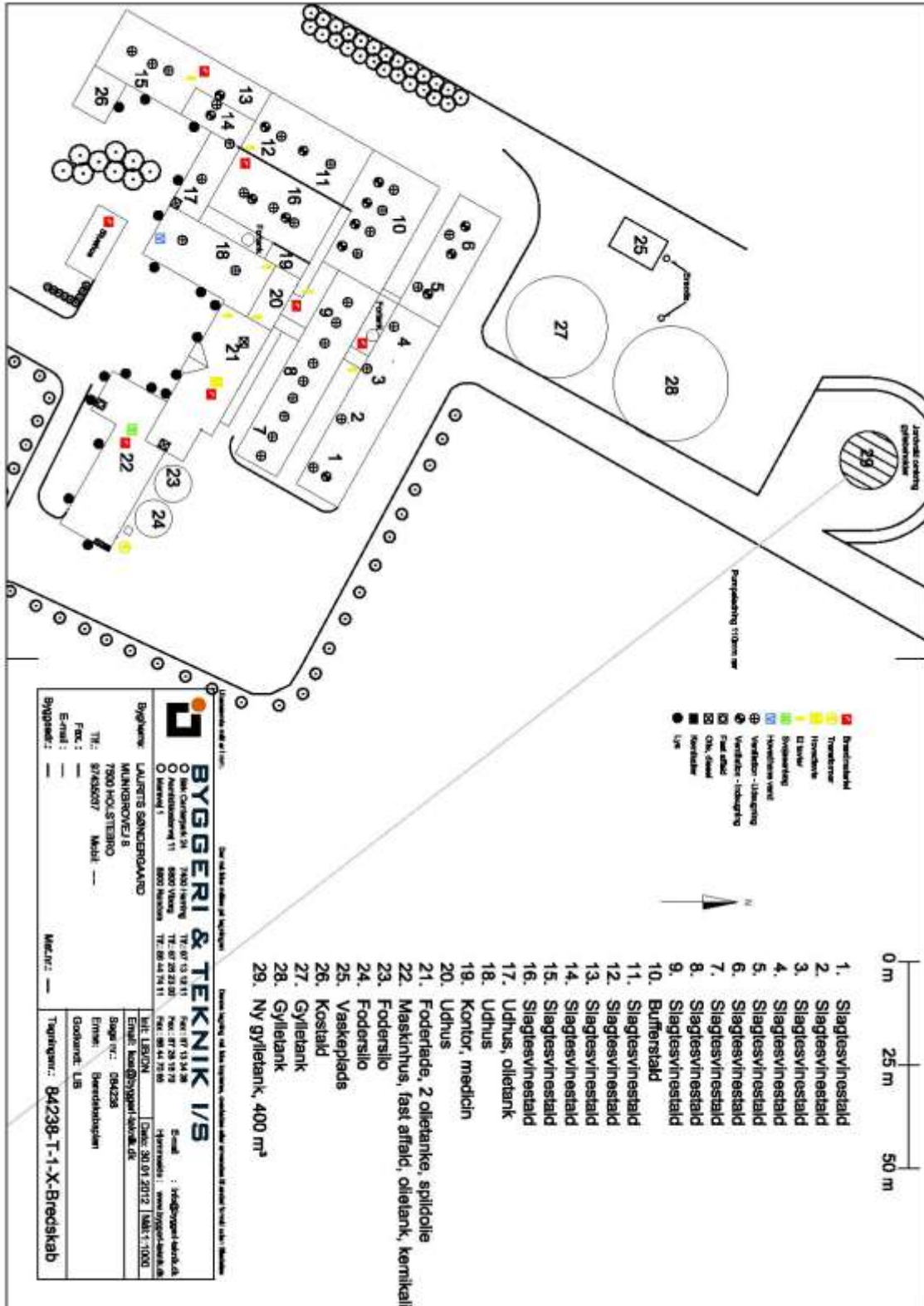

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 2 – Situationsplan

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

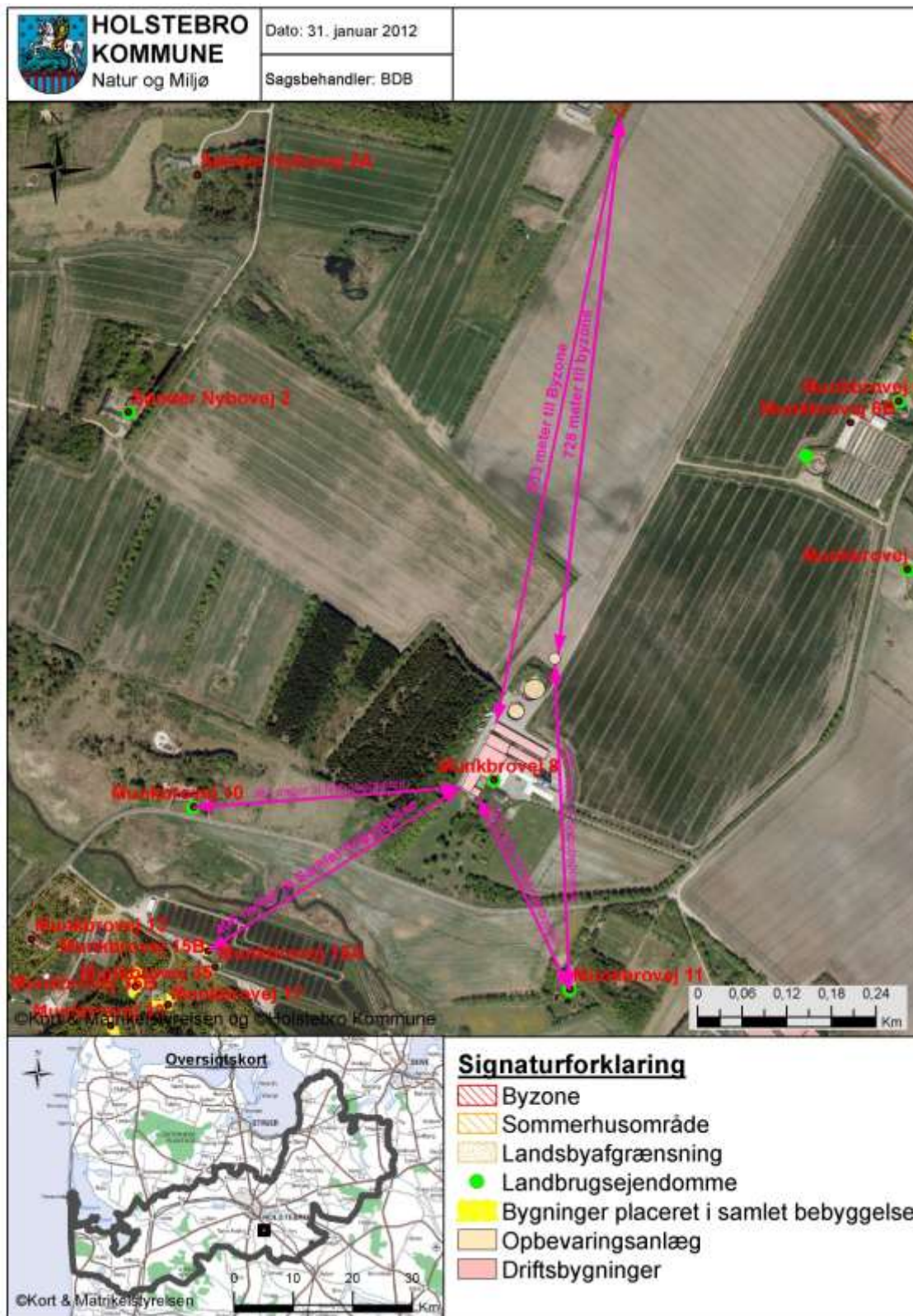
Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802

Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk

CVR: 29189927

Bilag 3 – Lokalisering i forhold til omkringboende

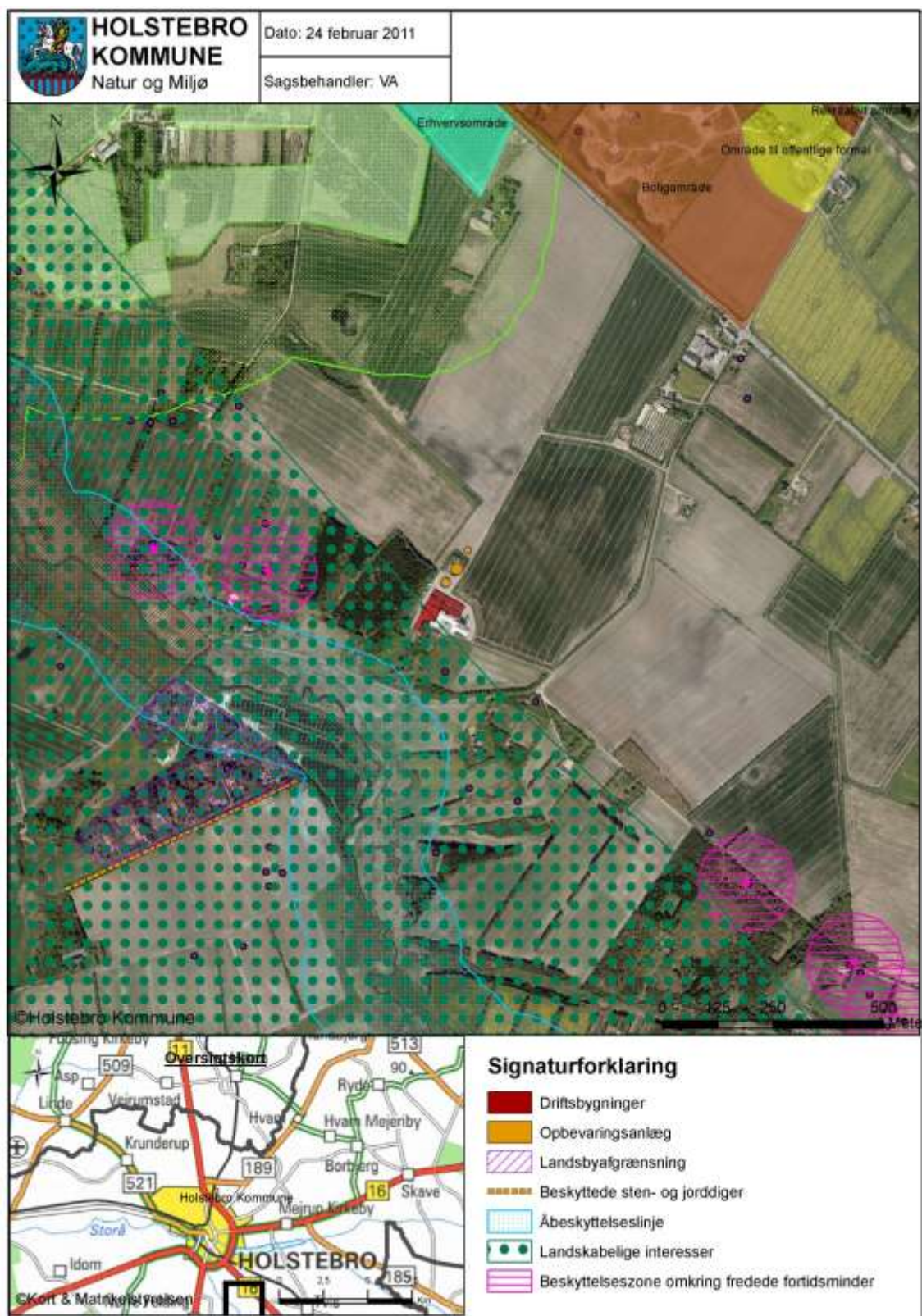
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 4 – Planmæssige, landskabelige og kulturhistoriske interesser

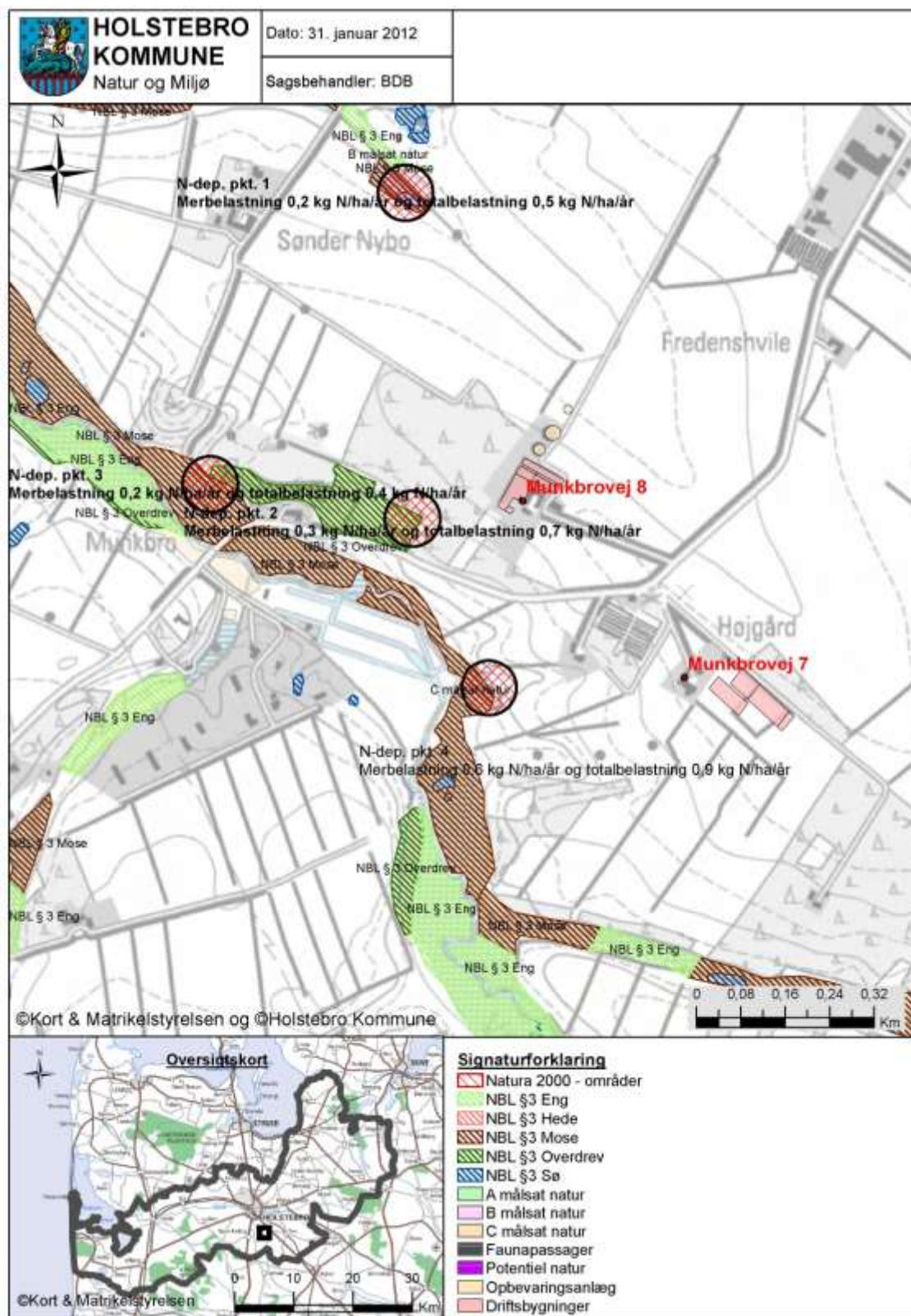

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 5 – Naturområder og N-dep. beregningspunkter

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturomiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 6 – Placering af gyllebeholdere og vandløb

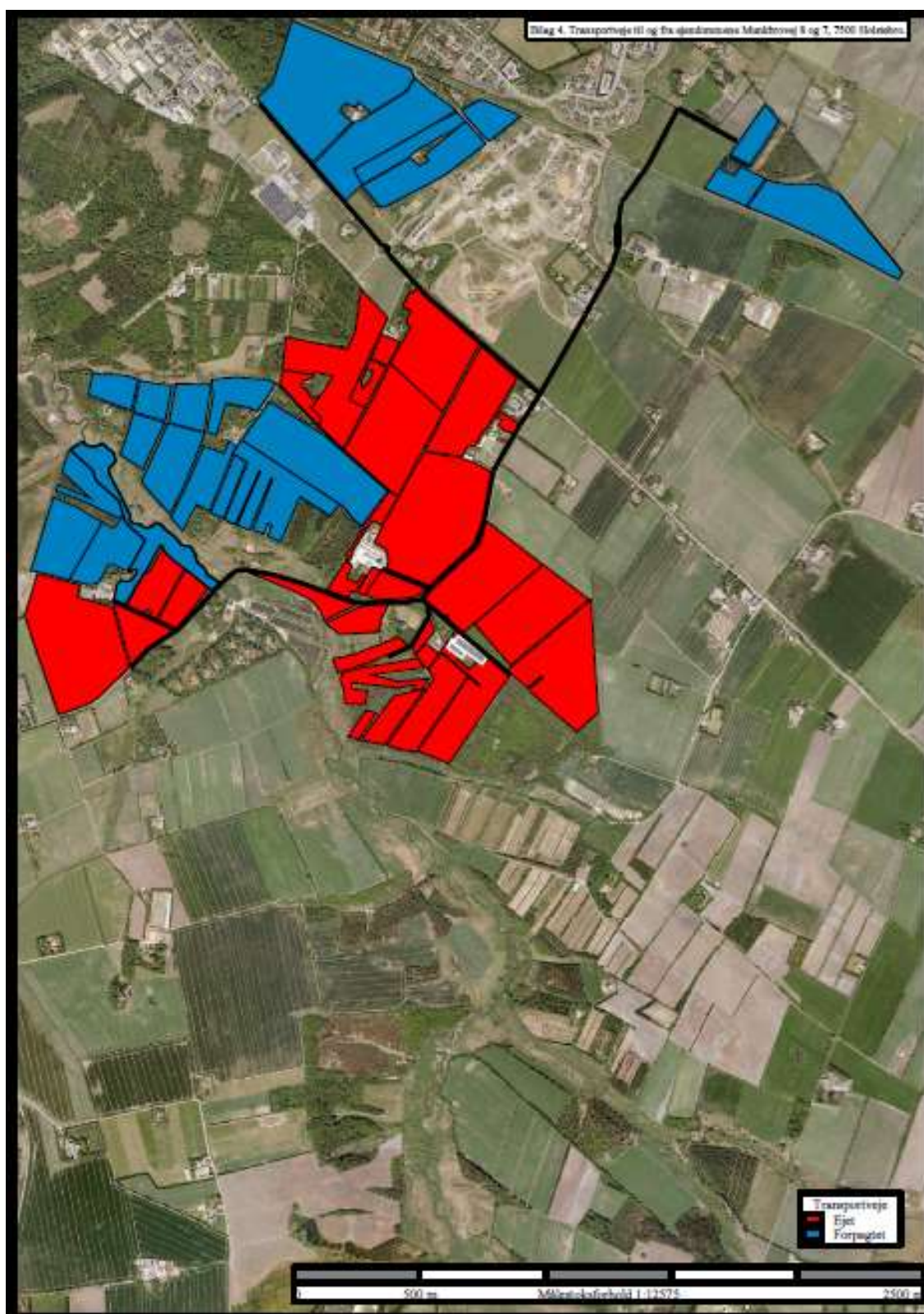
TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 7 – Gylletransportruter

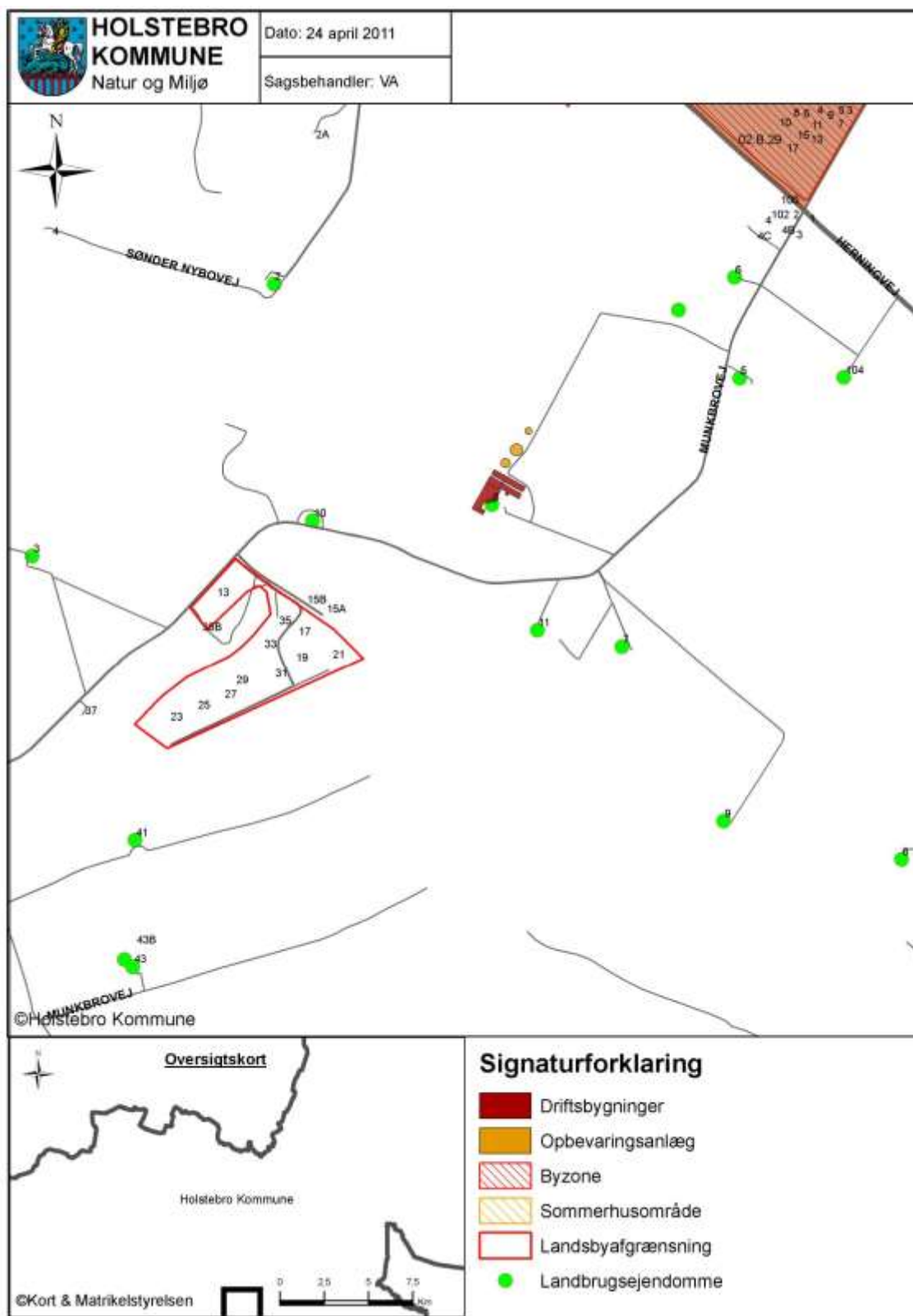

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 8 – Omkringboende – ejendomme med landbrugspligt

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

Bilag 9 – Driftsjournal

Nedenstående driftsjournal skal føres løbende i henhold til godkendelsernes vilkår. Datoer, handlinger m.v. skal fremgå.

PRODUKTIONSKONTROL PR. PLANÅR					
Egenkontrol 01/08-31/07					
	Maksimalt antal DE	antal dyr	DE pr. dyr	DE	± DE
Smågrise (7,3-30 kg)	39,75				
Slagtesvin (30-108 kg)	243,81				

INSPEKTION AF GYLLEBEHOLDERE							
	Størrelse	Dato for tømning	Er der synlige revner	Er der synlige utætheder	Er evt. kabler intakte	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder nr. 1	2.400 m ³						
Gyllebeholder nr. 2	1.800 m ³						
Gyllebeholder nr. 3 ny	400 m ³						

ENERGIGENNEMGANG AF HUSDYRBRUGET			
	Dato	Forslag	Tiltag
Gennemgang af husdyrbruget af en energifaglig person			

Skal gennemføres minimum hvert 5. år.

Husk at gemme kontrolrapporter i minimum 5 år.

EL, VAND, BRÆNDSTOF ETC.	1. kvartal			2. kvartal			3. kvartal			4. kvartal		
	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug
El [kWh]												
Vand [m ³]												
Brændstof												
..												
..												

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
 Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
 CVR: 29189927

UHELD				
Hændelse	fra dato	til dato	Alarmcentral alarmeret	Anmeldelse til Natur og Miljø
...				

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Bilag 10 - Reduceret lugtemission fra slagtesvinestald ved hyppig gylleudslusning

REDUCERET LUGTEMISSION FRA SLAGTESVINESTALD VED HYPPIG UDSLUSNING AF GYLLE

MEDELELSE NR. 899

Afprøvningen viste, at det var muligt at reducere lugtemission fra en slagtesvinestald ved at sluse gylle ud hver uge.

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION OG DEN RULLENDE AFPRØVNING

FORFATTER: KRISTOFER JONASSEN

UDGIVET: 25. MARTS 2011

Dyregruppe: Slagtesvin

Fagområde: Klima og miljø

Sammendrag

Lugtemissionen var statistisk sikkert lavere fra en staldsektion, hvor gyllen blev sluset ud hver uge, sammenlignet med en tilsvarende staldsektion, hvor gyllen blev sluset ud hhv. 6 uger efter indsættelse og efter levering.

Lugtemissionen fra kontrolsektionen var 170 OU_E/s pr. 1.000 kg dyr, og fra forsøgssektionen med hyppig udslusning 87 OU_E/s pr. 1.000 kg dyr, målt dagen efter udslusning. Der er en tæt sammenhæng mellem dannelsen af svovlbrinte i gyllen og lugt fra stalde, og svovlbrinteemissionen fra forsøgssektionen var statistisk sikkert lavere end fra kontrolsektionen.

Hyppig udslusning havde en marginal, men statistisk sikker effekt på emissionen af ammoniak.

Undersøgelsen blev gennemført i to identiske staldsektioner i en slagtesvinebesætning med 136 slagtesvin i hver sektion. Alle emissionsmålinger blev gennemført i vægtintervallet 40-90 kg ligeligt fordelt over to hold slagtesvin.

Målet er på sigt at få optaget hyppig udslusning på Miljøstyrelsens Teknologiliste som en anerkendt teknologi til reduktion af lugt fra staldanlæg.

Projektet har fået tilskud fra Svineafgiftsfonden samt EU og Fødevareministeriets Landdistriktsprogram og har Projekt ID: 09/10/60 samt journalnr.: 3663-D-09-00365.

SIDE 1

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Baggrund

Det er tidligere vist at hovedparten af lugt fra slagtesvinestalde stammer fra gyllen [1], og da dannelse af flere betydende lugtstoffer fra stalde sker under iltfrie forhold i gyllen, er der potentiale for at reducere lugtemissionen fra stalde ved at øge frekvensen af gylleudslusningen.

Der er i forbindelse med flere afprøvninger i bl.a. klimakamre på Forsøgsstation Grønhøj observeret, at lugt-, ammoniak- og svovlbrinteemissionen var reduceret i dagene efter udslusning [2]. Lignende erfaringer er gjort i USA. På Purdue University i Indiana er der gennemført forsøg i klimakamre, hvor forskellige udslusningsstrategier er sammenlignet mht. emissionen af lugt, ammoniak og svovlbrinte [3]. Her blev det observeret, at ammoniak- og svovlbrinteemissionen var lavere, jo oftere der blev udsluset gylle.

Formålet med erfaringsundersøgelsen var at eftervise lugt- og ammoniakreduktion ved hyppig udslusning af gylle, hvilket vil være en forholdsvis billig miljøforbedrende foranstaltning i stalde med fuldspalte gulv, som har den højeste lugtemission.

Materiale og metode

Undersøgelsen blev gennemført i to identiske staldsektioner i en slagtesvinebesætning. I hver sektion var der 136 slagtesvin fordelt i 8 stier (2,4 m x 4,8 m) med 17 slagtesvin pr. sti. Sektionerne havde undertryksventilation med diffust luftindtag gennem loftet, og et ventilationsafkast pr. sektion. Ventilationsydelsen blev reguleret efter en ønsket staldtemperatur på 18 °C. Sektionerne var indrettet med fuldspaltegulv og to 40 cm dybe gyllekummer pr. sektion. Der blev tildelt pelleteret foder ad libitum i røfodringsautomater, endvidere var der en ekstra drikkekop i hver sti. Der var ikke overbrusning, idet stalden var bygget før 2000.

Der indgik to hold grise i afprøvningen, ét hold i juni-august og ét hold i september-november. Ved det første hold blev grisene indsat samtidigt i begge sektioner med en gennemsnitsvægt på 35,5 kg i både kontrol- og forsøgssektionen. Ved det andet hold blev grisene indsat i kontrolsektionen én uge før indsættelse i forsøgssektionen, ved indsættelse var gennemsnitsvægten hhv. 32,1 kg i kontrolsektionen og 37,1 i forsøgssektionen, så grisene i de to sektioner havde omtrent samme størrelse ved forsøgsstart. Målingerne blev for begge hold påbegyndt ved en gennemsnitsvægt på omkring 40 kg, og afsluttet da leveringen blev påbegyndt, ved en vægt på omkring 90 kg.

Gylleudslusning

I forsøgssektionen blev gylle sluset ud ved at trække gyllepropperne hver uge, mens gyllekummerne i kontrolsektionen blev tømt efter behov. Ved det første hold grise blev den ugentlige gylleudslusning påbegyndt ca. 3 uger efter indsættelse og fortsatte til levering af grisene startede otte uger senere. I kontrolsektionen blev kummerne tømt 5 uger efter indsættelse og igen efter levering af grisene. Ved det andet hold grise blev kummerne i begge sektioner tømt ved indsættelse af grise i forsøgssektionen og derefter hver uge i forsøgssektion og først efter levering af grisene fra kontrolsektionen.

For at kunne følge en evt. ekstra ophobning af tørstof i gyllekummerne i forbindelse med hyppig udslusning, blev der ikke byttet om på grupper og sektioner mellem de to hold, hvilket ellers ville have været det korrekte at gøre rent forsøgsmæssigt.

SIDE 2

Lugt

Prøver til olfaktometrisk bestemmelse af lugtkoncentrationen blev udtaget umiddelbart under ventilationsafkastet i hver sektion. Alle målinger blev gennemført dagen efter udslusning af gyllen fra forsøgssektionen. I alt blev der udtaget prøver på 13 måledage fordelt over de to hold grise. På hver måledag blev der samtidigt udtaget to prøver fra hver sektion, en prøve mellem kl. 11 og 12, og en prøve mellem kl. 13 og 14. Lugtprøverne blev opsamlet i 30 l. nalophanposer gennem teflonslanger. Inden udtagning af prøverne blev poserne skyllet med luft fra stalden for at konditionere poseoverfladen indvendigt med lugtstoffer.

Opsamlingstiden var 30 minutter, og prøveudtagningsudstyret var placeret uden for sektionerne for ikke at forstyrre grisene. Den følgende dag blev lugtkoncentrationen i prøverne bestemt ved olfaktometrisk analyse hos DMRI i Roskilde, hertil blev der anvendt et Ecoma T08 olfaktometer. Både prøveudtagning og bestemmelse af lugtkoncentration blev gennemført akkrediteret efter den europæiske CEN-standard [4].

Ammoniak og kuldioxid

Ammoniak- og kuldioxidkoncentrationen i luftindtaget og udsugningsluften blev målt med en VE 18 multisensor fra VengSystem. Dette udstyr bestod af pumper, der via teflonslanger pumpede ca. to liter luft pr. minut fra staldens luftindtag og de enkelte ventilationsafkast til instrumenter, der analyserede luftens indhold af ammoniak og kuldioxid. Til ammoniakmålingen blev anvendt en Polytron 1 fra Dräger med måleområdet 0-50 ppm, og til kuldioxidmåling blev benyttet en Vaisala med måleområdet 0-5000 ppm.

En manifold placeret umiddelbart inden ammoniak- og kuldioxidmålerne sørgede for, at der på skift blev sendt luft fra de forskellige ventilationsafkast ind til analyse. Der blev skiftet hver 10. minut, og den sidst målte værdi blev registreret og lagret. Ved hver anden måleperiode blev der ledt udeluft gennem ammoniak- og kuldioxidmålerne. Luften blev forvarmet til 34 °C, inden den blev pumpet ind i måleapparaterne. Den anvendte opsætning betød, at der blev målt ammoniak og kuldioxid i hver sektion hvert 80. minut. Systemet blev kontrolmålt mindst hver 14. dag med gasdetektorer fra Kitagawa (105SD og 126SF).

Svovlbriente

Umiddelbart efter udtagning af lugtprøver til olfaktometrisk analyse, blev der målt svovlbriente-koncentration i staldluften under ventilationsafkastet. Svovlbriente-koncentrationen blev målt med en Jerome 631-XE fra Arizona Instruments. Der blev foretaget 3 registreringer efter hinanden i hvert ventilationsafkast.

Ventilationsydelse og temperatur

Ventilationsydelse blev målt kontinuert med målevinger fra Fancom monteret under ventilationsafkastet. Temperatur i staldsektionerne blev målt med VE10 temperatursensorer fra VengSystem placeret umiddelbart under ventilationsafkastet. Både ventilationsydelse og temperatur blev målt hvert 5. minut.

Gylledybde og pH

Efter udtagning af lugtprøver blev der målt gylledybde fem steder i hver kumme (ét sted i hver sti samt under inspektionsgangen). Endvidere blev pH målt ca. 5 cm under gylleoverfladen ét sted i hver kumme. Hertil blev et Metrohm 704 pH-meter med en lang glaselektrode (LL Syntrode Pt 1000) benyttet. pH-meter og elektrode kalibreret blev inden måling kalibreret ved pH 4 og 7.

SIDE 3

Beregninger og statistik

Lugtemissionen pr. 1.000 kg dyr blev beregnet ud fra den målte lugtkoncentration, ventilationsydelse samt gennemsnitlig vægt og antallet af grise i staldsektionen ved følgende formel:

$$OU_E/s \text{ pr. } 1.000 \text{ kg dyr} = (L \times Q \times 1.000) / (W \times N \times 3.600)$$

Hvor

- L: Lugtkoncentration, OU_E/m^3
- Q: Ventilationsydelse, $m^3/time$
- W: Gennemsnitsvægt pr. dyr på måledagen, kg
- N: Antal dyr i sektionerne, stk.

Lugtkoncentrationer måles på en logaritmisk skala, og derfor blev lugtdata logaritmetransformeret inden de indgik i den statistiske analyse. De logaritmetransformerede lugtkoncentrationer og lugtemissioner i de to staldsektioner, henholdsvis med og uden hyppig udsugning af gylle, blev analyseret i en variansanalyse med proceduren MIXED i SAS, under hensyn til gentagne målinger pr. dag. I den statistiske model indgik gruppe og dage efter behandling som klassevariabel, mens dato for udtagning af prøver indgik som tilfældig variabel. Hvert hold blev analyseret for sig.

I en tidligere undersøgelse er der fundet en lineær sammenhæng mellem daglige ammoniakmålinger med detektionsrør og ammoniakkoncentrationer målt med VE-18 udstyr [5]. Kitagawarør blev vurderet til at være de korrekte værdier, og for hvert hold blev korrektionslinien mellem Kitagawa og Veng-registreringer bestemt. Korrektionslinien blev benyttet til at korrigere de kontinuert opsamlede data med Veng-udstyr. Efterfølgende blev ammoniakemissionen beregnet ud fra ammoniakkoncentration, ventilationsydelse og antallet af grise i staldsektionen ved følgende formel:

$$g \text{ NH}_3\text{-N/time/dyr} = (M \times V \times Q \times P) / (R \times T \times N \times 1.000)$$

Hvor

- M: Molvægt af N, 14,007 g/mol
- V: Koncentration, ppm = ml/m^3
- Q: Ventilationsydelse, $m^3/time$
- P: Tryk, 1 atm.
- R: Gaskonstanten, $0,0821 (l \times atm)/(mol \times K)$
- T: Temperatur i Kelvin (K)
- N: Antal dyr i sektionerne, stk.

Svovlbrinteemissionen blev beregnet ud fra svovlbrintekoncentration, ventilationsydelse og antallet af grise i sektionerne ved følgende formel:

$$mg \text{ H}_2\text{S/time/dyr} = (M \times V \times Q \times P) / (R \times T \times N)$$

Hvor

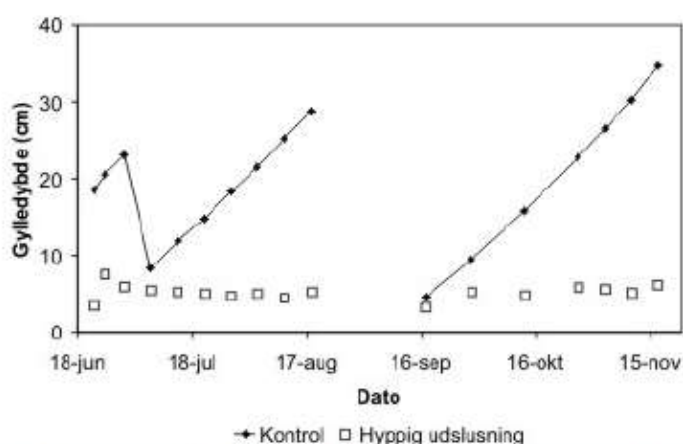
- M: Molvægt af H_2S , 34,08 g/mol
- V: Koncentration, ppm = ml/m^3
- Q: Ventilationsydelse, $m^3/time$
- P: Tryk, 1 atm.
- R: Gaskonstanten, $0,0821 (l \times atm)/(mol \times K)$
- T: Temperatur i Kelvin (K)
- N: Antal dyr i sektionerne, stk.

SIDE 4

Ligesom lugtdata blev ammoniak- og svovlbrinteregistreringer i de to staldsektioner analyseret i en variansanalyse med proceduren MIXED i SAS. I den statistiske model indgik gruppe som klassevariabel og dato som tilfældig variabel. Hvert hold blev analyseret for sig.

Resultater og diskussion

Dybden af gylle i kummerne i de to staldsektioner er vist i figur 1. Den gennemsnitlige gylledybde i forsøgssektionen dagen efter gylleudslusning var 5-6 cm. I kontrolsektionen var gylledybden 5-6 cm ved indsættelse af grisene og 30-35 cm ved afslutningen af begge hold.

Figur 1. Gylledybde målt i gyllekummerne i de to staldsektioner dagen efter udslusning af gylle fra forsøgssektionen.

Der var ikke statistisk sikker forskel på pH-værdien i gyllen i de to sektioner. Set over begge hold grise var den gennemsnitlige pH-værdi i kontrol- og forsøgssektionen hhv. 7,1 (95 % konfidensinterval: 7,1-7,2) og 7,2 (95 % konfidensinterval: 7,1-7,3).

Lugt

Tabel 1 viser de gennemsnitlige lugtkoncentrationer, og -emissioner målt dagen efter udslusning af gylle fra forsøgssektionen. Lugtkoncentrationen målt i de to staldsektioner på hver måledag er vist i figur A1 i appendiks.

På alle måledage blev der målt en lavere lugtkoncentration i staldsektionen med hyppig udslusning sammenlignet med kontrolsektionen. Eneste undtagelse er målingen gennemført d. 7. juli, umiddelbart efter udslusning af gylle fra kontrolsektionen. I dette ene tilfælde var der ikke forskel på lugtkoncentrationen i de to sektioner, hvilket heller ikke var forventet.

Tabel 1. Lugtkoncentration og -emission fra to slagtesvinesektioner hhv. uden og med hyppig udslusning af gyllen målt dagen efter ugentlig udslusning. 95 % konfidensinterval er angivet i parentes.

Hold	1		2		1+2	
	Kontrol	Hyppig udslusning	Kontrol	Hyppig udslusning	Kontrol	Hyppig udslusning
Måleperiode	25. juni - 18. august 2009		29. september - 17. november 2009		-	
N	14	14	12	12	26	26
Lugtkoncentration (OUE/m^3)	350 (220-580)	160 *** (100-270)	1.200 (690-2.000)	710 *** (420-1.200)	640 (450-920)	340 *** (240-490)
Lugtemission (OUE/s pr. 1000 kg dyr)	120 (73-200)	58 *** (35-96)	230 (140-400)	130 *** (76-220)	170 (120-240)	87 *** (60-130)

*** Statistisk sikker forskel, $P < 0,001$.

Der var en statistisk sikker lavere lugtemission fra staldsektionen med ugentlig tømning af gyllekummerne sammenlignet med kontrolsektionen. Målt dagen efter udslusning af gylle fra forsøgssektionen var lugtemissionen over de to hold slagtesvin 170 OUE/s pr. 1.000 kg dyr fra kontrolsektionen og 87 OUE/s pr. 1.000 kg dyr fra forsøgssektionen, hvilket viser, at det er muligt at reducere lugtemissionen fra slagtesvinestalde ved at sluse gylle hyppigere ud, end hvad der normalt er praksis.

Ammoniak

I tabel 2 er den gennemsnitlige ammoniakkoncentration og -emission fra de to staldsektioner vist sammen med gennemsnittet af de øvrige kontinuerligt registrerede data (temperatur, ventilation og kuldioxidkoncentration). Ammoniakkoncentration og -emission i de to staldsektioner er illustreret i hhv. figur A2 og figur A3 (appendiks) som døgnmiddelværdier.

Tabel 2. Døgnmiddelværdi af temperatur, ventilationsydelse, kuldioxid- og ammoniakkoncentration samt ammoniakemission fra to slagtesvinesektioner hhv. uden og med hyppig (ugentlig) udslusning af gylle baseret på kontinuerte målinger. 95 % konfidensinterval er angivet i parentes.

Hold	1		2		1+2	
	Kontrol	Hyppig udslusning	Kontrol	Hyppig udslusning	Kontrol	Hyppig udslusning
Måleperiode	22. juni - 17. august 2009		28. september - 17. november 2009		-	
N	57		51		108	
Udetemperatur (°C)	18,9 (18,4-19,4)		10,3 (8,4-14,1)		-	
Staldtemperatur (°C)	22,3 (21,3-23,3)	22,7 (21,7-23,7)	17,1 (16,1-18,2)	17,6 (16,5-18,6)	19,7 (19,0-20,4)	20,1 (19,4-20,9)
Ventilationsydelse (m ³ /time/gris)	82,0 (75,5-88,6)	83,2 (76,6-89,8)	41,8 (34,9-48,7)	47,9 (41,0-54,8)	61,9 (57,2-66,7)	65,6 (60,8-70,3)
Kuldioxidkoncentration ppm	990 (820-1.160)	940 (770-1.110)	1.440 (1.270-1.620)	1.390 (1.220-1.570)	1.220 (1.100-1.340)	1.170 (1.050-1.290)
Ammoniakkoncentration (ppm)	9,9 (8,9-11,0)	8,6 NS (7,6-9,7)	10,4 (9,3-11,5)	8,2* (7,1-9,3)	10,2 (9,4-10,9)	8,4** (7,7-9,2)
Ammoniakemission (g NH ₃ -N/time pr. dyr)	0,47 (0,44-0,50)	0,41* (0,38-0,44)	0,24 (0,21-0,27)	0,22 NS (0,18-0,25)	0,36 (0,33-0,38)	0,32* (0,29-0,34)

*, ** Statistisk sikker forskel, * p < 0,05; **: P<0,01.

NS: Ingen statistisk sikker forskel.

Koncentrationen af ammoniak i staldluften i sektionen med hyppig udslusning af gylle var statistisk sikkert lavere end i kontrolsektionen set over hele perioden. Ventilationsydelsen var højere i sektionen med hyppig udslusning, hvilket giver udslag i lavere ammoniak- og kuldioxidkoncentration samt temperatur i sektionen.

Ser man på ammoniakemissionen fra staldsektionerne var der samlet set statistisk sikkert lavere emission fra sektionen med hyppig udslusning, dog var forskellen marginal.

Tabel 3. Døgnmiddelværdi af ammoniakkoncentration og -emission fra to slagtesvinesektioner hhv. uden og med hyppig udslusning af gyllen målt dagen efter ugentlig udslusning. 95 % konfidensinterval er angivet i parentes.

Hold	1		2		1+2	
	Kontrol	Hyppig udslusning	Kontrol	Hyppig udslusning	Kontrol	Hyppig udslusning
Måleperiode	23. juni - 11. august 2009		29. september - 17. november 2009		-	
N	8	8	8	8	16	16
Ammoniakkoncentration (ppm)	9,4 (8,1-10,7)	7,6 ^{NS} (6,3-8,9)	10,4 (9,0-11,7)	7,8* (6,5-9,1)	9,9 (8,9-10,8)	7,7** (6,8-8,6)
Ammoniakemission (g NH ₃ -N/time pr. dyr)	0,44 (0,35-0,53)	0,36 ^{NS} (0,27-0,44)	0,24 (0,15-0,33)	0,21 ^{NS} (0,13-0,30)	0,34 (0,28-0,40)	0,29 ^{NS} (0,22-0,35)

*, **: Statistisk sikker forskel, *: P<0,05; **: P<0,01.

NS: Ingen statistisk sikker forskel.

Tabel 3 viser den gennemsnitlige ammoniakkoncentration og -emission målt dagen efter udslusning. Ammoniakkoncentrationerne på de enkelte måledage er endvidere illustreret i figur A4 i appendiks. Samlet set var der over de to hold effekt af hyppig udslusning på ammoniakkoncentration i sektionen, mens der ikke var statistisk sikker forskel på ammoniakemissionen fra sektionerne. Ved at sammenligne målingerne fra dagen efter udslusning af gylle fra forsøgssektionen (tabel 3) med de kontinuerte målinger (tabel 2), ses det at den absolutte effekt af hyppig udslusning er større dagen efter udslusning end over hele perioden frem til næste udslusning, men at den pga. af det mindre datasæt ikke er statistisk sikker. Det tyder altså på, at effekten er størst i dagene efter udslusning og derefter faldende frem til næste udslusning.

Svovlbrinte

De gennemsnitlige koncentrationer og emissioner af svovlbrinte er vist i tabel 4. Endvidere er måleresultaterne i de to staldsektioner vist i figur A5 (appendiks),

Såvel koncentrationen i staldluften, som emissionen målt dagen efter udslusning af gylle, var statistisk sikkert lavere fra staldsektionen, hvor gylle blev sluset ud én gang om ugen end fra kontrolsektionen. Ved at sluse gyllen ud hver uge blev svovlbrinteemissionen, som gennemsnit over begge hold, reduceret fra 8,5 mg H₂S/time pr. dyr fra kontrolsektionen til 4,5 mg H₂S/time pr. dyr fra forsøgssektionen målt dagen efter udslusning af gyllen, hvilket svarer til en relativ reduktion på niveau med det, der blev observeret for lugt.

Svovlbrinte produceres i gyllen af bakterier under iltfrie forhold, og det var derfor også forventet, at svovlbrinteproduktionen ville være mindre i gyllen med hyppig udslusning end i gyllen i kontrolsektionen, hvor den iltfrie zone i gyllen er uforstyrret i flere uger.

Tabel 4. Svovlbrinte-koncentration og -emission fra to slagtesvinesektioner hhv. uden og med hyppig udslusning af gyllen målt dagen efter ugentlig udslusning. 95 % konfidensinterval er angivet i parentes.

Hold	1		2		1+2	
	Kontrol	Hyppig udslusning	Kontrol	Hyppig udslusning	Kontrol	Hyppig udslusning
Måleperiode	25. juni - 18. august 2009		29. september - 17. november 2009		-	
N	16	16	12	12	28	28
Svovlbrinte-koncentration (ppm)	0,10 (0,078-0,12)	0,052*** (0,029-0,074)	0,083 (0,057-0,11)	0,045*** (0,018-0,071)	0,092 (0,074-0,11)	0,048*** (0,031-0,066)
Svovlbrinte-emission (mg H ₂ S/time pr. dyr)	11 (8,6-14)	6,1*** (3,5-8,8)	5,8 (3,1-8,5)	2,9*** (0,27-5,6)	8,5 (6,7-10)	4,5*** (2,7-6,4)

*** Statistisk sikker forskel, P<0,001.

Der er i denne undersøgelse målt en lavere lugtemission fra en staldsektion med ugentlig udslusning af gylle, målt dagen efter udslusning. Et af formålene ved at sluse gyllen ud hyppigt er at undgå langvarig opbygning af iltfri zoner i gyllen hvori vigtige lugtstoffer som fx svovlbrinte kan dannes.

For ammoniak er der ligeledes registreret lavere emission fra forsøgssektionen, og det tyder på at effekten af gylleudslusningen på ammoniak klinger af frem til næste udslusning. Hvorvidt det samme er gældende for lugt er uvist.

Baseret på de positive erfaringer med især lugt i denne ene besætning fortsættes arbejde med hyppig udslusning af gyllen i klimakamrene på Forsøgsstation Grønhøj, hvor også den optimale frekvens af udslusninger undersøges.

Konklusion

Målinger i forbindelse med hyppig udslusning af gylle fra en slagtesvinestald viste, at lugtemissionen fra en staldsektion, hvor gylle bliver sluset ud hver uge, var statistisk sikkert lavere sammenlignet med en tilsvarende staldsektion, hvor gylle blev sluset ud efter behov, her hhv. 6 uger efter indsættelse og efter levering. I denne undersøgelse var lugtemissionen fra kontrolsektionen gennemsnitlig 170 OU_E/s pr. 1.000 kg dyr og fra forsøgssektionen med ugentlig udslusning 87 OU_E/s pr. 1.000 kg dyr målt dagen efter udslusning.

Der er en tæt sammenhæng mellem dannelsen af svovlbrinte i gyllen og lugt fra stalde, og svovlbrinte-emissionen fra forsøgssektionen var statistisk sikkert lavere end fra kontrolsektionen målt dagen efter udslusning af gyllen.

Hyppig udslusning havde i denne undersøgelse marginal, men dog statistisk sikker effekt, på emission af ammoniak.

Baseret på de positive erfaringer med reduceret lugtemission i denne besætning fortsættes arbejdet med hyppig udslusning af gyllen i klimakamrene på Forsøgsstation Grønhøj, hvor også frekvensen af udslusninger

SIDE 9

undersøges. Målet er på sigt at få optaget hyppig udslusning på Miljøstyrelsens Teknologiliste som en anerkendt teknologi til reduktion af lugt fra staldanlæg.

Referencer

[1]	Lyngbye, M.; Riis, A.L. (2005): Grisenes indflydelse på lugtmissionen. Erfaring 0503 , Landsudvalget for Svin.
[2]	Lyngbye, M.; Jonassen, K.; Rasmussen D.K.; Christoffersen C. (2008): Erfaring med ozonbehandling af gylle i klimakamre med slagtesvin. Erfaring 0801, Dansk Svineproduktion.
[3]	Lim, T.T.; Heber A.J.; Ni, J.-Q.; Kendall, D.C.; Richert, B.T. (2004): Effects of Manure Removal Strategies on Odor and Gas Emissions from Swine Finishing. Transaction of ASAE vol. 47(6), pp. 2041-2050 (American Society of Agricultural Engineers), ISSN 0001-2351.
[4]	Dansk Standard: (2003): Luftundersøgelse – Bestemmelse af lugtkoncentration ved brug af dynamisk olfaktometri. DS/EN 13725:2003.
[5]	Lyngbye, M.; Sørensen, G.: (2005): Metode til test af fodringens indflydelse på ammoniak- og lugtmission. Meddelelse nr. 691 , Landsudvalget for Svin.

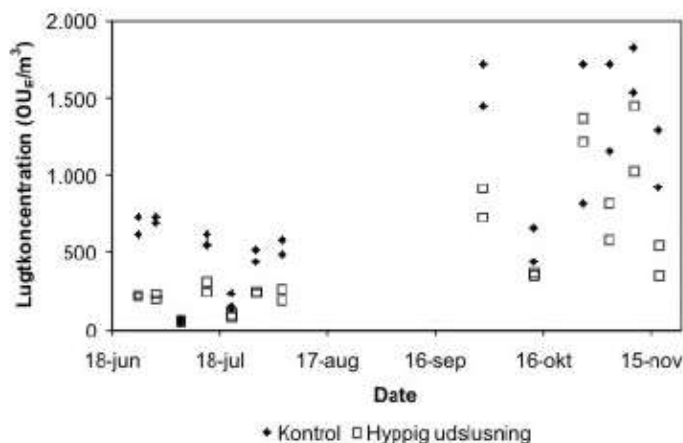
Deltagere

Teknikere: Mimi Lykke Mølgaard Eriksen, Videncenter for Svineproduktion

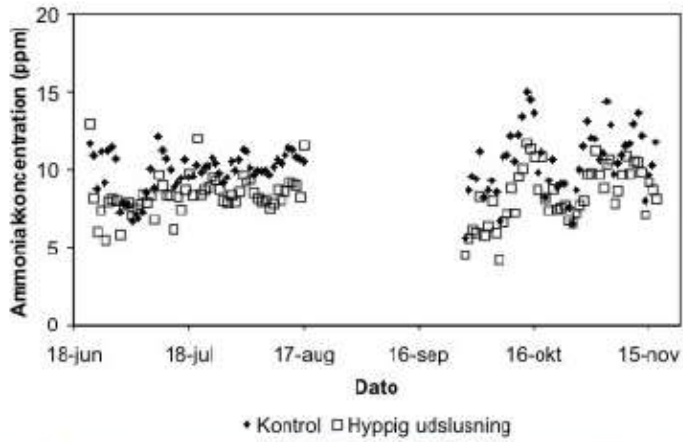
Statistikere: Mai Britt Friis Nielsen, Videncenter for Svineproduktion

Afprøvning nr.: 1046

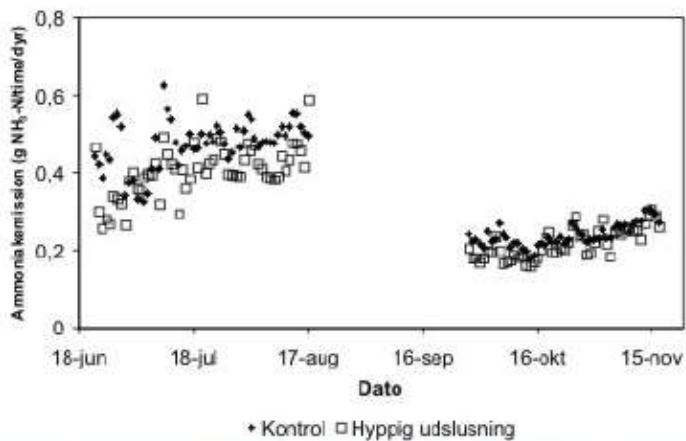
Appendiks

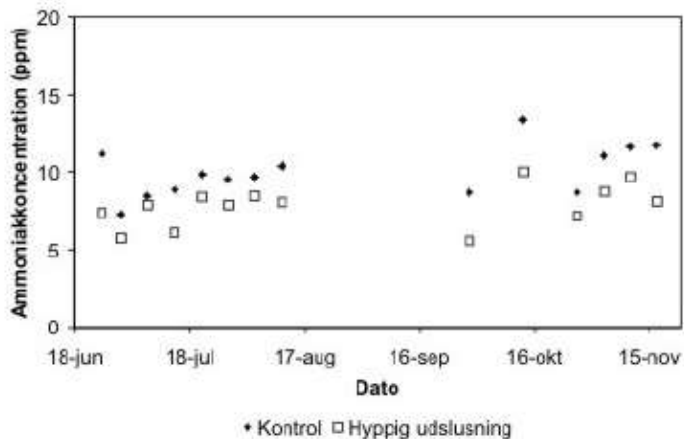
Figur A1. Lugtkoncentration i staldluften i to staldsektioner med slagtesvin hhv. uden (kontrol) og med ugentlig udslusning (hyppig udslusning) af gylle.

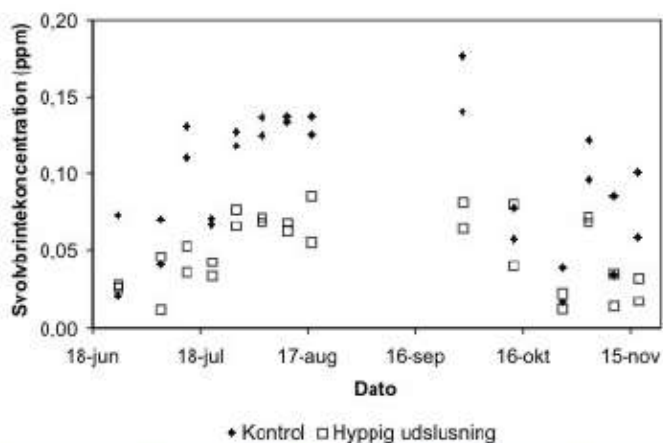
Figur A2. Ammoniakkoncentration målt som døgnmiddelværdi i staldluften i to staldsektioner med slagtesvin hhv. uden (kontrol) og med ugentlig udslusning (hyppig udslusning) af gylle.

Figur A3. Ammoniakemission målt som døgnmiddelværdi pr time pr gris i to staldsektioner med slagtesvin hhv. uden (kontrol) og med ugentlig udslusning (hyppig udslusning) af gylle.

Figur A4. Ammoniakkoncentration målt dagen efter udslusning af gylle som døgnmiddelværdi i staldluften i to staldsektioner med slagtesvin hhv. uden (kontrol) og med ugentlig udslusning (hyppig udslusning) af gylle.

Figur A5. Svovlbrintekonzentration i staldluften i to staldsektioner med slagtesvin hhv. uden (kontrol) og med ugentlig udslusning (hyppig udslusning) af gylle.

OPDATERET D. 25.03.2011

© VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION 2011.
TEKSTEN MÅ MED KILDEANGIVELSE FRIT ANVENDES.

VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

Tlf: 33 39 40 00
Fax: 33 11 25 45
vsp-info@lf.dk

en del af

SIDE 12

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927

Landbrug & Fødevarer

Printet er fra vsp.lf.dk 10.05.2011

Ophavsretten tilhører Videncenter for svineproduktion. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov. Videncenter for svineproduktion er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.

Artiklen findes på adressen: http://vsp.lf.dk/Publikationer/Kilder/lu_medd/2011/899.aspx

Bilag 11 - Oversigt over indkomne indsigelser

Resumé over indkomne indsigelser.

Indsigelse nr.	Indsiger(e)	Indsigelse
1	Niels Peter Øgelund, Munkbrovej 10, 7500 Holstebro	Indsigelse vedr. lugtgener
2	Niels Peter Øgelund, Munkbrovej 10, 7500 Holstebro	Indsigelse over vurdering af overdrev
3	27 beboere fra Munkbrovej nr. 5, 10, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 27, 29, 31, 33, 35, 37 og 41	Indsigelse over lugtgener, fluegener, miljøbelastning, transportbelastning, ødelæggelse af rekreativt område herunder fiskesø (fiskesø), ødelæggelse af udviklingsmuligheder i relation til byzone og Hålgård-området.
4	Niels Peter Øgelund, Munkbrovej 10, 7500 Holstebro	Indsigelse over mangelfuld BAT-vurdering
5	Niels Peter Øgelund, Munkbrovej 10, 7500 Holstebro	Indsigelse over ødelæggelse af rekreativt område herunder fiskesø (fiskesø), ødelæggelse af udviklingsmuligheder i relation til byzone og Hålgård-området. Ønske om politisk behandling af sagerne
6	Oliver Morgan, Munkbrovej 15, 7500 Holstebro	Indsigelse over manglende anvendelse af BAT, bekymring af gylleudslip, lugtgener, udkast til miljøgodkendelse er i konflikt med Holstebro Kommunes "tag ud i naturen" og er i konflikt med driften af dambruget i det lugtgenerne kan medføre færre kunder.
7	Stine Gundersen, Munkbrovej 31, 7500 Holstebro	Indsigelse over øgede lugtgener, algeforekomster, trafik på Munkbrovej, fluegener, risiko af forurening af vandløbene og bekymring over at bolig falder i pris, samt bekymring over, at stor en svinefarm placeres i naturskønt område, som kommunen i forvejen
8	Stine og Niels-Jørgen Gundersen, Munkbrovej 31, 7500 Holstebro	Indsigelse over forværring af gener som følge af alge på tage og terrasser, og frygt for en øgning af det i tilfælde af, at der gives lov til at udvide og bygge nye stalde på Munkbrovej 7 og 8. Dertil kommer den sundhedsskadelige virkning, som vil vise sig på længere sigt
9	Erik Kristensen, Munkbrovej 35, 7500 Holstebro	Indsigelse over lugtgener, værdiforringelse af boliger i området, ødelæggelse af naturskønt område, område uegnet til kæmpe svinebrug grundet beliggenhed af 20 boliger inden for en radius af 1 kilometer.
10	29 beboere fra Munkbrovej nr. 5, 10, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 27, 29, 31, 33, 35, 37 og 41	Indsigelse over manglende visualisering af de nye bygninger, idet det vurderes, at landskabet vil blive skæmmet af den nye bygning på Munkbrovej 7. Det bør plantes langt mere omkring bygninger. Uklarhed over hvad der sker med gyllen efter den leveres til MBE. Lugtgener opleves allerede fra den eksisterende farm, hvilket opleves på Munkbrovej 11 og lystfiskersøen syd for Munkbrovej 8. Manglende anvendelse af BAT til lugt og ammoniakreduktion. Undersøgelse viser, at ammoniakudledning fra svinebrug er skyld i ca. 1500 dødstald om året. Fluegener er allerede eksisterende og risiko for at den øges. Tvivl om at miljøstyrelsens krav om ingen stigning i dyreholdsniveau. Mosaik af overdrev over 3 ha inden for en radius af 600 meter af bygningerne på Munkbrovej 7. Garanti vedr. optedning af slagtesvin på andre ejendomme. Værdiforringelse af beboelsesejendomme i området. Bekymring for at den grønne kile i masterplan 2025 ikke er behandlet i udkast til miljøgodkendelse.
11	Danmarks Naturfredningsforening - Holstebro afdelingen	Indsigelse om manglende vurdering af naturarealer i relation til mosaik og ammoniakpåvirkning. Manglende redegørelse i relation til udviklingen i dyretryk i oplandet til Nissum Fjord
12	89 beboere fra Hålgård området	Indsigelse vedr. øgede lugtgener, fluegener, risiko for luftvejssygdomme, samt forundring omkring de planmæssige dispositioner og bekymring for værdiforringelse af ejendomme.
13	Solvejg og John Balleby, Munkbrovej 29, 7500 Holstebro	Indsigelse over risiko for luftvejssygdomme, risiko for gylleforurening af Natura 2000 område, forringelse af landskabelige forhold, belastning med næringsstoffer og koblingen mellem ejendommene.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802

Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk

CVR: 29189927

Indsigelse nr.	Indsiger(e)	Indsigelse
14	Lillian og Freddy Dam, Munkbrovej 11, 7500 Holstebro	Bestrider lovligheden i udkast til miljøgodkendelse på Munkbrovej 7 og 8. Anfører at læhegn er blevet fjernet, brakmarker er blevet pløjet op, herunder § 3 natur. Udvidelserne vil være ødelæggende for området grundet forøgede lugtgener, fluegener og trafikstøj. Mener at det kræver en dispensation, at etablere dyrehold på Munkbrovej 7. Anfører at der er et problem med husdyrtrykket i området, samt at udvidelserne er for tæt på boligområder og vandløb. Mener ikke Munkbrovej er egnet til store lastbiler, der skal køre med gylle flere gange om dagen. Mener udvidelserne vil medføre luftvejssygdomme.
15	Lillian og Freddy Dam, Munkbrovej 11, 7500 Holstebro	Indleverer en kommenteret artikel fra foreningen for gylleramte omhandlende lugtgener, smittefare fra resistente bakterier, støj- og støvgener samt værdiforringelser af omkringliggende ejendomme.

Holstebro Kommunes kommentarer til indkomne indsigelser jvf. nummerering i dagsorden.

Holstebro Kommune har kategoriseret indsigelserne i nedenstående hovedpunkter, der efterfølgende er kommenteret. Alle forholdet har indgået i materialet, der er forelagt Udvalget for Natur, Miljø og Klima i forbindelse med udvalgets behandling af sagen den 30.10.2011.

Hovedindsigelsespunkter

- øgede lugtgener, og betydningen heraf på de rekreative værdier i området, herunder lystfiskersøen syd for Munkbrovej 8.
- øgede transportgener - specielt relateret til den tunge transport
- værdiforringelse af ejendomme i området.
- den øgede ammoniakemissions negative påvirkning af natur, øgede algeforekomster på tage og terrasser, og øget risiko for luftvejssygdomme.
- manglende implementering af BAT på husdyrbrugene.
- stigende dyretryk i oplandet til Nissum Fjord.
- ødelæggelse af planmæssige udviklingsmuligheder for området samt at miljøgodkendelserne vurderes at være i strid med Holstebro Masterplan 2001-2025.

AD a) Der er ingen tvivl om, at der i lokalområdet vil opstå forøgede lugtgener. Lugtemissionen fra Munkbrovej 7 er i sagens natur ny, mens lugtemissionen fra Munkbrovej 8 stiger med ca. 50 %. Ansøger har i forbindelse med forbindelse med sagsbehandlingen indvilliget i at foretage hyppige udslusninger til gylletank på Munkbrovej 8, etablere miljømoduler i ventilationsafkast samt forhøje afksthøjden. Der er stillet vilkår til dette i miljøgodkendelserne. Hyppigere udslusninger af gylle fra stald til gylletank på Munkbrovej 8, vil i henhold til VSP-rapport, jvf. bilag 10, kunne medføre en lugtreduktion på ca. 50 % for slagtesvin. Dette forhold er ikke afspejlet i beregningerne, da metoden endnu ikke er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste, men i henhold til Holstebro Kommunes oplysninger er Miljøstyrelsen i gang med at udarbejde en teknologi beskrivelse af tiltaget, hvilket er første skridt til optagelse på teknologilisten. Etableringen af miljømoduler i afkastet og forøgelse af afkast vil medføre at lugten spredes over et større område, hvilket vil medføre, at lugtkoncentrationen i nærmiljøet reduceres, men dette kan ikke indgå i ansøgningsystemet beregninger.

AD b) Natur og Miljø har haft den øgede trafikbelastning, svarende til knapt 700 ekstra transporter årligt (samlet for Munkbrovej 7 og 8) i intern høring ved Trafik og Park, der

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802

Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk

CVR: 29189927

vurderede, at en stigning er på ca. 2-5 transporter om dagen ingen trafikikkerhedsmæssig eller trafikal betydning har for Munkbrovej, der i dag har en ÅDT (Årsdøgntrafik) på 500. Natur og Miljø har ikke fundet grundlag for at fravige Trafik og Parks vurdering. Herudover er det en del af planen, at omlægge vejnettet i henhold til bilag 2.

AD c) Det er i mange af indsigelserne anført, at udvidelserne af husdyrbrugene vil medføre værdiforringelse af omkringliggende ejendomme. Ligeledes er det fremført, at omsætningen ved Lystfiskersøen syd for ejendommen vil kunne falde som resultat af den forøgede lugtbelastning grundet lavere besøgstal. Holstebro Kommune kan ikke afvise, at dette kan være et resultat af at meddele miljøgodkendelserne, og det er ikke detailbehandlet i miljøgodkendelserne, da kommunen som udgangspunkt ikke skal tage stilling til spørgsmål om erstatning som følge af ulemper i forbindelse med husdyrbruget. Sådanne spørgsmål er privatretlige og må afgøres af domstolene efter almindelige erstatningsretlige regler, herunder naboretten. Dette forhold er fastslået i adskillige Natur- og Miljøklagenævnsafgørelser.

AD d) Vedr. øgede algeforekomster på tage og terrasser, så er det ikke direkte vurderingsparameter i relation til omkringboende. Forholdet har indgået i materialet, der er forelagt Udvalget for Natur, Miljø og Klima i forbindelse med udvalgets behandling af sagen den 30.10.2011.

Mange omkringboende har gjort indsigelse med henvisning til en undersøgelse vedr. luftvejssygdomme. Holstebro Kommune antager, at det er publikationen fra miljøstyrelsen, "Luftforurening med partikler i Danmark" fra 2005. Som udgangspunkt er Holstebro Kommune ikke fagligt bemandet til at vurdere sundhedsspørgsmål. Det må antages, at sundhedsmæssige aspekter i relation til omkringboende er afspejlet i husdyrlovens beskyttelsesniveau. Herudover sendes alle miljøgodkendelser i høring ved embedslægen. Det er Holstebro Kommunes forventning, at embedslægen indgiver høringssvar, hvis det må antages, at en produktion kan forventes at medføre sygdomsrisici for omgivelserne.

Vurdering af tør natur i relation til mosaik

Danmarks Naturfredningsforening anfører i deres indsigelse af 30.06.2011, at: "*Jf. vejledningen til Naturbeskyttelseslovens § 3 fremgår det, at sammenhængende natur defineres som en funktionel helhed, hvor fremmedlegemer udgør en forholdsvis mindre del af det samlede areal. Et naturområde forstås som sammenhængende uanset om området i et vist omfang er gennemskåret af f.eks. mindre vej, hegn (også levende), vandløb, små skovparceller m.v. DN mener, at der er en økologisk sammenhæng mellem overdrevene via mose- og engarealerne. De 2 overdrev indgår sammen med mose- og engarealerne samt små spredte arealer med træer og buske i en mosaik af natur, som tilsammen har stor betydning for hele den biologiske mangfoldighed i ådalsområdet ved Vegen Å. De sammenhængende naturområder udgør et areal på mere end 2,5 ha, der bør ydes samme beskyttelse som områder, der er omfattet af § 7 i Husdyrloven med deraf følgende begrænsning i tilladt ammoniakdeposition. På baggrund af ovenstående anmoder DN hermed Holstebro Kommune om at genvurdere godkendelsen.*"

I vejledningen til Naturbeskyttelsesloven kapitel 5.2 - husdyrgodkendelsesloven står der: "*Bemærk endvidere, at naturområder, der ligger i mosaik og derved opfylder størrelseskravet i naturbeskyttelsesloven, ikke er omfattet af husdyrgodkendelsesloven. Husdyrgodkendelsesloven er målrettet*

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

den konkrete naturtype og ikke en mosaik af naturtyper, der tilsammen overstiger husdyrgodkendelseslovens størrelseskrav.”

På denne baggrund finder Holstebro Kommune ikke grundlag for at revurdere afgørelsen, og behandle naturarealet som et § 7-areal.

Herudover er der indsigelser mod ammoniakbelastningerne fra husdyrbrugene. Ansøgningssystemet er blevet opdateret siden udkastene til miljøgodkendelse var i høring. Der har fundet nogle rettelser sted i ammoniakdepositionsberegningssystemet, hvilket bevirker, at beregningerne bliver noget lavere end først beregnet. Disse nye beregninger har medført, at naturafsnittet er omskrevet.

AD e) Flere af indsigelserne anfører, at der ikke er implementeret BAT på husdyrbrugene, da der ikke er stillet vilkår om anvendelse af biologisk luftrensning, der i henhold til teknologilisten kan reducere ammoniak- og lugtemissionen med op til 73 %, hvilket imidlertid er ved 100 % biologisk luftrensning. Holstebro Kommune skal her påpege, at det faktisk, at en teknologi er optaget på teknologilisten ikke er ensbetydende med, at teknologien er BAT. Vurdering heraf beror på, om der er proportionalitet mellem miljøeffekt og de økonomiske omkostninger vedr. implementering af teknologien. Holstebro Kommune har som led i sagsbehandlingen vurderet biologisk luftrensning. Implementering af 20 % biologisk luftrensning vil medføre en merudgift på mere end 100 % over Holstebro Kommunes BAT-grænse på 100 kr. pr. kg reduceret N. Dette betyder, at der ikke er proportionalitet mellem udgift og effekt, hvorfor teknologien ikke kan betegnes som værende BAT for dette husdyrbrug. Ansøger har imidlertid af egen fri vilje ønsket at implementere teknologien på Munkbrovej 7 for at imødekomme omgivelsernes ønske herom. Da ansøger har valgt teknologien, har Holstebro Kommune stillet vilkår om etablering, drift og egenkontrol i miljøgodkendelsen af Munkbrovej 7, men der er ikke stillet krav herom på Munkbrovej 8, da teknologien ikke vurderes at leve op til kriterierne for BAT.

AD f) Flere indsigelser anfører en problematik omkring udviklingen i husdyrtryk i oplandet til Nissum Fjord.

Miljøklagenævnet traf den 24. november 2011 en principiel afgørelse vedr. administrationen af Miljøstyrelsens supplerende vejledning af 15. marts 2011 om habitatvurdering. Da husdyrbruget afhænder al husdyrgødning til anden miljøgodkendt virksomhed er der ikke foretaget vurdering heraf, men Holstebro Kommune har gennemført en ny vurdering af den kumulative habitatpåvirkning efter retningslinjerne i Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse.

AD g) Det er korrekt, at udvidelserne kan anses for værende i konflikt med HOLSTEBRO MASTERPLAN 2001-2025, der er udarbejdet før kommunesammenlægningen. Masterplanen er ikke en traditionel fysisk plan, men derimod en ulovbunden vision. Natur og Miljø har ikke inddraget Masterplanen, da den ikke er indarbejdet i Kommuneplanen 2009, der fastlægger rammerne i relation til husdyrloven.

Bilag 12 – Miljøstyrelsens notat af 22. december 2011

NOTATErhverv
J.nr.
Ref.
Den 22. december 2011**Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om kvælstofudvaskning svarende til planteavl**

Miljøstyrelsen har taget Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse, jr.nr. NMKN-133-00068, fra 24/11 2011 til efterretning. Dette medfører ændringer i Miljøstyrelsens vejledning om husdyrgodkendelsesloven vedrørende konkrete vurderinger af nitratudvaskningen til overfladevand, der ligger udover det fastlagte miljøbeskyttelsesniveau.

Som konsekvens af afgørelsen har Miljøstyrelsen foretaget ændringer i vejledningen, der indebærer, at vurderingen af, hvorvidt husdyrholdet indenfor det enkelte delopland har været stigende tager udgangspunkt i, hvorvidt en lineær regression viser, at der har været en stigning større end 0. Hvis forklaringsgraden r^2 er mindre end 0,5 er analysen usikker, og der skal i så fald tages udgangspunkt i en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår og niveauet pr. 1. januar 2007. Det følger af nævnets afgørelse, at hvis husdyrbruget reducerer udvaskningen til et niveau på linje med et planteavlsbrug, nærmere defineret som udvaskningen ved valg af et planteavlssædskifte, kan der ses bort fra en evt. stigning i husdyrholdet i oplandet. Nævnet har således tiltrådt, at vurdering og regulering af kvælstofudvaskningen skal ske på grundlag af forskellen mellem udvaskningen i ansøgt drift og udvaskningen i en drift uden brug af husdyrgødning – den såkaldte "planteavlsmode". Ifølge nævnet bevirker det, at i sager, hvor dyreholdet er stigende i det pågældende opland, skal kvælstofudvaskningen fra rodzonen nedbringes til et niveau, der svarer til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte svarende til jordtyperne. Dette "fiktive" udvaskningsniveau skal dermed fastlægges på samme måde, uanset hvilken dyreart husdyrgødningen stammer fra.

Miljøstyrelsen har som konsekvens heraf ændret vejledningen, så den bringes i overensstemmelse med afgørelsen fra Natur- og Miljøklagenævnet. Det betyder, at de reduktioner i udvaskningen, som følger af referencesædskifterne for husdyrbrugene i forhold til referencesædskifterne for plantebrug (flere efterafgrøder og mere græs i kvægsædskifterne) fuldt ud kan anvendes som virkemiddel til at nå planteavlsniveauet for udvaskning. Ændringen af vejledningen bevirker, at udvaskningseffekten af husdyrgødningen *ikke* længere skal fratrækkes effekten af det valgte sædskifte ved ansøgningen, som det tidligere fremgik af vejledningen, men i stedet skal der i ansøgningen vælges et referencesædskifte svarende til planteavlsbrug.

Bemærk at Miljøstyrelsen har udsendt flere helpdesk svar med baggrund i Miljøstyrelsens hidtidige vejledning og at disse svar derfor ikke er retvisende længere. Svarene vil derfor blive fjernet fra Miljøstyrelsens hjemmeside.

Miljøstyrelsen skal endvidere gøre opmærksom på, at kommunerne opfordres til at lade ændringer med henblik på opfyldelse af dyrevelfærdskrav for sohold fra 1. januar 2013 indgå i forbindelse med prioritering af arbejdet med sager om miljøgodkendelse af husdyrbrug. Forholdet er nærmere beskrevet i brev udsendt til kommunerne fra Miljøstyrelsen den 20. juni 2011.

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø

Nupark 51 - 7500 Holstebro - Tlf: 96117557 - Fax: 96117802
Hjemmeside: www.holstebro.dk - E-post: naturogmiljo@holstebro.dk
CVR: 29189927